

CAMARILA, CENTRU DE PUTERE ÎN STAT

Moto:

Lupescu, regele, Malaxa, Aristid Blank si Gavrilă Marinescu. Iată sovietul de soldati si spertari care hotărăsc astăzi soarta guvernelor noastre.

CONSTANTIN ARGETOIANU

Cuvîntul camarila provine din limba spaniolă si însemna, la origina, o încăpăre mică (diminutiv de la camera = "camera"), anexă a dormitorului regal al regelui Spaniei, unde acesta se izola, împreună cu consilierii săi intimi, pentru a nu fi auzit de slugi sau de oamenii Inchizitiei. Faptul că în acel loc se luau decizii fără controlul Bisericii sau al Cortesurilor a născut reacția publică a acestor institutii, care au răspîdit prin zvon notiunile de "camarila", ca centru de putere nociv, si de "om de camarila", ca persoană care influențează ocult deciziile regelui. Cuvîntul a început să circule în Europa, cu sensurile sale mult deformate, după secolul al XVII-lea, dar, păstrîndu-și individualitatea spaniolă, fiind folosit doar cînd era vorba de obiceiurile acelei Curți. Termenul a făcut însă marea sa carieră în presa comunist-revolutionară a anilor 1848-1849, cînd a fost atribuit anturajului de represiune sîngeroasă al lui Friedrich Wilhelm IV al Prusiei. Ideea de grup restrîns care îl controlează pe lider a fost întărită de notorietatea faptului că regele Prusiei era lovit de o afecțiune mintală, responsabilitatea acțiunii politice fiind atribuită astfel camarilei. Deși nu este un amanunt determinant pentru cazul Carol II, el este totuși un amanunt prezent în cazul camarilei carliste, așa cum vom arăta la analiza cazului medical Carol II. Folosit în Franța, termenul de camarila a fost asociat si apoi identificat cu sensul peiorativ pe care îl luase acolo cuvîntul boudoir - încăpărea secretă în care își primeau femeile amantii si își exercitau prin acestia influența asupra treburilor statului. Sub această nuanță - de camarila de femei - a fost importat termenul si la noi, fiind folosit pentru prima oară cu temei în cazul Alexandru Ioan Cuza. Ca definiție modernă, camarila este un grup restrîns de intimi ai puterii supreme care-și exercită influența asupra unui șef de stat, controlîndu-i deciziile, în presa si memorialistica perioadei interbelice vom întîlni destul de des si cuvîntul cabala, pentru a descrie acțiunile oculte ale camarilei în viața politică. Semnificația sa autentică era aceea de "mistică evreiască"³⁵, semnificație pe care vocabularul european o pierduse o dată cu Reforma, dar a regăsit-o odată cu apariția antisemitismului modern. Pentru România, termenul de cabala, identifică nu numai intrigile camarilei, dar si caracterul lor evreiesc, prin conducerea acesteia de către Elena Lupescu.

Sprijinul din rîndurile Armatei. El a apărut la aproximativ doi ani după fuga lui Carol în străinătate din 1925. Așa cum am văzut în volumul II al acestei lucrări, motivul principal al fugii sale a fost descoperirea scandalului Armstrong-Fokker, fapt confirmat astăzi de surse care au avut acces la documente ale Ministerului de Externe al Germaniei³⁶. Ancheta declansată de guvern a dus la pedepsirea unor ofiteri, dar a creat si o asociere de imagine între ideea falsă că printul Carol a fost ostracizat de Ionel Brătianu si situația de victime a ofiterilor implicați, în rîndurile Armatei a continuat să persiste un sentiment de atașament față de printul Carol, nu numai pentru faptul că avea numeroase aventuri erotice - chestie la modă printre militari, dovadă de barbatie etc. - dar, în primul rînd, pentru credința că, din poziția înaltă pe care o detinea, printul Carol putea obține direct, repede si sigur fonduri suplimentare pentru înzestrare. Fie că priveau acest aspect din perspectiva intereselor naționale de apărare, fie că vedeau în el o sursă de cîștig ilicit, multi militari cu grade si funcții înalte au preferat orientarea simpatiiilor către Carol, decît subordonarea unei Regente compuse din oameni ce nu se puteau constitui omeneste în "Cap al Ostirei". Se adăuga faptul că aveam un rege în vîrstă de cinci ani. În Armată, aceste amanunte, pe care societatea civilă le ridiculizează, sunt foarte sensibile. Cine nu le înțelege si nu le gestionează risca să se trezească "peste noapte" cu un puci. Iuliu Maniu a fost singurul om politic al momentului care a înțeles acest fenomen subteran, dezamorsîndu-l o dată în prima sa

guvernare (1928-1930) și cautînd cu disperare sî-l controleze în a treia sa guvernare (1932-1933), cînd se temea de o lovitură de stat militară. Pe toată durata activității sale politice din Opoziție, Iuliu Maniu va întreține relații informative în rîndurile Armatei, acțiune care îl va duce, la un moment dat, la înțelegerile din 1940 cu generalul Ion Antonescu, relații care îl vor costa în final libertatea, surprins de comunisti furnizînd anglo-ame-ricanilor informații militare.

Într-o țară unde lasitățile și lipsa de pregătire ale corpului ofiteresc de grade mari a dus la dezastrul din primul război mondial, urmate de eroizarea artificială a acestuia după război, lasitățile și defectele personale ale printului Carol se pierdeau în decor. Oricum, însă, fenomenul nu poate fi generalizat. Observînd calitatea profesională și morală a ofiterilor care s-au atașat de Carol după întoarcerea sa în țară, vom ajunge ușor la concluzia că a fost vorba de carieristi. Conducerea Marelui Stat-Major, precum și ofiterii de rînd îl disprețuiau pe aventurierul autor al unor infracțiuni condamnate de Codul Justiției Militare și de Codul Penal. După moartea regelui Ferdinand și retragerea interesului lui Carol pentru țară, francmasoneria îi va facilita accesul la informații din interiorul Armatei și va lucra propagandistic pentru îmbunătățirea imaginii lui. În dimineața de 7 iunie 1930, cînd Carol a început să-și formeze echipa personală, numindu-l pe un aparent oarecare Buhman secretar particular și pe un aparent oarecare Strassmann, șef de cabinet, la Palatul Cotroceni, în încăperea unde și-a desfășurat toate negocierile vizînd alegerea sa ca rege se afla același comandor francmason Nicolae Pais³⁷. Principala calitate a printului, care se punea atunci în lumină, era autoritatea, valoare dragă militarilor și cu adevărat necesară în acea perioadă. Calculul militarilor, ca și al politicienilor, a fost greșit, Carol II vizînd în Armată doar principalul vehicul al unor afaceri foarte banoase și un corp caruia îi putea schimba foarte des uniforme și decorațiile imaginare de el. Proiectul politic al lui Carol II. Ceea ce nu se spunea este faptul că modelul de autoritate ales de Carol se numea Benito Mussolini, dictatorul Italiei. Printul român admira fascismul - reamintesc că aceasta este denumirea corectă și exclusivă a socialismului italian - și, mai ales, realizările sale sociale, legislative și economice. Trebuie spus că regimul mussolinian, înainte să devină intervenționist pe plan internațional, reușise să redrezeze Italia, să o scoată din mizerie și să o aducă la standardul de mare putere europeană. Aceasta a fost o performanță remarcabilă, în primul rînd de natură economică, care n-a putut fi contestată nici de cei mai aprigi dușmani, dar continua să fie ascunsă, pentru a păstra regimului mussolinian natura criminală cu care a ieșit din istorie. Constatînd că în societatea italiană a anului 1924 persista confruntarea între clase și, în consecință, pericolul bolșevizării, Mussolini a lansat un program vast de reforme politice, administrative și economice vizînd controlul centralizat al statului asupra întregii societăți. Spre deosebire de național-socialismul german, care fundamenta principiul partidului totalitar/rasei totalitare, socialismul italian urmărea cooperarea între patronat și proletariat în condițiile curentului corporatist, pe principiul statului totalitar. Statul controla toate procesele și, mai ales, dirija investițiile în folosul public, printr-un program politic luminat, astfel că, pe de o parte, bazele producției erau salvate, iar, pe de altă parte, toată lumea avea de lucru. Constituirea unui nucleu de elite administrative, precum și adoptarea naționalismului de factură tradițională împingeau guvernarea lui Mussolini către Dreapta. Așa se face că, din poziția de conducător al statului totalitar, fostul comunist și francmason Mussolini a pornit cu o reformă legislativă care a cointerestat patronatul și sindicatele la muncă și profit, sub auspiciile statului unitar italian, în celebrul Discurs al Ascensiunii din 26 mai 1927, Mussolini anunța programul politic naționalist destinat dezvoltării economice a Italiei, înconjurat de specialiști și de tehnicieni remarcabili, cum a fost ministrul agriculturii, Giacomo Acerbo, sau celebrul ministru al instrucției publice, Giovanni Gentile, (care provenea din rîndul liberalilor), Mussolini a putut dezamorsa tensiunea ideologică a națiunii fără să facă apel la antisemitism, lagare de exterminare sau teorii aberante ale rasei. Propaganda antifascistă este cea care l-a prezentat ca pe un caraghios pe Benito Mussolini, pentru că nu-l putea acuza de crime rasiale. Se strîmba, lua poziții teatrale, pareă mai italian decît alții, dar rămîne în istorie personalitatea care a condus saltul Italiei de la subdezvoltare la condiția de stat capitalist dezvoltat.

O lege fascistă anume îi placea lui Carol Caraiman cel mai mult: reforma politică din 24 decembrie 1925 - în aceeași zi Carol lua decizia de a renunța la Tron și venea la Milano! - reforma prin care se legifera "reîntoarcerea la un guvern neparlamentar, dar constituțional, răspunzător față de rege, nu față de Parlament"³⁸. Este modelul cu care s-a întors Carol în cap și pe care a încercat să-l aplice României, reușind să-l impună prin lovitură de stat din 1938, dar esuînd tocmai în partea esențială: baza sa economică. El a înlocuit succesul economic cu propaganda despre succesul economic.

Nucleul prim al camarilei. Pe vremea cînd s-a aflat în Franta, în jurul lui Carol s-a constituit un cuplu de intimi, Elena Lupescu si Constantin (Puiu) Dumitrescu, care reusise destul de usor s-l domine, atît prin controlul asupra gravelor sale probleme fizice si psihice - pe care le vom analiza mai jos - dar si în privinta dirijarii vointei acestuia de a se întoarce în tara si a prelua conducerea autoritara a statului. Aflînd ca ofiterii români aflatî la studii în Franta sunt carlisti si ca unul dintre ei, un anume Teodoru, a devenit secretar al lui Carol Caraiman, I.G. Duca a ordonat o ancheta discreta si chemarea în tara a celui vinovat. Acesta l-a lasat provizoriu în loc pe cumnatul sau, Puiu Dumitrescu. "Zvelt de talie si mai mult simpatic la prima vedere, familiar si spurcat la gura, devenea odios la a doua. Analfabet, dar inteligent, sau, mai bine zis, destept si siret, fara nici un scrupul, gata sa faca orice pentru parale, devenise indispensabil regelui, ca o galeata pentru latîri"³, Puiu Dumitrescu a intrat rapid într-o relatie intima cu Elena Lupescu, prin a carei interventie tînărul iubit a ramas secretar particular al fostului print mostenitor. Victima a unor tulburari de comportament, care se vor accentua în jurul vârstei de 35-36 de ani, Carol va ceda initiativa în mîna celor doi. Dotat cu o inteligenta speculativa, accelerata biologic de simptomele bolii sale, priapismul, Carol se va înscrie în acest triumghi cu o contributie distincta, si anume partea de joc politic menit sa distruga partidele din România si sa aduca statul la un regim de conducere autoritara dupa modelul fascist. Elena Lupescu si Puiu Dumitrescu aveau misiunea de a stîpîni informational si ocult centrele de putere ale statului si de a asigura atît baza financiara a puterii centrale, cît si rezerva financiara personala a triumghiului. Doctrina politica a acestui nucleu nu avea nici o importanta, chiar modelul fascist fiind doar un instrument cazuistic pentru un anumit tip de gestionare a puterii, motiv pentru care în actiunile viitoare ale nucleului de putere din jurul lui Carol (de fapt, al Elenei Lupescu) vom întîlni si atitudini comuniste, si ale capitalismului salbatic, si semite, si antisemite, si progermane, si prosovietice, filofranceze sau italofoabe, functie de modul în care interpreta triumghiul impactul lor asupra intereselor proprii. Principalele tinte ale grupului Carol - Elena Lupescu - Puiu Dumitrescu (ulterior Ernest Urdareanu) au fost, pe rînd, individualizarea puterii prin constituirea unui suport politic pentru noul rege, apoi concentrarea puterii la vîrf prin formarea unei camarile unite si eficiente si, în final, gestionarea puterii.

Gestionarea puterii, în viziunea de inspiratie fascista a lui Carol II, urmarea configurarea unui stat român condus autoritar si luminat de rege, cu eliminarea Parlamentului si cu subordonarea directa a guvernului de catre suveran, precum si prin constituirea unei forte politice unice (partid unic) al carei sef neoficial, dar incontestabil, sa fie chiar regele, dublat de un prim-ministru, "mîna dreapta".

Sub acest plan general au functionat cîteva scenarii de maxima importanta pentru tara, pe care noi avem obligatia sa le cunoastem si sa le înțelegem, scenarii care, fie ca s-au finalizat, fie ca au esuat, au influentat subteran evolutia statului român, constituindu-se, pîna la urma, în schelet discret al istoriei acestei perioade. Asadar, sub planul general al gestionarii puterii în scopuri personale s-au aflat:

Planul francmasonic extern, menit sa conserve România ca platforma pentru supravietuirea sau afluxul evreilor dintr-un mediu european tot mai ostil.

Planul sovietic, urmarind slabirea capacitatii generale de aparare a tarii si intrarea acesteia în sfera de influenta a Marii Puteri de la Rasarit.

Elena Lupescu a fost legata de ambele scenarii. Desi arhivele noastre sunt distruse în mare parte⁴⁰, o serie de documente si marturii importante confirma afirmatia de mai sus. Nu avem pînă acum dovezi ca regele Carol ar fi actionat constient pe aceste planuri, fiind dispus sa accepte doar pîha la un punct protejarea evreilor, si afisîndu-se aparent ostil Uniunii Sovietice. Chiar daca era poreclit "regele bolsevic", din cauza viziunilor sale socialiste, Carol se orienta, cum am vazut, catre socialismul italian (fascism), nu spre bolsevismul autentic din URSS. Dar trebuie sa luam în calcul si faptul ca, la punerea în aplicare a acelor scenarii, au intervenit amendamente personale (provenite din caracterul imoral al regelui), mentalitati balcanice, hazardul, transformarea vendettei personale a lui Iuliu Maniu în curent de opozitie viabil, precum si reactia publica a unor factori legati de interese strict nationale, cum au fost Partidul National Liberal sau Miscarea legionara.

Actori ai loviturii de stat. În opinia lui Pamfil seicaru, legaturile din strainatate ale lui Carol cu partidele politice din tara nu erau atît de importante, pentru ca "cea mai utila nu-i putea fi decît legatura cu ofiterii, si aceasta i-a fost înlesnita de secretarul lui particular, C. Dumitrescu, prin mijlocirea tatalui sau, care era colonel"⁴¹. Afirmatia este superficiala, în primul rînd, colonelul Dumitrescu, tatal lui

Puiu, era la vremea aceea sef de comisariat militar în Constanta, fara nici o influenta asupra atitudinii Armatei, în al doilea rând, stim ca propaganda carlistă în Armata a fost desfasurata de francmasoneria nationala si, pe aceeasi platforma logistica, de printul Nicolae. Putem presupune si influenta reginei Maria - care nu a încetat să-si doreasca revenirea fiului mai mare pe Tron - în relatia cu comandantii celor doua regimente de vînatori din Bucuresti, de care era legata direct si sentimental prin imaginea sa în Armata, într-adevăr, cei doi comandanti, coloneii Paul Teodorescu si Gabriel Marinescu, 1-au luat sub protectia lor imediat dupa sosirea clandestina de pe aeroportul Baneasa si 1-au dus cu fanfara la Palatul Cotroceni, fapt inexplicabil din punct de vedere militar, pentru ca reprezenta un act de insubordonare si razvratire pasibil de cele mai grave pedepse. Pe de alta parte, se invoca prezenta mai multor militari de grade medii în anturajul conspirativ al lui Carol. Este vorba de locotenent-colonelul Victor Precup si de maiorul Ion Nicoara, care asigurau curieratul spre si dinspre tara, de colonelul Dahintean si de capitanul Cristescu, atrasi în conspiratie din pozitiile lor de comanda locala în aviatia militara, cu sopul exclusiv de a asigura etapele calatoriei cu avionul spre tara, si de un anume Nicolae Gatoski, însărcinat cu preluarea mesajelor trimise din Franta. Rolul celor doi ofiteri de aviatie s-a dovedit important, deoarece prezenta lui Carol pe teritoriul României fusese semnalata la Bucuresti înca de la aterizarea pe aerodromul Simeseni, fiind posibila astfel o doborîre a avionului sau pe traseul spre Bucuresti. De aceea, angajarea unei escadrile în misiunea de însoțire. Dar acest lucru nu se putea face decît printr-un ordin superior de sorginte guvernamentala. Se adaugau locotenent-colonelul Nicolae Tătaranu, atasatul militar al României la Paris, si un oarecare Fericianu, fost angajat în Ministerul de Finante, care avea misiunea de a asigura o eventuala aterizare fortata a avionului lui Carol pe teritoriul Ungariei. Felul în care s-a produs venirea clandestina în tara, demonstreaza ca toti militarii implicati au fost executanti ai unui plan, nicidecum autori. Greutatea responsabilitatii pentru venirea clandestina a lui Carol Caraiman în tara sta pe umerii prim-mi-nistrului Iuliu Maniu, aflat într-un permanent schimb de informatii cu ofiterii conspiratori, pe care bineînțeles ca nu i-a îndepărtat din Armata sau arestat, desi duceau o activitate evident ilegala. Sa nu uitam ca, înainte evenimentului, Maniu 1-a numit ministru al Apararii Nationale pe generalul Condiescu, omul lui Carol. Cine să-i aresteze?

Este semnificativa pentru implicarea guvernului taranist în conspiratia din 1930 întîmplarea povestita de Alexandru Vaida Voevod lui Grigore Gafencu. Exasperat de exagerarile si de gafele propagandei carliste, interzise prin cenzura, Vaida se hotaraste sa scrie el o broșura procarlistă, pe care o intituleaza Sa vina Salvatorul. Vaida era ministru de Interne în exercitiu al tarii! Broșura a fost tiparita la tipografia subsecretarului de stat din Ministerul de Interne, care s-a ocupat si cu difuzarea ei în oras. Cîteva exemplare sunt aruncate si prin ferestrele deschise ale Palatului Regal, probabil, mizîndu-se pe faptul ca regele Mihai I, avînd 8 ani, învatase deja sa citeasca. Siguranta, alertata de aparitia acelei broșuri, îl informeaza pe ministrul de Interne, Vaida. Mimînd perfect inocenta, autorul broșurii convoaca toate autoritatile de informatii si ancheta si le cere capul autorului si al tipografului. Raportul Sigurantei îi dadea ca presupusi vinovati pe Grigore Filipescu si pe Radu Budisteanu. Dincolo de incompetenta Sigurantei, incidentul îi demonstreaza lui Vaida si cît de usor îi va fi conspiratiei sa reuseasca. Scena este exponentiala pentru încadrarea actiunii din iunie 1930 în categoria loviturilor de stat, care presupun actiunea conspirativa din interiorul structurilor de stat.

Dar sa privim si altfel lucrurile: locotenent-colonelul Nicolae Tataranu, atasatul militar în Franta, le furnizeaza lui Carol si lui Puiu Dumitrescu pasapoarte false; colonelul Dahintean, comandantul Grupului II de Aviatie Cluj, pregateste aeroportul Simeseni pentru aterizarea, alimentarea si decolarea spre Bucuresti a avionului, gardat de o escadrila menita sa-i asigure siguranta zborului împotriva doborîrii ca urmare a unui ordin unilateral; comandantii unor regimente din Bucuresti scot subunitatile si fanfara în strada si defileaza cu ele prin tot orasul, pînă la palatul Cotroceni. Poate sa creada cineva ca astfel de actiuni ilegale se desfasurau fara a fi cunoscute de conducerea Armatei, cel puțin prin intermediul serviciului de contrainformatii, si, implicit, de conducerea statului? Ori aveam o armata dezorganizata, în care ofiterii își paraseau posturile si se ocupau cu naveta pe traseul Paris - Budapesta - Bucuresti, în timp ce alti ofiteri miscau escadrile si regimente dupa capul lor, ori trebuie sa acceptam ca folosirea militarilor si a functiilor acestora în Armata a fost aprobată de conducerea statului. Cel puțin într-un caz, Carol a lamurit lucrurile în memoriile sale: "Am cerut [generalului Cihosky, n.a.] sa se intervîie în chestiunea ostracismului si ca Tătaranu sa aibe dreptul de a veni continuu în legatura cu mine. întrevederea a avut loc cu stirea lui Maniu"⁴². Asadar, autorii loviturii de stat se afla în zona politica. De altfel, marginalizarea ulterioara a majoritatii militarilor care au participat la aducerea lui Carol în tara, fapt care va genera si tentativa de

asasinat a lui Victor Precup, arata ca ei actionasera din ordin. Doar Gavrilă Marinescu va ramîne lînga rege, impresionîndu-l pe acesta prin brutalitate si servilism.

Fara îndoiala ca, urmarit de proiectul sau de domnie autoritara, Carol s-a aflat de la început în situatia unui conflict cu proiectul lui Iuliu Maniu. Fiecare vedea altceva în asa-numita "restauratie".

Maniu înțelegea sa restabileasca autoritatea monarhiei si sa o foloseasca într-un regim constitutional, în care viata politica sa fie condusa de sistemul parlamentar democratic, dominat de PNȚ, cu o nuanta apropiata modelului dominatiei liberale de sub Brătieni. Liderul taranist se deosebea fundamental de Brătieni prin lipsa de dinamism, prin absenta filonului nationalist si prin fragilitatea controlului sau asupra propriului partid. Avea însa anumite calitati deosebite, cum ar fi tactul, rationalizarea deciziilor, introducerea componentei morale în viata politica, anglofilia, ca orientare generala sanatoasa a politicii externe, în mod fundamental, Iuliu Maniu cauta instalarea unui regim democratic "asezat", cu tendinte sociale si chiar socialiste controlate de economia pietei libere, actor al politicii europene din pozitia unui stat stabil, serios si orientat spre civilizatia occidentala. A ajunge la acest scop printr-o lovitura de stat data împotriva Constitutiei democratice, prin miza pe un aventurier cunoscut în toata lumea pentru imoralitatea sa, prin credinta în actualitatea unui sistem democratic clasic, de secolul al XIX-lea, cînd în toata Europa - si în primul rînd în Anglia - se ridica ideologia nationalistă, prin declansarea acestei actiuni politice violente în plina criza economica mondială - adica în lipsa unui suport economic si financiar din partea capitalismului românesc - a reprezentat o grava eroare politica, care dovedeste cel puțin neconcordanța între actele politice ale lui Iuliu Maniu si realitate.

Aceasta realitate s-a confirmat imediat, prin refuzul lui Carol de a se sprijini pe componenta politica a loviturii sale, în particular pe Partidul National Țăranesc, si prin înconjurarea rapida cu acolitii. Primele sale masuri au vizat scoaterea unor personalitati politice din dispozitivul partidelor lor, cum au fost Gheorghe Brătianu, Constantin Argetoianu si Ion Mihalache, înca din noaptea în care a sosit la Palatul Cotroceni. Proiectul lui continea si ideea mussoliniană a constituirii "Marelui Consiliu al Fascismului" (Gran Consiglio del Fascismo), sub acoperirea unui Consiliu de Coroana permanent, format din personalitati politice provenite din partide diferite, asezat deasupra unui partid unic. El a reusit înfiintarea ambelor institutii dupa lovitura de stat din 1938. În toata perioada 1930-1940, Carol II a mai cautat si o "mînă dreaptă", un prim-mi-nistru dur si devotat, pe care nu l-a indentificat decît în doua persoane: Gheorghe (Guta) Tătărescu si Armînd (Monocles) Calinescu. Este însa interesant ca primul om de mînă forte la care se eîndise era un general incoruptibil, energic si foarte hotărît, pe nume Ion Antonescu, cunoscut de pe vremea cînd era atasat militar la Londra, dar pentru faptul ca nu-l putea controla, l-a abandonat si a si intrat în conflict cu el.

Deocamdata, abia instalat pe Tron, Carol a apelat la corpul tehnic al loviturii de stat. A înfiintat functia de secretar particular al regelui si l-a numit pe Puiu Dumitrescu, apoi i-a numit pe colonelul Gabriel (Gavrilă) Marinescu prefect al Politiei Capitalei si pe Victor Cadere sef al Sigurantei. Ei ocupau functii cheie, în tentativa de a controla si suplini administrativ lipsa de adeziune a factorului politic, care nu putea fi înca subordonat. Pentru asistenta pe probleme economice, Carol a apelat la C. Argetoianu si la Aristide Blank, bancherul implicat în finantarea revenirii sale pe Tron. Pentru imagine, a beneficiat de sprijinul exuberant al lui Nae Ionescu. Un alt apropiat, Mihail Manoilescu, a fost impus de Carol în guvernul Maniu, format dupa reusita loviturii de stat. Toate aceste persoane, la care se adauga si colonelul Paul Theodorescu, folosit pentru legaturile cu liberalii georgisti, aveau acces direct la rege si exercitau actul de consiliere în regim de grup aderent si intim. Cu toate ca miscarile lor, fie prin sfaturile pe care le dadeau regelui, fie prin executarea ordinelor confidentiale ale acestuia, ocoleau traseele constitutionale ale ierarhiei de stat - si, în primul rînd, guvernul - membrii grupului initial nu se constituiseră înca într-o camarila, în sensul modern al cuvîntului, ci într-un anturaj. De altfel, perioada pe care am descris-o mai sus a durat doar doua luni, între 13 iunie si 12 august 1930, data sosirii în tara a Elenei Lupescu.

Secretele relatiei Carol II-Elena Lupescu. Doar absenta unui act oficial sau a unei recunoasteri din partea Vaticanului în privinta casatoriei catolice secrete dintre Carol si Elena Lupescu ne împiedica sa afirmam cu certitudine ca raporturile dintre cei doi se întemeiau pe o legatura de nedesfacut în fata lui Dumnezeu, dar avem suficiente dovezi ca, independent de actul formal, cei doi se comportau ca sot si sotie, în însemnarile sale, la 1 ianuarie 1929, Carol nota: "Pînă în mai, de atunci ma voi considera moralmente degajat, voi trebui sâ-mi organizez astfel viata, ma voi însura cu Duduia, ce mi-o fi scris"⁴³, într-o convorbire cu regina Maria, consemnata la 25 martie 1929, la întrebarea mamei: "Vreau sa mînsor cu dînsa?"(cu Elena Lupescu, n.a.), Carol va raspunde: "M-am gîndit, dar e o

chestiune despre care n-am vorbit"⁴⁴. La 7 aprilie, atitudinea lui Carol devine foarte sigura: "Hotărîrea, dupa conversatia cu Mama, de a ma însura cu Duduia, e din ce în ce mai ferma. E singurul hop ce mai trebuie trecut si atuncea, situatia devine complet clara"⁴⁵, în august 1928, regina Maria i-a scris o scrisoare Elenei Lupescu, în care i-a cerut sa se casatoreasca cu Carol, act care avea calitatea unei binecuvîntări parintesti. Dincolo de natura formala sau nu a legaturii cu Elena Lupescu, mai important în acest caz este faptul ca principala autoritate politica a târii, lului Maniu, își ducea batalia pe un teren indestructibil si ca întregul efort de rupere a legaturii Carol-Lupescu ni se pare nu numai inutil, dar si ridicol. Practic, Maniu si-a risipit întreaga energie politica pentru a-l desparti pe rege de sotie (?), pierzînd timp si forta într-o vendettă pe care numai o enorma naivitate o poate justifica. Dar era lului Maniu un naiv? Altfel, cînd trecem la analiza pe baza de marturii, vom constata ca Maniu facea un joc propriu cu Carol. Ramas în legenda printr-o 737n1315h alta imagine falsa, aceea a luptei sale pentru anularea divortului regelui si revenirea în tara a principesei Elena, lului Maniu a sacrificat-o pe mama regelui Minai atunci cînd Carol i-a oferit Guvernul în octombrie 1932. Nicolae Titulescu ne informeaza precis: în timpul dineului oferit de Carol II, Titulescu i-a "prezentat o telegrama semnata de lului Maniu si adresata lui Caius Brediceanu ca sa se duca la Florenta, Villa Borghesse 80 (aceasta era atunci adresa Printesei Elena), pentru a-i spune ca înapoierea sa în România este nedorita"⁴⁶. Cunoscînd valoarea incontestabila a liderului taranist, ca analist si om politic, precum si legaturile sale privilegiate cu Vaticanul, nu ar fi exagerat sa credem ca lului Maniu aflase de casatoria secreta a celor doi. Asadar, Maniu stia sa prezinte public o imagine si sa actioneze în subteran invers. De aceea, lupta sa publica de mai tîrziu împotriva lui Carol, dar mai ales împotriva Elenei Lupescu, continea în substrat o vendetta personala, politicianul ardelean vazînd în capul camarilei regale pe autoarea esecului sau politic. Nu stim precis în ce masura lului Maniu, legat cu fire nevazute, dar indestructibile, de Vatican, a avut informatii asupra starii civile reale a lui Carol si tocmai din acest motiv a fortat pe teren public, în stilul sau caracteristic, despartirea de Elena Lupescu.

în lumea de astazi - o lume a sexului afisat, a erotismului si pornografiei publice, a homosexualitatii protejate prin lege si a emanciparii paradoxale spre animalic în relatiile dintre parteneri - ideea ca Elena Lupescu si Carol II se iubeau romantic si frumos nu mai este suficienta. Nimeni nu mai poate crede aceasta versiune. Este greu de înlaturat argumentul ca între cei doi exista un sentiment, dar marturiile tot mai transparente aparute în ultimii ani aduc informatii atît de puternice asupra felului în care Elena Lupescu îl domina pe Carol, încît existenta reala a unui sentiment al femeii pentru barbatul ei este complet înapusita. Asa cum am aratat, fondul relatiei acestui cuplu era cel dintre un bolnav si sora lui medicala. Carol II suferea de priapism, dar acesta era un efect secundar al maladii sale, un aspect accidental, eventual o consecinta specifica al unei tulburari genetice. Priapismul, de altfel, nu este o boala sexuala sau venerica, ci una a sîngelui. Carol, ca si mama lui, regina Maria, ca si alte rude apropiate, avea o dereglare genetica provenita din încrucisarile seculare ale familiei nobile din care proveneau, într-o convorbire cu Alexandru Averescu, medicul Mamulea al Casei Regale îi va declara: "Ca medic, i-as da diagnosticul de nevroza. Nu uitati ca în venele sale pulseaza sînge nemtesc, portughez, frantuzesc, englezesc si rusesc. Un astfel de amestec nu poate fi judecat dupa masurile obisnuite, între noi fie vorba, acelasi lucru este valabil si pentru parintii lui, care sunt amîndoi nevrotici"⁴⁷, în realitate, "nevroza" era si ea un efect secundar, dar doctorul Mamulea voia sa nu se atinga de boala milenara a regilor europeni, declansata în secolul IX la Roma, odata cu încrucisarile degenerante ale familiei Colonna, în capul careia s-a aflat timp de cîteva decenii celebra curtezana Marosia, si continuate apoi prin regulile stricte ale Bisericii Catolice asupra casatoriei capetelor încoronate.

Carol I de Hohenzollern se mîndrea cu ascendenta sa din vechea familie Colonna⁴⁸. Dar, dincolo de vechime, mostenirea ei nu era foarte binecuvîntată: la sfîrsitul secolului al IX-lea, pe fondul nasterii nationalismului medieval roman si al inaugurarii controlului papalitatii de catre familia senatorului Theofilact, sotia si fiicele acestuia initiaza un sistem al prostitutiei de lux (o varianta a hierogamiei), în care vor fi implicate si descendentele acestora, precum si o tentativa de încrucisare interfamiliala cu scopul de a crea o noua rasa, de stapîni. Încrucisîndu-se cu fratii si fii sâi, Marosia di Colonna a reusit, în cele din urma, sa aduca în scaunul papal pe fiul sau Ioan XII, nascut însa, nu întîmplator, cu numele pîgîn imperial Octavianus. Cardinalul Baronius îl considera pe papa Ioan XII, asezat de ambitioasa sa mama pe Tronul Sfîntului Petru la vîrsta de 12 ani, "un avorton", copilul avînd grave deficiente mintale, fizice, dar mai ales morale⁴⁹. Conform marelui teolog cardinal Baronius, sîmînta acestei cosanguinităti s-a transmis în marile Case Regale europene, iar cercetatorii moderni germani au

identificat-o pîna în secolul al XIX-lea, una dintre Case fiind cea de Hohenzollern⁵⁰. La circulația acestei informații, pe care unii istorici catolici o considera legendară, au contribuit o serie de cronicile contemporane, preocupate să suprapună imaginea desfrîului din familia domnitoare Colonna, imaginii Romei medievale. Tema politică a caderii Romei în desfrîu și a ridicării Germaniei prin moralitate și prin sfîntenia ireprosabilă a lui Otto cel Mare (912-973) a asigurat, de fapt, vitalitatea informației despre degenerescența princiară în cauză. De cîte ori era necesară comparația inegală între Roma și Aachen, se făcea apel la cazul Marosia di Colonna. Astfel, de fiecare dată cînd au apărut prin secole simptome de degenerescență la unele Case Regale europene - și este semnificativ că în evocare predomină Casele germane, franceze și portugheze! - amănuntele originii acestei anomalii patologice au circulat din nou, reactualizînd informația pîna la stabilitate, în opera anonimă *Versus Romae*, apărută la Napoli în 878, Orasul Etern era stigmatizat ca "stramosul degenerat" al Europei⁵¹. Teza s-a fixat pentru prima oară cu ocazia Sinodului de la Verzy (sud-est de Reims), din anul 991, cînd episcopul Arnulf de Orleans definește deceniile de dominație ale familiei Colonna drept "epoca pornocrației" și atrage atenția asupra pericolului "raspîndirii" sîngelui stricat atunci prin "monstri"⁵². Fără a dramatiza cazul, posibilă descendență din familia Colonna introduce și posibilă problema de sînge. Altfel, regulile stricte ale cuplajelor familiale princiare catolice pot fi un argument mult mai apropiat.

Regina Maria semnalează consecințele acestei afecțiuni genetice în amintirile sale: "Cînd a fost vorba de o căsătorie între fiul meu Carol și Olga, fiica mai mare a țarului, eu am fost împotriva acestei idei din pricina misterioasei hemofilii pe care o transmit copiilor lor - femeile din unele familii. Știam că biata Albe trecuse mostenitorului ei această boală și nu îndrazneam să privesc în față o asemenea primejdie pentru familia noastră"⁵³. Știm că finalul tragic al familiei țarului este legat de influența pe care o avea Rasputin asupra țarinei, de origine germană, al cărei fiu, tăreviciul Aleksei (Alexis) Nicolaevici, suferea de aceeași gravă afecțiune a sîngelui: "Boala tragică a fiului lor [hemofilia] și dependentă crescîndă a împrătișiei de Grigori Rasputin, «sfîntul» calugar al cărui puteri miraculoase de vindecare îl salvaseră pe Alexis deja de la multe suferințe, își puneau tot mai mult amprentă asupra relației lor afective"⁵⁴. Cazul Rasputin este însă un alt exemplu de manipulare a capetelor încoronate prin specularea stării lor de sănătate, în ziua de 18 iulie 1938, Carol va descrie în jurnalul sau moartea reginei Maria: "Dimineata mi se telefonează că în decursul nopții a avut din nou o puternică hemoragie. În total, în aceste două zile a pierdut peste doi litri sînge. [...] De fapt, s-a sfîrșit din lipsa de sînge, inima devenise o pompa care nu mai avea ce pompa"⁵⁵. Sora reginei Maria, marea ducesă Kiril, a murit tot dintr-o puternică hemoragie. Stramosul ei, regele George III, suferise de porfirie, o dereglare genetică care afecta sistemul nervos și cel circulator, fiind tratat de "nebunie" între anii 1811 și 1820.

Efectul acestei maladii asupra lui Carol II a fost priapismul (de la Priapus, zeul fertilității în mitologia greacă)⁵⁶, ce consta într-o erecție prelungită și foarte dureroasă, care poate dura de la cîteva ore la cîteva zile, independent de actul sexual, și în care sîngele patruns în penis ca urmare a excitației are tendința să se coaguleze acolo și să nu mai dreneze organul sexual masculin, permițîndu-i astfel să se relaxeze după ejaculare. Tratamentul cunoscut în acea perioadă era și el extrem de dureros și consta în înfigerea unor ace de seringă în penis și în extragerea artificială a sîngelui. Asadar, Carol II avea o boală cumplită, în plus, priapismul cunoaște trei faze: recurentă, acută și cronică, în prima fază, vasele penisului sunt intacte, elastice și capabile totuși să dreneze sîngele în timp de cîteva ore, barbatul avînd senzația unei virilități deosebite, de cele mai multe ori fiind inconstient că este vorba de o boală a sistemului sau circulator. În faza a doua, erecția prelungită devine dureroasă, producînd o indispoziție de lungă durată, cu manifestări de chin la primele ore ale dimineții și cu influențe asupra echilibrului energetic și nervos. Cu ocazia unor întrevederi politice matinale, Argetoianu, care era și medic, avea să constate că se întîlnea "dimineata, cu regele istovit, cu ochii scurși, cu privirea sticloasă și cu mintea închisă, înfățișare ce părea mai mult consecință unei epuizări nervoase patologice, decît a unei oboseli naturale". Carol se trezea din somn în dureri atroce, ca urmare a efectului stimulator al viselor asupra erecției, în această fază apar efecte secundare de natură psihică, barbatul putînd ajunge și la violență asupra partenerei, cu scopul de a produce ejacularea rapidă și încetarea durerii. De regulă, prin neînțelegerea secretelor acestei maladii, dar și prin fenomenul de trivializare a situației de către partenerile ocazionale, care descriu în cercul lor social detaliile contactului sexual, producînd astfel o răs-pîndire prin zvon a informațiilor intime, bolnavul își domina greu instinctele și atitudinile, avînd absolută nevoie de îngrijire și afecțiune, în cazul regelui Carol II, escapadele sale nocturne printre

prostituatele Bucurestilor si chiar contactele sexuale accidentale cu alte femei nu implicau sentimentul, ci un fel de "tratament". De aici, rolul extrem de important al prefectului Politiei Capitalei, Gabriel Marinescu, membru de baza al camarilei, care se ocupa cu "acoperirea" activitatilor nocturne de strada si de alcov ale regelui. Raspindirea zvonului despre starea suveranului si comentariile acide ale protipendadei aveau un efect psihologic direct asupra bolnavului, principalul simptom fiind acela al dilatarii sentimentului de aversiune si ura fata de "societate", "lume", "oameni". Alimentat permanent cu informatii de salon de catre Gabriel Marinescu, Carol II vedea într-un om politic pe care îl primea în audienta pe individul care comentase ironic sau batjocoritor, cu o seara înainte, personalitatea sa devianta.

Cu Elena Lupescu era altceva: relatia implica înțelegerea si grija fata de bolnav a partenerei, în cea de-a treia faza a priapismului se produce o degradare accentuata a vaselor penisului, o inflamare progresiva si ireversibila, pe fondul unei semierectii permanente, boala devenind cronica. Efectul imediat si cel mai dramatic este impotenta, în perioada 1933-1934 Carol II cunostea deja simptomele impotentei, efectele psihice asupra bolnavului fiind însemnate, întâlnirile sale erotice cu diferite femei de strada desfa-surîndu-se în zona exhibitionismului si a perversiunilor de tip travesti, în cercurile intime ale camarilei se cunostea deja faptul ca, dupa un episod erotic Carol-Lupescu, în care partenerul își excita partenera fara a ajunge la contactul sexual, Elena își chema unul din amanti pentru a finaliza prin act starea de excitatie produsa de Carol. Relatia "curioasa" a Elenei Lupescu cu amanti ei, chiar în prezenta regelui Carol, este evocata delicat si de regele Mihai I->7. Aspectul cel mai important al acestei tragedii personale este - încă o data subliniez - efectul psihologic. Un barbat de natura libertina a lui Carol II, încă tânar si aflat în vârful puterii este tentat, este condus de reactiile psihicului catre suprasolicitarea problematiei Puterii. Analiza specialistilor în psihiatrie arata ca impotenta la o astfel de personalitate naste în primul rând dorinta de a ascunde adevarul, de a cauta mijloace spre a dovedi contrariul - de aici legenda cu virilitatea sa excesiva - de a-si dovedi virilitatea politica prin gestionarea autoritara si violenta - ca un viol sexual - a Puterii. Razbunarea pe cel care își râde în spate de situatia lui, dar, mai ales, pe cel care îi ataca, îi contesta sau îi obstruioneaza accesul la Putere este, în mintea lui, o chestiune de viata si de moarte.

Al doilea aspect important al cazului medical Carol II este legat de conditia partenerelor, în situatii extreme, unul, doua sau trei contacte la rând se pot produce în limitele placerii. Dar dincolo de un anumit prag fizic intervine durerea si chiar ranirea partenerei, actul sexual transformându-se în agresiune. Femeia poate fi serios traumatizata fizic si psihic. Este ceea ce putem presupune ca s-a întâmplat cu principesa Elena, o virgina retrasa si însingurata, educata într-un spirit foarte conservator. "Intimele printesei Elena lasau sa se înțeleaga ca motivul principal al fobiei acesteia pentru regalul ei sot era brutalitatea cu care o supunea zi si noapte, în pat sau la repezeala pe un colt de canapea, îndatoririlor ei conjugale"⁵⁸. Conflictul dintre cei doi sotii începuse însa încă din timpul sarcinii⁵⁹ si s-a acutizat dupa nasterea prematura a regelui Mihai I, la 25 octombrie 1921, daca nu cumva a avut loc un contact prenuptial, iar regele Mihai este, în realitate, nascut la timp. Raportându-ne la cazuistica medicala curenta, putem presupune ca anumite gesturi sau "incidente" din timpul actului sexual, precum si teama, justificata sau nu, de hazardul unei îmbolnaviri venerice, au creat complexul de respingere al reginei Elena fata de Carol. Gasind în Italia un barbat care a reusit sa-i ofere sentiment si confort intim, regina Elena a fost dominata de înstrainare fata de sotul ei si, natural, de aversiune. Acum, sa ne imaginam ca I.G. Duca se amesteca în aceasta relatie anormala si ia partea oficial, în calitate de avocat, reginei Elena! Ne putem imagina încă de pe acum sentimentele lui Carol II fata de Duca, dincolo de povestea politica?

Elena Lupescu era o femeie foarte versata, cu un lung episod de prostitutie înainte sa-l întâlnească pe Carol, si care a înțeles ca, gestionând boala barbatului, va gestiona si puterea politica pe care o avea acesta. Asa cum am aratat, Carol asocia sexul cu Puterea în mod constient. Este greu de stiut în ce stadiu al bolii a avut loc întâlnirea Carol-Lupescu (14 ianuarie sau 14 februarie 1925), dar putem folosi aparatul logic pentru a înțelege ca fuga în strainatate din perioada 1925-1930, a limitat posibilitatile practice si conditiile morale ale escapadelor lui Carol, accentuând dependentă de partenera Elena Lupescu. Astfel, exact în acea perioada, cuplul s-a consolidat definitiv, presupusa casatorie catolica având doar rolul de a-i da un aspect formal, dar foarte intim, pentru ca numai în intimitatea unei perfecte înțelegeri psihice, bolnavul Carol își putea gasi echilibrul, în aceasta ecuatie, aspectul fizic al partenerei este lipsit de importanta. S-a comentat legendar în jurul frumusetii Elenei Lupescu, dar, cu exceptia ochilor pusi bine în contrast de culoarea violenta a părului, restul nu putea pierde decât mintile unui barbat cu handicap. Pentru oameni cu capul pe umeri, ca diplomatul german Rolf Pusch, socul era produs doar de confruntarea legendei cu realitatea: "La o serbare de vara a unuia din cele doua cluburi

am vazut-o (de departe) pe doamna Lupescu, iubita regelui. De ce cazuse monarhul în mrejele acestei femei, pe care aspectul exterior nu o avantaja? Părul roșu, o față taiată ascuțit, dominată de un nas puternic, un ten alb și o figură umflată, plină, nu o faceau chiar atragătoare"60. Analizând acum fazele pria-pismului lui Carol II vom constata că relația sexuală propriu-zisă nu a mai fost, de la un anumit moment, importantă și că se întemeia fundamental pe unitatea unui cuplu legat medical, dar și sufletește. Intrarea bolii în fază sa cronică, cu apariția impotenței, explică și escapadele exhibitioniste ale lui Carol și "riturile masochistice" din interiorul cuplului și legăturile sexuale ale Elenei Lupescu cu alți bărbați, fără ca ele să afecteze solidaritatea cuplului. De asemenea, acest tip de raport personal da o dependență totală a bolnavului de parteneră sa și îi asigură acesteia o dominație exclusivă. De altfel, în metafizica sexuală termenul de partener/parteneră depășește cu mult și de mult simpla relație sexuală și acoperă un complex de atitudini intime, ale cuplului, care nu au legătură directă cu aceasta. Din același motiv, expresia partener de viață conține o complexitate de evenimente conjugale sau de concubinaj nesexuale, de la spălatul rufelor în familie până la liniștea hormonală din perioada senectutii înaintată a cuplului.

Nimeni nu o putea înlocui pe Elena Lupescu. Născută la Iași în 1899 _ după toate probabilitățile, dar există și suspiciunea că se născuse în 1897 - Elena Lupescu era cunoscută ca o femeie de moravuri usoare, cu clientela de nivelul clasei medii, în anul 1925, Elena Lupescu se cuplase cu cineastul Tudor Posmantir, evreu din Braila, care se ocupa cu jurnale de știri și documentare la comandă de efect propagandistic, dar conducea și o mică afacere cu filme porno și albume de plasament. Elena Lupescu pozase pentru un astfel de album, fotografiile sale nud fiind mai târziu recuperate din strainatate cu sume importante. Unul dintre clienții lui Posmantir din anii '20 era chiar printul Carol, pe care îl însoțise în călătoria în jurul lumii și caruia îi plasa în mod curent femeii. Este de presupus că tehnica sexuală a femeii i-a atras atenția lui Carol, găsindu-și astfel o parteneră potrivită pentru excesele sale maladive. Dar mai important în evoluția relației Carol-Lupescu din cursul anului 1925 a fost faptul că Elena Lupescu avea acces la presa socialistă, la anumite cercuri francmasonice și la o serie de indivizi suspectați de legături cu Uniunea Sovietică. De altfel, Posmantir însuși era suspectat de serviciile de informații românești că folosește rețeaua sa de prostituate pentru culegerea de informații de la clienții din lumea politică și financiară. Carol se afla atunci într-un moment foarte greu al vieții sale, implicat în afaceri murdare de corupție - așa cum am văzut - izolat și cu imagine foarte proastă. Elena Lupescu i-a facilitat accesul la presa socialistă și la rețelele de propagandisti ai acesteia, singura parte dispusă la apararea publică a printului-infractor împotriva guvernului liberal. Firele ipotezei unei Elena Lupescu agentă sovietică se leagă și de acest domeniu, mai ales prin suspectele sale deplasări la Viena, unde femeia afirma că își vizitează mama trecută la catolicism. Cum, în unele ocazii, s-a constatat că mama Elenei Lupescu era bine-merci la București, putem presupune că amanta regelui avea întâlniri conspirative cu șefii INO Numita mai întâi Osobîi Otdel, în cadrul CEKA, secția specială a GPU pentru activitatea de spionaj a URSS pe teritorii străine, INO își instalase sediul la Viena, beneficiind de sume imense și de o bancă de documente secrete, furate sau copiate din cancelăriile statelor europene. Șeful INO pentru Europa Centrală și Peninsula Balcanică era un anume Goldenstein, implicat în sustragerea planurilor de mobilizare ale Ungariei și predarea acestora României, în schimbul unui presupus plan de alianță româno-portugheză⁶¹, fabricat de Biroul de dezinformare din cadrul aparatului informativ al Marelui Stat-Major al Armatei române. Subliniez că centrul de informații internaționale al României era la Lisabona, preluat intact, fără nici o cadere a rețelei, de regimul comunist de la regimul Antonescu, după 1944. Este și locul unde s-a refugiat cuplul după război și unde se găsesc astăzi mormintele lor. Naveta Elenei Lupescu între Viena și Lisabona devine astfel foarte suspectă și justifică întrucîtva laudele pe care nu încetează să i le aducă regele Carol II în memoriile sale, pentru activități de informații, în februarie 1931, regina Maria avea să-i destainuiască lui Grigore Gafencu temerile sale în legătură cu existența unei dirijări oculte din partea francmasoneriei externe, de orientare comunistă: "Eu mă tem însă de ceva mai grav. Am auzit vorbindu-se toată viața mea de conjurații, de societăți secrete și activități oculte. Nu am crezut niciodată în ele. Acum am început să cred. Cred în mîna neagră! Oricît de ridicolă ar părea o asemenea marturisire, ea exprimă totuși sentimentul meu adevărat: cred că regele e înconjurat de o influență nefastă și că acei ce-i stau mai aproape, fie femeia aceea, fie alții, nu sunt decît instrumente în slujba unei puteri oculte care urmărește, prin rege, cine știe ce plan. Am dovezi că în urma unor intervenții misterioase și-a schimbat adesea intențiile, parerile, întreaga atitudine"62. Carol găsise nu numai o parteneră, ci și o protectoare. Momentul psihologic a fost, probabil din întâmplare, foarte potrivit, deoarece tocmai atunci "dragostea oedipiană a lui Carol față de mama lui se transformase în gelozie și resentiment"63. Un portret prea bun al acestui moment face

autorul Paul D. Quinlan, pentru a cauta alte explicatii: "O data ce Lupescu s-a infiltrat în inima lui Carol, a facut toate eforturile ca sa înțeleaga caracterul iubitului ei si sa se comporte dupa placul lui. A priceput curînd ca sub fatada virilitatii sale princiare Carol era cumplit de vulnerabil: un baiat slab, nehotarît, imatur, care avea nevoie - chiar mai mult decît de sex - sa fie consolât, reconfortat, alintat si coplesit cu afectiune. Mai ales, Carol simtea nevoia sa traiasca într-o ambianta familiara, printre lucruri simple care îi lipseau în caminul oficial - mîncare neoasa romîneasca (Lupescu era o adevarata maestra în pregatirea mamaligii), glume piperate, fara perdea (pe care le învatase la cluburile ofiterilor), muzica populara si de jazz, prieteni români din popor, fara pretentii, jocuri de carti si plimbări în masini rapide. Dupa ce fusese ridiculizat pentru lipsa lui de rafinament, printul era flatat de atentia ei admirativa si protectoare care îi tamadua orgoliul ranit"⁶⁴. Tavîlindu-se prin bordelurile si cluburile deocheate ale Bucurestilor, partener al grupului homosexual din jurul lui Alexandru Davila si frecvent client al trotuarelor, printul Carol coborîse de la înaltimea Tronului în promiscuitate; o promiscuitate care nu l-a parasit pîna la sfîrsitul vietii. Din arsenalul psihiatric folosit de Elena Lupescu nu lipseau nici fantomele, legenda "femeii în alb" care bîntuie Castelul Peles fiind o speculatie ignobila a naturii ultrapoetice, încarcate de misticism si ciudatenii a fostei regine Elisabeta, cu care roscata cu ochii verzi îl speria pe partenerul ei. Pentru a-l convinge ca este mereu în pericol, Elena Lupescu s-a oferit sa gateasca personal mîncarea lui Carol si sa o guste prima, împotriva tentativelor de otravire⁶⁵. Cuplul Elena Lupescu-Puiu Dumitrescu a stiut mereu sa apeleze la ideea unui pericol de atentat la viata lui Carol, folosindu-se de frica patologica a acestuia, si aratîndu-i pe rînd dusmani, care erau de fapt inamici ai celor doi⁶⁶. Prin aceeasi metoda psihologica a fost determinata si asasinarea, mai tîrziu, a lui Comeliu Z. Codreanu. Din punct de vedere al relatiei sexuale, Elena Lupescu - pentru a nu se îndeparta de promiscuitatea descrisa - apela din belsug la o practica a caselor de toleranta, prin "tratarea" organului ei sexual cu piatra acra, un astringent menit sa atenueze efectul fizic deformant al unor contacte sexuale îndelungate si excesive⁶⁷.

Am insistat pe toate aceste amanunte indiscrete cu scopul precis de a înțelege cine a condus România între anii 1930 si 1940 si de ce camarila a fost atît de importanta în exercitarea puterii statului nostru, în calitate de sef al statului, nu atît priapismul lui Carol a fost important, cît efectele sale psihiatrice. Cele ce aveau de suferit erau comportamentul, nevoia permanentei dedublari, existenta continua a unor cauze personale mai importante decît cele publice. Aici, acuza adusa de istoriografia comunista, cum ca regele Carol era un afacerist, un individ asezat pe Tron printr-o eroare a clasei politice, si care individ nu urmarea decît acumularea de averi, atinge un fapt real, desi colateral al cazului. Cazul în sine nici nu este neobisnuit. Daca ne gîndim la traumele suferite de Carol în copilărie, mai ales din partea preceptorului homosexual Moehlen, este usor sa apelam la valoarea patogena a experientei de viata traite de copil si explicate de Freud, dar si la constatările lui Alfred Adler: "Pentru el, temperamentul «nervos» tine de predominarea doctrinei de afirmare (si a «vointei de putere») asupra sentimentelor sociale. A. Adler pune accentul pe greselile de educatie si pe experientele de viata ale copilului prescolar si scolar"⁶⁸. O carte de propaganda antimonarhica aparuta dupa razboi sugereaza ca dezechilibrul sexual al lui Carol s-a declansat în anii adolescentei, cînd, pentru a contracara influentele nefaste ale lui Moehlen, printul a fost supus unei terapii" heterosexuale cu prostituatele de casa ale regelui perdinand, deja celebrele Mita Biciclista si Lili Gheorghiad⁶⁹.

Odata cu revenirea Elenei Lupescu în tara, camarila intra în faza sa de organizare functionala în sistem concentric: în centru, Elena Lupescu; cercul intim: Puiu Dumitrescu, Felix Wiedner, Nicolae Tabacovici, numit director la CFR, Alexandru Mavrodi, ziarist (toti amanti ai Elenei Lupescu si implicati în operatiuni de culegere de informatii) si colonelul Gabriel Marinescu, prefect al Capitalei; cercul de sprijin: Aristide Blank, Nae Ionescu, Mihail Manoilescu; cercul de interese materiale: avocatul Dumbraveanu, vîr, Nicolae Lupescu, tatal Elenei Lupescu, generalul Constantin Dumitrescu, tatal lui Puiu Dumitrescu, mai tîrziu Malaxa. Acest grup restrîns a condus România pînă la catastrofa din 1940, cu unele modificari de nume, dar nu de functii, si existenta unui nucleu de conducere de acest tip în locul Parlamentului, Guvernului sau Justitiei explica si lovitura de stat din 1938. Vina cea mai mare nu este însa a lui Carol sau a celor care i-au dirijat activitatea, ci a corpului politic al tarii care a dat lovitura de stat din 7-13 iunie 1930. Pamfil Seicaru, membru al PNT si istoric al acestui partid, va da diagnosticul precis al acestei maladii: "Lucurile s-au desfasurat asa de usor de la 6 iunie pînă la 13 iunie, încît, fara sa-si dea seama, personalul politic al Romîniei a creat psihologia tipica a regelui Carol: îsi poate permite orice, neexistînd vointe capabile sa-i opuna o rezistenta eficace, în scopul de a apara unele principii. Partidele i s-au aratat compuse din moluste, oameni politici

nevertebrati, între 6 iunie și 13 iunie, frânele monarhiei au fost distruse, decizându-se soarta monarhiei în România"7*.

Primii trei ani de funcționare a camarilei au produs un fenomen netipic genului, dar simptomatic pentru cazul românesc. Implicați direct în politica țării, membrii camarilei au ajuns, spre sfârșitul anului 1933, la o situație internă de criză, care copia fenomenele critice ale vieții politice românești. Practic, asistăm la o împărțire a camarilei în două tabere, avînd într-o parte echipa Puiu Dumitrescu, Nae Ionescu, Mihail Manoilescu și nou-venitul Nicolae Malaxa, grup cu orientare politică naționalistă - și cu contacte semnificative în Miscarea legionară - și "camarila evreiască" a Elenei Lupescu, la care se alăturau, în principal, Alex Wieder, Max Auschnitt și Aristide Blank. Aici se afla și secretul asasinării lui I.G. Duca de către trei legionari, instrumente ale unui joc politic mult mai adînc. Cunoscînd bine tainele raportului intim Carol-Duduia, gruparea naționalistă considera că femeia nu mai este absolut necesară, nici măcar pentru "tratamentul" bolnavului, și căuta să o îndepărteze, profitînd de ascensiunea popularității Miscării legionare și de efectele "la sol" ale comediei intransigentei jucate de Iuliu Maniu. Sub influența lui Mihail Manoilescu, economistul care înțelegea că singura salvare a economiei românești era un parteneriat cu Germania, a lui Nae Ionescu, filogerman cunoscut, și a lui Puiu Dumitrescu, un afacerist aflat în așteptarea patrunderii capitalului german pe piața noastră pentru a-și rotunji averea, Carol II înclina să-și orienteze politica spre tandemul fascisto-nazist european, în fața acestui proiect periculos pentru ea, Elena Lupescu avea nevoie absolută de un soc devastator în lupta pentru putere. Duca fusese adus la Guvern din exteriorul țării, prin mijlocirea lui Titulescu, și cu ordinul de a distruge Miscarea legionară. După impactul enorm la nivelul publicului, pe care l-a avut asasinarea prim-ministrului liberal, camarila își distruge configurația sa inițială, Elena Lupescu reușind să câștige partida prin asocierea în ochii lui Carol a membrilor naționaliști ai camarilei cu asasinii lui Duca. Elena Lupescu îl amenința pe Carol cu sinuciderea - ca alternativă la ideea că legionarii se vor răzbuna pe ea, o vor batjocori și apoi uide - imagine care trezea în rege instincte brutale; Puiu Dumitrescu este gonit din țară, iar Nae Ionescu, îndepărtat de la palat. Pentru a-și salva afacerile oneroase, Malaxa își plătește cu sume exorbitante rămînerea în slujba Elenei Lupescu. Între aceste manevre imunde de alcov, rămîne însă cu capul zdrobit un cadavru - cel al prim-ministrului I.G. Duca. În murdăria asasinatului a fost amestecat, din păcate, și Nicolae Titulescu: "Camarila se scindase în două, de o parte, creștinii care cochetau prin Nae cu Garda de Fier, pe de altă parte, jidanii, gata să sprijine politica antigardistă a d-lui Titulescu. Lupeasca ajunsese factor european, exponenta politicii antantiste în România, era aliata firească a lui Titulescu în lupta lui de «purificare». Ea a condamnat. El a grăbit executia"71.

Asasinarea prim-ministrului I.G. Duca

Istoriografia noastră are și această problemă, a raportului între performanțele publice ale unui om politic și felul în care a murit acesta. Sunt eroi I.G. Duca, Armînd Calinescu, Ion Antonescu, Iuliu Maniu s.a., pentru că au murit violent. Dar a fost activitatea lor politică ireproșabilă? și, mai ales, exista cumva posibilitatea ca moartea lor violentă să fi fost provocată de erori personale? Este destinul omului politic determinat doar de calități, nu și de felul în care abordează responsabilitățile sale? Iată întrebări tulburătoare la care avem obligația să răspundem. Dar, pentru a ajunge la detaliile asasinării lui I.G. Duca pe peronul gării din Sinaia, va trebui să parcurgem un scurt drum pe o cale încă neabordată de analiza noastră: politica externă.

Dezechilibrul politicii externe românești interbelice. Este acum destul de evident că Marea Unire din 1918 a fost un ideal național legitim al românilor și că a fost împlinit prin efortul unor oameni politici, al Armatei, dar și al cîtorva femei remarcabile, între care regina Maria și Martha Bibescu ar trebui să aibă statuie în fiecare oraș. Politica "prin noi înșine" a lui Ionel și Vintila Brătianu a încurcat socotelile Franței, care vedea în noul mare stat înființat între ea și Rusia un aliat sigur, dar și o colonie economică, stăpînită prin controlul strain asupra petrolului, căii dunarene și a neîngrăditei evoluții a emigrației evreiești. Anglia dubla Franța prin interesul în exploatarea petroliere, în timp ce interesul ei politic se oprea la granița noastră de vest. Poziția oficială a Angliei față de România a fost sintetizată onest de fostul ambasador al SUA în România, David B. Funderburk: "De fapt, Marea Britanie pare să considere, în mod tipic, că România era virtual o colonie politică a Franței"72.

Important este sa ne dezmeticim macar acum si sa înțelegem ca, din punctul de vedere al marilor nostri "aliati", România Mare era o creatie artificiala, a lor, hotărâta de ei într-un cabinet, si nu un rezultat istoric natural, asa cum îl vedeam noi. În consecinta, garantia Puterilor antantiste pentru integritatea României Mari era conditionata de obligatia tarii noastre de a satisface nevoile strategice, politico-economice ale "aliatilor". Orice forma de nationalism, fie ca era condus de un Bratianu sau de un Corneliu Z. Codreanu, era considerata ostila acestui proiect.

Disparitia liderilor principali ai tarii - regele Ferdinand, Ionel si Vintila Bratianu - a adus în prim-planul vietii politice asociatia de dragul Puterii între un partid regional, catolic si filobritanic,"si un partid stîngist de clasa, de orientare prosovietică, formînd împreuna Partidul National Ţaranesc. Caderea Partidului National Liberal în criza de conducere si de program, precum si efectele loviturii de stat din 7-13 iunie 1930 asupra raporturilor dintre PNL si conducatorul statului, au facut din PNŢ principala forta politica a tarii. Suprematia lui nu a durat decît un an. Se cunoaste faptul ca, în legatura cu lovitura de stat, I.G. Duca a facut o declaratie fulminanta si "istorica" la sedinta Comitetului Executiv din 7 iunie 1930: "Fapta de asta-noapte este cea mai primejdioasa aventura ce s-a putut face si este tot ce poate aduce mai mult rau consolidarii noastre nationale si situatiunii tarii în toate privintele. La o primejdioasa aventura nu pot sa iau parte, refuz sa ma duc, chiar daca viata mea politica ar lua sfîrsit azi"⁷³. Citata de toate cartile de istorie, declaratia lui Duca a fost folosita drept argument atît pentru a caracteriza actul din 7-13 iunie 1930 - o aventura, cît si pentru a arata demnitatea omului politic asasinat la Sinaia, în realitate, Duca a regretat imediat declaratia sa si a încercat sa transmita regretul sau prin mai multe canale la rege. A dat vina pe Vintila Bratianu, care i-ar fi fortat mîna, apoi a folosit din plin argumentul ca PNL nu se putea rupe de realitatea domniei lui Carol II, oricît de ilegitala era aceasta. Paradoxul face ca Duca sa fi avut dreptate, cu precizie, în ambele situatii: lovitura de stat data de Iuliu Maniu si de Carol a facut numai rîu consolidarii noastre nationale si "situatiunii tării" în toate privintele, iar, pe de alta parte, liberalii nu se puteau sustrage la infinit unei realitati intervenite brusc în destinul tării, cu un rege urcat pe Tron si recunoscut de natiune. Deocamdata, în primii doi ani de domnie, criza economica generata de gravele erori ale guvernării taraniste lovise tara frontal, iar din 1931 începusera sa se manifeste si consecintele marii crize mondiale declansate în 1929. Succesiunea corecta este aceasta - între 1929 si 1931 criza economica a avut un caracter exclusiv intern, determinata de erorile de guvernare ale PNŢ, si abia din 1931 au început sa se simta efectele crizei mondiale, nu asa cum a fost prezentata destul de frecvent ca o consecinta exclusiva a crahului din 1929. Problema împrumuturilor este cheia înțelegerii modului în care, după o tentativa liberala de emancipare economica, a urmat o prabusire a tării în dependenta totala fata de marii sai "aliati". Totodata, putem gasi un raspuns si la "atîrnarea" inexplicabila si ilogica a tarii noastre de Franta, pîna la înfrîngerea ei ridicola din 1940. Subiectul "politica externa" are nevoie de tratate întregi pentru a fi explicat. Vom încerca o sinteza.

Începînd cu 1928, odata cu legaturile stabilite de Elena Lupescu pe linie francmasonica în sprijinul venirii lui Carol pe Tron, precum si odata cu implicarea unor oameni de afaceri britanici si americani în propaganda antiromâneasca, Ungaria a declansat o noua campanie de atacuri publice la adresa tarii noastre, cu o singura tema majora: Ungariei i s-a facut o nedreptate la Trianon si i s-a luat pe nedrept Transilvania. Aceasta campanie, sustinuta frenetic de concernul de presa al lordului Rothermere, în prelungirea înțelegerilor secrete cu Carol si Maniu, a facut mult zgomot, dar fara sa sensibilizeze mult timp pe cineva. Asta, pînă ce ridicarea temei revizuirii tratatelor de catre Italia si Germania a agitat serios politica europeana. Ungaria a încercat sa se ataseze demersului celor doua state national-socialiste, pentru a putea juca din plin cartea sa revizionista. De la început trebuie aratat ca demersul revizionist al Germaniei si Italiei avea un caracter limitat si urmarea scopuri care nu implicau în nici un fel integritatea teritoriala a României. Documente ale Cancelariei si ale Ministerului de Externe german, cercetate recent si de autenticitate inatacabila, arata ca, de la generalii germani si pînă la Hitler, o revizuire a granielor României în favoarea Ungariei era exclusa. La întîlnirea din 17-21 iunie 1933 a prim-ministrului maghiar cu Hitler, cancelarul german a atras atentia ca "revizionismul maghiar putea conta pe sprijinul german numai contra Cehoslovaciei, politica germana a Mitteleuropei avînd la baza conceptul ca, prin patrunderea economica, România si Iugoslavia sa intre în sfera de interese germana"⁷⁴. Ratiunile politicii germane erau determinate de realitati geopolitice care o faceau sa intre în competitie chiar cu Italia - un aliat aparent sigur. Negăsind înțelegere la Hitler, Ungaria a accelerat legaturile sale cu Italia, speculînd interesul acesteia pentru Austria. Ungaria oferea Italiei sprijinul pentru dominatia acesteia asupra Austriei, sub formula refacerii Austro-Ungariei. Împotriva acestei

actiuni, Hitler a ales Anschluss-ul, anexarea Austriei de catre Germania, fapt care împiedica pentru totdeauna refacerea pe vechile baze imperiale a dualismului austro-ungar. Lucrul asta nu s-a vazut la Bucuresti si nici nu avea cum sa fie vazut, deoarece ministrul de externe român, Nicolae Titulescu, nu transmitea în tara toate informatiile pe care le obtinea, nu informa asupra tuturor întâlnirilor diplomatice avute, uneori falsifica notele de convorbiri si comunica în România numai opiniile, viziunile si interpretarile sale personale⁷⁵, în plus, România avea în acea perioada un ministru de externe, acelasi Nicolae Titulescu, care traia în strainatate. Toate comunicatiile sale secrete cu Ministerul, Guvernul si regele sau treceau prin Viena si Budapesta, fiind interceptate de serviciile de informatii ungar si german chiar în clipa când erau transmise. si pentru ca dezastrul politicii externe românești, care ne-a dus la prabusirea teritoriala din 1940, sa primeasca o imagine mai clara, vom arata ca la 18 martie 1933, Titulescu i-a cerut lui Hitler o întrevvedere secreta, ca Adolf Hitler i-a acordat-o imediat, deplasându-se pentru asta la Miinchen, dar Nicolae Titulescu nu s-a mai dus, punându-l pe liderul Germaniei în cea mai penibila situatie⁷⁶. Cu toate acestea, si Hitler, si Goring au declarat din timp si de o maniera transanta lui Gh. Bratianu, ministrului de externe Comnen si lui Carol II personal ca Germania este pregatita sa garanteze frontierele României Mari în schimbul avantajelor economice, în plus, Germania se oferea sa participe masiv la înarmarea României cu echipament militar modern, astfel încât amenintarea ungara si chiar cea sovietica sa fie anulate sau serios diminuate, cel putin prin descurajare. România a raspuns public ca rămîne fidela aliantei sale cu Franta, în aceste conditii, Berlinul a atras atentia României, înca din 1935, prin varul regelui Carol, printul Friedrich V. Von Hohenzollern-Sigmaringen ca "România va pierde toate simpatiile în Germania; relatiile româno-polone vor primi o grea lovitura; în consecinta, România va deveni complet dependenta de Uniunea Sovietica si ar fi o iluzie sa se creada în garantiile rusesti pentru granitele României; pentru nici o tara comunismul nu ar prezenta o mai mare amenintare decât pentru România învecinata cu Rusia Sovietica"⁷⁷. Tot atunci, din motive pe care acum înca nu ni le putem explica, Nicolae Titulescu era denuntat ca agent de influenta sovietic. Faptul cel mai important este ca previziunea Germaniei din 1935 se va dovedi precisa îrt 1940. Este inutil asadar sa mai aratam ca România a avut si o alta solutie decât legarea sentimentala de Franta, solutie care avea la baza patrunderea capitalului german în tara noastra, producerea unui salt tehnologic decisiv si, mai ales, protejarea intereselor sale în România pe orice cale. Râspunzând la o interpelare a deputatului V. Demetrescu-Braila, facuta în sedinta Parlamentului din 12 decembrie 1931, prim-ministrului Nicolae Iorga avea sa enunte un principiu fundamental al politicii externe: "Fiecare natie, o spun cu toata hotârîrea, are consideratii de oportunitate alaturi de politica sa fundamentala"⁷⁸. Acest principiu nu a fost aplicat si tot Iorga a raspuns si de ce: din considerente de "datorii ereditare" fata de Franta, în aceeasi sedinta a luat cuvântul si un filogerman, A.C. Cuza, iar opinia sa merita sa fie cunoscuta:

"(A.C. Cuza): f...] Parerea mea este aceasta: nu ne atingem de relatiunile noastre de prietenie cu Franta si, prin urmare, când vin si va vorbesc de revizuirea tratatelor, nu înțeleg sa sacrific relatiunile noastre de prietenie cu Franta.

(Gen. M. Racovitâ): Nici teritoriul national!

(A.C. Cuza): Aceasta bineînțeles! Nu trebuie însa sa-si închipuie Franta ca noi suntem niste copii nevîrstnici si ca trebuie sa urmarim orisice atitudine pe care ea o poate avea, si care poate sa convina intereselor noastre sau nu. Daca ar fi asa, se înseala. Noi suntem oameni maturi si voim sa conducem politica noastra asa cum o înțelegem noi, fara ca sa jignim pe nimeni... (d-1 deputat Trifu discuta cu d-1 Tascu-Pucerea)... D-le Trifu, te rog, asculta-mâ cel putin d-ta.

(Dr. I. Costinescu): Nu te asculta nici ai d-tale.

(A.C. Cuza): D-le doctor, vorbesti în limbaj de partid: «nu te asculta nici ai dumitale»?... Nu sunt ai mei, fiindca nu sunt robi de partid.

(Dr. I. Costinescu): Dar nici prietenii dumitale nu te asculta...

(V. Trifu): E cu totul alta socoteala; vin din alte grupari politice în jurul nostru si nu ne lasa sa ascultam.

(C. Xeni): Ca la scoala primara.

(A.C. Cuza): Partidul Liberal are fata de mine o anumita tactica si politica. Eu va previn pe d-voastre ca, daca continuati cu aceasta atitudine si ma împiedicati sa vorbesc, nu veti mai vorbi nici unul din d-voastre. Va dau în scris"⁷⁹.

si previziunile lui A.C. Cuza s-au împlinit: parlamentarii n-au mai vorbit timp de 60 de ani, pentru ca n-au mai avut unde, Parlamentul fiind desfiintat de dictaturile care au urmat. Pentru noi, cei de astazi, fascinatia legaturii ombilicale cu Franta este de neînteles. Garantiile de securitate oferite de ea erau nule - nici n-au functionat - iar cele oferite de Anglia au venit târziu si inutil, în plus, relatia Franta-România s-a sprijinit dupa 1920 exclusiv pe factorul politic, în absenta cvasitotala a factorului economic: Franta, marea prietena si aliata, nu cumpara nici un produs din România, în aceste conditii, care erau interesele Frantei în tara noastra? într-o telegrama cifrata, trimisa la sfîrsitul anului 1930 de ambasadorul Frantei la Bucuresti, Gabriel Puaux, catre secretarul permanent al Ministerului de Externe francez, Philippe Berthelot, se propunea urmatorul program: "Se prezinta o ocazie foarte favorabila, acum cînd România trece printr-o grea criza financiara si are nevoie de un împrumut. Pe piata Frantei se gasesc capitaluri mari, din lumea întreaga, care au cautat acolo refugiu din cauza crizei internationale si nu gasesc plasament. România, aflata acum la strîmtoare, nu va refuza nici o garantie ceruta de noi pentru acordarea împrumutului. Vom putea deci controla finantele tarii si împiedica ca regele Carol II, cîlcînd pe urmele lui Carol I, sa înregistreze România în sistemul economic german, iar Partidul National Țaranesc, încasînd un comision substantial, usor de acoperit prin cursul scazut al -titlurilor de emisiune, va rîmîne obligatul nostru. Avînd asigurate ambele partide de guvemamînt din România - cel liberal si cel national-tarînesc - nu ne vom mai teme de surprize dezagreabile din partea lui Carol II"⁸⁰. Acest program a fost pus în practica, PNT Ț primind un comision ilegal de 5% din împrumutul de doua miliarde (franci francezi) facut de România, ca urmare a unui ordin expres al Ministerului de Externe al Frantei catre Banca "De Paris et des Pays Bas" (director, un anume Finally, evreu ungur). Dupa comisioanele importante obtinute în afacerea Skoda, afacere care ne va costa înarmarea tarii si dezvaluirea prin spionaj a întregului nostru sistem de aparare, afacere din care lului Maniu a primit sapte milioane de lei sub numele de cod Palaelibus ("Sâpaliga", de la latinescul pala, palae = "sapa"), Partidul National Țaranesc se înscria si el ferm pe calea sentimentelor filofranceze si pro Mica Antanta. Numai ca atasamentul Romîniei fata de Mica Antanta (Mica întelegere) rra vazut de Ministerul de Externe al Frantei astfel: "Din punct de vedere politic, Mica întelegere este de un pretios ajutor Frantei în sîhul Ligii Natiunilor. Din punct de vedere economic, alianta Frantei cu Mica întelegere împiedica sud-estul Europei sa devina iarasi un Hinterland economic german si petrolul sa fie la dispozitia militarismului prusac. Este drept ca, din punct de vedere militar, alianta noastra cu Mica întelegere are o valoare mai mica, pentru ca Cehoslovacia, astfel cum spunea si Ferdinand Foch, are o constelatie geografica extrem de vulnerabila si aproape imposibil de aparat, în schimb, forta militara a Romîniei este complet anulata de problema deschisa a Basarabiei. Sa nu uitam însa ca multiplele litigii teritoriale care exista în toate tarile Miciei întelegeri pot servi în momente grele drept compensatie pentru salvarea altor pozitii mai importante"⁸¹. Acest document socant cere formularea unor concluzii:

1. Sprijinul acordat Romîniei de Franta nu era determinat de o prietenie de sorginte latina, ci de interese politice proprii.

2. Nefiind în stare sa combata Germania în plan economic, Franta intervenea politic în statele membre ale Miciei întelegeri pentru a le împiedica sa întretina relatii comerciale normale cu adversara sa; în timpul asta, Germania calca Franta în picioare, intra în regiunea renana si se înarma, trecînd peste aproape toate prevederile tratatului de pace.

3. Franta nu avea de gînd sa intervina militar în ajutorul Cehoslovaciei si Romîniei, fapt devenit realitate în 1939-1940, Cehoslovacia fiind prima vînduta prin Acordul de la Miinchen.

4. Pentru Franta, Basarabia era o "problema deschisa", ceea ce demonstreaza ca tocmai Franta nu recunostea integritatea teritoriala absoluta a Romîniei, dreptul istoric asupra acestei provincii romînesti si rezultatul vointei natiunii romîne, si marsa în continuare pe ideea ca Basarabia a fost daruita de Marile Puteri învingatoare la sfîrsitul razboiului, motiv pentru care putea fi subiect de negociere.

5. în telegrama M.A.E. francez catre ambasadorul Puaux se preciza clar ca existenta litigiilor teritoriale între statele Miciei întelegeri este folosita de Franta în eventualitatea ca va trebui sa schimbe teritorii ale acestor state pentru alte interese majore ale Frantei.

În 1939, Nicolae Titulescu intra în posesia unor documente ultrasecrete, care reproduceau stenogramele secretarului Mantoux luate la discutia Celor Patru (Wilson, Lloyd George, Orlando și Clemenceau), care au decis pacea lumii la sfârșitul primului război mondial. Transmitând în mod confidential rezumatul acestor documente regelui Carol, Nicolae Titulescu se arata zguduit să constate că, la intrarea României în război, Franța ne înșelase cu buna știință: "Nu exista nici un inconvenient de a garanta României concesiuni imposibil de realizat; nu ne vom (ine) angajamentele noastre fără nici o remuscăre, pentru că nu avem nici un mijloc de a le executa"⁸².

Această politică franceză de duplicitate și paguboasă pentru noi și-a găsit adepți în lumea coruptă a vieții politice românești. Cele două împrumuturi obținute de România prin intermediul Franței până în 1933 au reprezentat tot atâtea lanțuri de gâtul nostru, în 1933 venise rândul lui I.G. Duca să negocieze un nou împrumut, deoarece, după 1928, România ajunsese să supraviețuiască economic și financiar -ca și astăzi cu FMI și Banca Mondială - numai prin bani împrumutați din străinătate. Acestea sunt adevărurile crude ale perioadei interbelice și singurele care pot explica cu claritate de ce s-a prăbușit teritorial, politic și economic România în numai două luni ale anului 1940. Aducerea liberalilor la guvernare, în frunte cu I.G. Duca, dușmanul lui Carol din 1930, cu scopul de a obține un nou împrumut din Franța, a fost condiționată de desființarea Garzii de Fier. Mijlocitorul acestui șantaj a fost Nicolae Titulescu. În viziunea sa bolnavicioasă - confirmată de toți contemporanii săi - Garda de Fier era exponenta Germaniei naziste în România. Documentele secrete ale arhivelor germane demonstrează că, până în 1938, Germania nu a mizat pe Miscarea legionară, nu a finanțat-o și chiar a ignorat-o.⁸³ Berlinul considera că este o mișcare mistică, neserioasă și fără ecou important în rândurile populației, în plus, toate marile companii germane care au pătruns pe piața românească și sunt acuzate de finanțarea Mișcării legionare - I.G. Farbenindustrie, AEG, Krupp (sub acoperirea firmei Bofors) - erau conduse la București de directori, administratori și contabili evrei. Germania a investit bani în partidulețe de buzunar înființate peste noapte de Goga, de fiul lui A.C. Cuza sau de fratele lui Constantin Tâtarescu și probabil că l-a plătit ca agent de influență pe Nae Ionescu. Până în 1936, Corneliu Z. Codreanu era văzut de nazisti ca un fel de profet religios fără nici un program politic. Adevărul este că nici nu avea unul și nici nu se putea miza pe idealismul lui nerealist. Într-un rezumat al interviului pe care îl acordase ziarului britanic News Chronicle, chiar regele Carol II își arată părerea despre Mișcarea legionară: "Am explicat originea mișcării și bunul ei fundament moral, am dezmințit că sunt plătite de germani și am arătat că această mișcare, ca și celelalte de dreapta sunt rezultatul alianței naționaliste de pretutindeni. La noi, aceste mișcări au totdeauna o notă antisemită, din cauza ovreiului specific de la noi"⁸⁴.

Întreaga germanofobie a politicii românești interbelice avea la bază amenințarea revizionismului maghiar, teama că cererea Germaniei de rediscutare a termenilor păcii de la sfârșitul primului război mondial înseamnă și revizuirea Tratatului de la Trianon, care "ne dăduse Transilvania", și spaima de o venire a Garzii de Fier la putere, ca exponenta a Germaniei naziste. Toate aceste temeri se dovedesc astăzi neîntemeiate, iar în ce privește posibilitatea că tocmai naționalistii extremiști să accepte ruperea teritorială, absurde. Trebuie să ne gândim cu luciditate, simplu și chiar fără a apela la documente și mărturii, că este un nonsens a crede că naționalistii cei mai duri puteau vinde țara cuiva. Deschiderea arhivelor arată cu atât mai dureros erorile făcute de noi atunci și, dacă oamenii de rând nu cunosteau realitățile ofertelor economice germane și garanțiile de securitate pentru România Mare, cercurile camarilei și ale vârfului Ministerului de Externe o știau. Dreapta politică și legionarii o aflaseră și ei direct de la germani. De aici, pozițiile - altfel ciudate - ale unui A.C. Cuza, Nae Ionescu, Gheorghe Brătianu, Mihail Manoilescu, Corneliu Z. Codreanu. În aceste coordonate s-a înscris și declarația, atât de hulită, a lui Codreanu, că în 48 de ore de la venirea la putere vom avea o înțelegere cu Germania.

Să reproducem o imagine clasică despre Nicolae Titulescu: "Ca ministru al afacerilor externe, ambasador al României la Londra, delegat permanent al țării la Societatea Națiunilor și conducător al numeroaselor delegații la diferite conferințe și reuniuni internaționale, Nicolae Titulescu a pus geniul sau juridic, diplomația sa, arta diplomatică și oratorică în slujba apărării și promovării intereselor naționale ale statului român, promovării colaborării și păcii în cadrul comunității internaționale și îndeosebi europene". Problema noastră este că, în momentul când citim jurnalele sau amintirile colegilor săi politici, imaginea lui Titulescu și a politicii sale este cu totul altă. Argetoianu, Iorga, Armând Calinescu, Constantin C. Giurescu, Radu Rosetti, Grigore Gafencu au scris că Titulescu a adus mari deservicii țării prin folosirea influenței sale din Franța - de altfel, cumpărată cu banii ministerului pe care îl conducea - în interes propriu de imagine. Titulescu plătea cu sume importante ziare din Occident și principalele agenții de presă pentru a scrie despre el și ca să-i publice, sub diferite semnături de ziaristi străini, opiniile personale, în principiu, Titulescu era acuzat că își face imagine proprie în detrimentul intereselor țării. Carol II a fost informat și a consemnat în jurnalul său: "Sunt

îndoieli asupra sincerității lui. Se crede că face un joc personal, că el este un campion al democrației sau o acțiune de răzbunare. A văzut totuși ziaristii, și articolele sunt, așa-zis, dictate de el"⁸⁶. Intrat în cercul foarte intim al francmasoneriei speculative și oculte, Titulescu ar fi fost un pion important în derularea României. Un ministru francez i-a destăinuit lui Victor Antonescu: "Domnul acesta are pretenții să facă și să desfășoare ministere franceze"⁸⁷. Nicolae Iorga vedea astfel activitatea lui Titulescu: "De fapt, de la domnia regelui Ferdinand încoace, politica externă a României o pretinde pentru sine, peste capul ministrului de resort, și ea-i revine totdeauna. Va veni vremea când nu se va mai găsi nici un om cu demnitate care să primească a lucra în aceste condiții: riscul pentru el și gloria pentru altul. Dar ambițiile d-lui Titulescu nu se opresc numai aici. Dă vrea să fie conducătorul suprem, peste partide, dar cu partidele, și al politicii interne a României"⁸⁸. Asupra rolului lui Titulescu în lansarea diversiunii despre pericolul pe care l-ar reprezenta Garda de Fier, ni s-au pastrat însemnările lui Grigore Gafencu din ianuarie 1934: "Stăpîn pe mijloacele de informare ale strainatatăii, a participat la alarmarea centrelor apusene cu privire la «primejdia» Garzii de Fier și a adus apoi la cunoștința regelui, în calitate de intermediar «dezinteresat», ostilitatea Parisului împotriva lui Vaida, pe care el o provocase. La Titulescu, elementul personal e totdeauna hotărâtor. Denunțarea marii primejdii hitleristo-fasciste în România și apoi desființarea acestei primejdii, prin hotărîrea, stăruința și meritul său, îi pareau un succes ușor și însemnat, menit să întărească situația sa privilegiată de unic reprezentant al României față de strainatate, de unic reprezentant al strainatatăii în România. Astfel a venit la putere Jean Duca: protejat de Titulescu, cerut de Paul Boncour, dorit de presa «democratică», impus de camarila evreiască..."⁸⁹. Portretul făcut de Constantin Argetoianu este și cel mai acid: "încăpătînarea lui, am priceput-o prea tîrziu, era datorită unui sentiment mai tare decît toate, în acea natură de impotent și de insuficient glandular, a sentimentului de frică. Nu îndrăznește să se certe sau să se strice cu nimeni. Fiecare gest al lui era calculat în vederea cîștigării unei prietenii sau a unei neutralități binevoitoare. Era gata să sacrifice orice ca să dezarmeze un adversar. Cum se întîmpla foarte des la degenerații fiziologici, la care creierul s-a dezvoltat în dauna celorlalte organe, Titulescu suferea și suferă de o bolnavicioasă hipertrofie a personalității lui. Ca Iorga la Iași, care după dezastrul din toamna anului 1916 își formulase menirea pe acest pămînt într-o ecuație cu trei termeni, poporul, el și regele, tot așa și Titulescu își fixase rosturile activității sale într-o formulă în care Europa, el și țara românească se legau în raporturi variabile, după împrejurări. Familiaritatea juca la dînsul un rol însemnat: abia vedea un om de două ori și conversația curgea per tu și ma. Așa izbutise să convingă pe mai toți în România că era amic intim cu conducătorii tuturor țărilor Europei, pe care îi tutuia dar care nu-l puteau suferi"⁹⁰. Singurul cerc în care Nicolae Titulescu era pe deplin acceptat - așa cum ne arată tot C. Argetoianu - era cel francmasonic stîngist, care, de altfel, a fost singurul ce a protestat la îndepărtarea lui din funcția de ministru de externe, la 29 august 1936. La nivel de stat a protestat doar URS S! Rămînem socati să aflăm că Titulescu îi frecventa și schimba informații, la un nivel care depășea protocolul, cu Gabriel Peri, secretarul general al Tineretului Comunist Francez și șef al secției de politică externă a ziarului comunist L'Humanité, sau pe ziaristul comunist Pertinax, denunțat public drept spion sovietic. De fapt, ambii erau membri activi ai agenturii sovietice în Franța. Dar nici oamenii de stînga de la noi nu-l vedeau altfel: "Titulescu avea lacomia mapamondică, angrenîndu-și țara în tot felul de aventuri ideologice și politice, el însuși fiind un conservator tipic, aproape retrograd în mentalitate și concepție generală asupra vieții și asupra politicii. [...] Cu Nicolae Titulescu ne-am amestecat în Abisinia, în China și în posesiunile engleze. De altminteri, stralucitul, prea stralucitul retor Titulescu, izgonit de regele Carol II și de Gheorghe Tatărescu din România, a murit ca avocat consilier stipendiat de societatea anonimă Canalul-de-Suez. A zburat, teoretic și ideologic vagamente, din Abisinia pînă în Egipt și a lăsat un morman de ruine în politica externă română, dînd pretexte tuturor invaziilor să ne jefuiască petrolul, teritoriile și sîngele bunilor țărani, decretati peste noapte ostasi cruciați"⁹¹. Am eliminat cu bună știință din acest portret parerile legionarilor despre el, folosindu-le doar pe cele ale unor colegi de idei, de partid și de guvern cu Titulescu. Conflictul lui cu Mîscarea legionară venea, de fapt, din motivul că legionarii îl considerau membru al camarilei și complice al intereselor antiromânești din jurul Elenei Lupescu. Teza legionară generală era aceea că iudeo-masoneria blochează apropierea României de Germania, pentru că aceasta să nu împiedice exodul sau supraviețuirea evreilor europeni prin țara noastră. Elita intelectuală legionară, atît cea culturală, cît și cea economică vedea în acest proiect umanitar o frînă în calea dezvoltării economice firești a României, țara noastră avînd nevoie atunci de un partener comercial substanțial. Toate marturiile menționate, inclusiv accesul lui Titulescu și al Elenei Lupescu la același tip de francmasonerie ocultă și stîngistă, confirmau tacit această poziție a legionarilor. Lor i se asociau, din punct de vedere al cauzei germane, membrii camarilei creștine, Nae Ionescu, Mihail Manoilescu și Puiu Dumitrescu. Dar și aceștia aveau o rațiune, în poziția lor, și nu priveau combinațiile periculoase ale lui Titulescu dintr-o perspectivă strict personală, dintr-o aversiune particulară, ci din punctul de vedere economic. Era evident - recunoscut intim de Carol II și de toți economistii - că pieteile Germaniei și României erau complementare, că România putea juca petrolul ca o armă redutabilă în sprijinul stabilității și siguranței sale, că în acei ani de

criza țara noastră avea nevoie disperată de devize străine, de valută forte și, cum Franța nu cumpăra nimic din România, iar Anglia doar exploata prin intermediari, Germania era singurul nostru mare client, singura posesoare de valută cu a cărei prezență se putea renunța la împrumuturile înrobitoare oferite de Franța. Germania va plăti României în timpul lui Ion Antonescu și vagoane de aur pentru produsele agricole și petroliere, pentru lemn și confectii, singurele produse pe care le puteam exporta din economia noastră mutilată de corupție și de mari dezechilibre structurale.

În fața noilor dovezi, care apar acum alarmant de contrariante, prin deschiderea arhivelor și prin accesul liber la informația istorică, Nicolae Titulescu trebuie aparat. Fără îndoială că, pentru a proteja figura istorică a lui Titulescu, va trebui să luăm în calcul realitatea conducerii Ministerului de Externe din străinătate, fapt care trezea frustrarea și invidia oricărui guvern. Cum România depindea atunci de Marile Puteri învingătoare atât de mult, iar marja de acțiune a oricărui guvern se limita la resurse financiare modeste, politica internă a țării noastre depindea fundamental de politica sa externă. Titulescu ajunsese să fie un garant al sprijinului politic și economic oferit de țările Antantei, cu pretul orientării unilaterale a politicii noastre externe către acel pol. Aici, cei care afirma că prabusirea construcției europene postbelice a determinat și prabusirea noastră, nu pot fi contrazisi. Analiza activității și a felului de a fi ale lui Nicolae Titulescu arată astăzi, după ce numeroase documente secrete au ieșit la iveală, că, în felul lui exclusivist și grandilocvent, celebrul ministru de externe român trăia drama cunoașterii și percepției imediate a fragilității marilor tratate de pace de la sfârșitul primului război mondial. El a înțeles acolo, în Occidentul nesigur și complicat, că principalele documente de politică externă care garantau legitimitatea politică a României Mari se țineau într-o ată. De aceea, s-a batut pînă la capăt, încurcînd multe socoteli făcute peste capul nostru, pentru a ține în viața tratatele prost făcute în 1920, dar care certificau voința națiunii române și legitimitatea sa istorică, acordîndu-ne o fragilă, dar meritată legitimitate politică. Teama, însă, exista. Ea a fost exprimată, înconstient, de Ion Inculeț în Parlamentul României: "Trebuie de notat că din punct de vedere geografic, noi suntem din toate partile înconjurați de vecini pe socoteala cărora s-a creat România noastră de astăzi, și s-a creat în primul rînd pe baza dreptului istoric și, în al doilea rînd, pe baza principiului de autodeterminare a popoarelor¹". Ceea ce noua ni se pare astăzi o blasfemie venită din partea unui om politic român, luptător pentru Unire, atunci era un subiect serios de îngrijorare. Nu știm în ce măsură Titulescu a mai înțeles că legitimitatea istorică a României Mari (adică drepturile noastre istorice asupra teritoriilor locuite de români) avea nevoie și de o legitimitate politico-economică (adică dezvoltarea unui stat democratic puternic economic și bine înarmat), lucru pe care noi nu l-am realizat. Oricum, este de constatat că Nicolae Titulescu ocolea Parlamentul țării, deoarece acolo era pus în cele mai delicate situații. Fie nu putea dezvălui secrete care țineau de uzanțele discreției diplomatice, fie nu avea, pur și simplu, răspuns, dar atunci cînd a vorbit în Parlament a fost pus în vadită inferioritate de I.G. Duca, de Grigore Gafencu sau de A.C. Cuza. Se întîmplau lucruri grave în politica internațională și România începuse să primească deja cutite în spate. Franța și Polonia, "marii nostri aliați", semnasera în 1932 tratate cu Uniunea Sovietică peste Capul nostru, trădînd înțelegerile Micii Antante și abîndonîndu-ne litigiului cu Rusia asupra Basarabiei, în sesiunea Parlamentului din 23 noiembrie 1932, Nicolae Titulescu a fost literalmente bagat la colț și calcat în picioare pentru faptul că, deși fusese ales în două rînduri președinte al Ligii Națiunilor, nu a fost în stare să prevină sau să împiedice această trădare a României. Mai întîi, a primit un sah la rege din partea lui Grigore Gafencu: "V-am pus această întrebare, fiindcă trebuie să ținem seama, în raporturile noastre cu Rusia, de interpretarea rusească. D-le ministru, cine ne-âr ajuta pe noi să impunem Rusiei interpretarea Societății Națiunilor? Aliații nostri, Franța și Polonia? Dar Franța și Polonia, d-le ministru, au iscalit textul acesta pe care d-voastră l-ați respins; Franța și Polonia au dovedit prin aceasta că accepta interpretarea rusească, care, după d-voastră, goleşte de substrat Pactul Kellogg. Deci, pentru a nu rămînea peste cinci ani, pe baza unui Pact Kellogg slabit, noi rămînem numai decît pe baza unui Pact Kellogg față de Rusia tot atît de slab"⁹³. Răspunsul lui Titulescu a fost lung, complicat și foarte tehnic, pe alocuri jenant (s-a scuzat că a trimis un raport în țară, la care nu i s-a răspuns), dar în final nu a putut da soluții. Obosit și tracăsat, ministrul de externe român a făcut atunci și o greșeală capitală: "Răspunsul, domnii mei, e foarte ușor de dat. Nu aceste state au simțit trebuința unui nou pact de neagresiune, ci Sovietele l-au cerut ca un element dintr-o serie de instrumente de ordin comercial, menit să apropie aceste state între ele, din punct de vedere economic. Nu este cazul României"⁹⁴. Titulescu excludea din calcul relațiile economice, drept factor al apropierii între state. Interventia este o expresie evidentă a marelui dezechilibru principal care se instalase atunci la baza politicii externe românești. A.C. Cuza nu a scapat ocazia să-l contrazică pe Titulescu, făcînd mai întîi o demonstrație destul de convingătoare asupra comportamentului incorect al Franței față de România: "... și atunci au recurs diplomației francezi la acest mijloc și ne-au dat pe noi drept compensație Rusiei pentru semnarea tratatului care o interesează numai pe dînsa, iar pe noi nu ne interesează [...] trebuia guvernul român să spună Franței, care a intervenit și ne invită să semnăm, trebuia să spună Franței: noi nu intervenim în această chestiune, noi nici nu

voim sa luam contact cu guvernul rusesc, noi nu stam de vorba cu Litvinov-Finkelstein [numele evreiesc al acestuia, n. a.], noi va rugam pe d-voastră, ca guvern amic, sa interveniti la Moscova. [...] Prin urmare, aceia care au intrat în legaturi cu Rusia, ministrul de Externe român, care a facut marea greseala de a intra în contact cu Rusia, pentru semnarea unui pact de neagresiune, acolo este punctul de plecare al enormei greseli diplomatice care s-a facut si pe care d-l ministru Titulescu putea sa o opreasca, dar pe care nu a oprit-o si a spectacolizat-o prin demisia sa..."⁹⁵ în continuare, sedinta Parlamentului a devenit furtunoasa, pozitiile nationaliste si internationaliste confruntându-se vehement:

"(A.C. Cuza): Eu constat - si cred ca cu ocazia aceasta s-a vazut mai bine - ca noi nu avem aliati. Aliatii înseamna acei care sunt legati de noi prin interese comune. Aliatii nostri de astazi nu au nici un interes comun cu noi. Interesele economice comune pe care le-ar avea Polonia, nu prea conteaza. Iar Franta are interes sa ne mentina pe noi ca anexa a politicii sale externe, n-are nici un interes deosebit pentru noi, nici economic, nici de alt punct de vedere, si de la politica franceza nu ne putem astepta la nimic de acum înainte.

(st. Cicio-Pop, Presedintele Camerei): Noi avem sa multumim mult Frantei, si-i vom multumi si în viitor.

(A.C. Cuza): Politica externa a unei târi nu se face prin declaratiuni sentimentale...

(st. Cicio-Pop): Avem România Mare. Nu este sentimentalism, ci o realitate!

(A.C. Cuza): Daca România Mare s-a constituit, ea s-a constituit prin jertfele ei de sânge si prin coincidenta fericita a împrejurarilor. Nu datoram existenta României nimanui. România, astazi izolata, va sti sa mearga pe caile ei si va sti sâ-si asigure existenta, cum si-a asigurat-o si în trecut. Dar vreau sa spun, d-le ministru, ca noi nu mai putem face politica de anexa si ca politica externa a României trebuie sa devina o politica autonoma, având în vedere interesele exclusiv ale statului si ale natiunii românesti. Ati vazut d-voastra cum se trata peste capul nostru la Paris? întreba Litvinov pe cei de la Paris: cam ce zicem noi! Ei, bine, d-lor, nu va loveste, nu va impresioneaza pe d-voastră aceasta"? Ce avea el sa se duca la Paris? Trebuia sa se adreseze la Bucuresti. Dar aceasta caracterizeaza politica de anexa, pe care statul românesc a făcut-o pînă acum si care trebuie sa înceteze odata pentru totdeauna.

(I. Vasilescu-Nottara): D-le Cuza, adineiori spuneati sa nu mai vorbim de Finkelstein.

(A.C. Cuza): D-lor deputati, existenta României nu se apara prin petice de hîrtie. Oricîte petice de hîrtie vom semna, în ziua cînd interesele vor coincide altfel, sa stiti ca aceste petice de hîrtie vor fi înlaturate, înainte de a ne gasi siguranta noastra în semnarea Pactului Kellog sau în semnarea unui pact de neagresiune, trebuie sa ne gasim siguranta noastra în propriile noastre puteri la care trebuie sa ne gîndim necontenit"⁹⁶.

Iata un avertisment serios si, din pacate, premonitoriu, înca din 1932!

Nicolae Titulescu înțelegea sa actioneze în folosul României cu instrumentele oferite de principiile Societatii Natiunilor si, din acest punct de vedere, a stralucit. Numai ca realitatea Europei deceniului patru a demonstrat ca principiile pot rămîne intacte - si continuate prin ONU - dar nu pot împiedica razboiul mondial si n-au putut împiedica distrugerea României. Problema fundamentala a lui Nicolae Titulescu a fost aceea ca, cerînd imperios si asumîndu-si întreaga responsabilitate asupra politicii externe românesti, a intrat într-o capcana pe care alti diplomati sau ministri de externe o evita. Titulescu nu beneficia de rezerva pe care o ofera întotdeauna unui diplomat complexitatea de nuante si subterfugii ale regimului din tara sa, programul si politica guvernului sau, precum si de nevoia democratica fundamentala de a supune politica externa deciziilor unui Parlament. Titulescu sarea peste toate aceste instrumente ale protectiei pe care si le ofera un stat. El contacta, negocia si intervenea de unul singur asupra unor probleme care vizau destinul târii. Corect sau deformat, transmitea apoi demersurile sale regelui sau camarilei. Asa se face ca România Mare a continuat sa fie privita ea însasi cu rezerve, ca stat, si tratata prin prisma unei realitati imediate: în planul performantei politice, România Mare nu afisa un sistem democratic, ci era condusa de un rege autoritar, centrul ei de putere era camarila, iar ministrul sau de Externe actiona de Capul lui. Daca ar fi fost ca "marii aliati" sa protejeze România, ce anume ar fi trebuit sa apere: un rege corupt, o camarila, sau un stat democratic"? Acolo unde a meritat sa apere pe cineva, adica pe Titulescu, au facut-o, acoperindu-l de onoruri si dîndu-i o anvergura internationala indubitabila. Nu putem îndeparta complet efectele de natura personala pe care le-a produs impactul asasinarii lui Duca asupra lui Titulescu. Marele diplomat intra din acel moment într-o anumita panica existentiala, cu repercusiuni în performanta sa, urmarit fiind de gîndul ca va fi asasinat de fascisto-na-zisto-legionari, ca urmare a implicarii sale în conflictul Garda-Duca. La 15 februarie 1934, Titulescu se întîlneste la Atena cu I.H. Davtian, reprezentant plenipotentiar al URSS în Grecia, în Nota de convorbire, diplomatul sovietic va transmite la Moscova: "El ar accepta, chipurile, ca România sa fie mai de graba «înghitita» de noi decît sa permita acestor domni [«feudalii germano-fascisti», n.a] sa o împarta. Eu, fireste, am facut remarca,

ca (sic!) noi nu numai ca nu avem de gînd sa înghitim România, ci, dimpotriva, vrem, ca, asemenea lui, sa stabilim cu ea nu numai relatii formale, ci si relatii prietenesti. El a preluat imediat ideea, spunînd, «stiu, stiu, de aceea si doresc sa ma bazez pe dvs»"97. Este greu de crezut ca cineva din conducerea statului, Parlamentul, prim-ministrul sau chiar regele Carol II, sa-l fi autorizat pe Titulescu sa faca astfel de declaratii riscante în fata Rusiei.

Slabiciunile în constructia unui stat, care trebuia sa fie dotat cu democratie activa si economie de piata functionala, au facut ca România sa fie surprinsa de al doilea razboi mondial - adica de conflagratiile statelor puternic industrializate - doar cu legitimitatea istorica la activ. Altfel spus, în ochii Marilor Puteri noi stăpîneam România Mare pentru ca am reusit sa le convingem ca românii au un drept istoric asupra provinciilor revenite la Patria Mama si ca vom asigura, cu acest stat mare, echilibrul de forte din Estul Europei. Ratarea dezvoltarii democratice - lovitura de stat si apoi instalarea camarilei - precum si esecul dezvoltarii economice, ne-au pus în situatia de a miza totul în politica externa pe un singur om - Nicolae Titulescu. Pe de alta parte, tentativa francmasonica de a forma un "guvern mondial" sub denumirea de Societatea Natiunilor (viitoarea O.N.U.) - atît de des invocata de fascisti, de nazisti si de legionari -, recunoscuse România Mare, milita pentru integritatea sa teritoriala si reprezenta singura garantie internationala împotriva unei agresiuni militare. Daca putem asimila într-adevar Societatea Natiunilor cu "guvernul mondial", atunci suntem obligati a spune si ca Titulescu a fost în doua rînduri "prim-ministrul" acestui "guvern". Totodata, în nici un caz nu putem contesta patriotismul acestui om. Dar, cînd Franta si Polonia ne-au înjunghiat, semnînd pe spatele nostru un tratat cu URS S, cînd Germania si Italia au iesit din Societatea Natiunilor, politica noastra externa trebuia sa faca o miscare, pentru ca interesul national primeaza întotdeauna, la oricare stat. N-a facut-o.

Documentele confidentiale ale ministrului de Externe, date publicitatii de Academia Romîna în 1992⁹⁸, arata pericolul în care ne-am aflat permanent, odata cu aparitia revizionismului si cît de gresita a fost respingerea brutala a garantiilor germane, în aceasta batalie pentru supravietuirea statului national unitar român, în care n-a fost înteles de colegi si pe care a trebuit sa o duca singur, punînd la bataie întreaga sa genialitate diplomatica, Nicolae Titulescu a facut concesii, a sacrificat oameni si partide, a acceptat interventia unor interese straine în fondul profund al intereselor românesti, a facut greseli. Acesta a fost si esafodul pe care a fost executata Miscarea legionara si la care organizatia nationalistă nu a gasit alt raspuns decît o crima în gara Sinaia.

Efecte interne ale politicii externe. Poate ca Miscarea legionara si partidul sau, Garda de Fier, nu mai reprezentau în 1933 o mare speranta morala, ca la începuturi, dar atitudinile sale proger-mane aduceau un factor de echilibru si, totodata, o rezerva politica pentru eventualitatea ca Germania ajungea sa domine Europa. S-a întîmplat peste cîtiva ani chiar asa, dar la data aceea Miscarea legionara era deja compromisa, dezorganizata si infiltrata de agenti. România s-a prezentat în fata Marilor Puteri în genunchi, solidara cu o Franta care pierdea razboiul în doua saptămîni. Este posibil sa gasim în cazul Titulescu si o explicatie pentru atitudinea ostila a Germaniei si Italiei fata de noi în preliminariile si în actul Dictatului de la Viena? La sfîrsitul lunii iulie 1940 - cu o luna înainte de Dictai - Hitler s-a întîlnit cu prim-ministrul Gigurtu si cu ministrul de externe Mihail Manoilescu: "[Hitler] pare sa deteste pe unguri si «diese abscheuliche Österreichisch-Ungarische Monarchie». Daca n-ar fi fost «Titulescu, Gafencu und die andern», declara el, nici n-ar fi luat fiinta apropierea germano-maghiara. Ungurii, adauga mai departe, sunt vesnic nemultumiti, protesteaza întruna, chiar dupa arbitrajul de la Belvedere «unde li s-a dat mult prea mult din Slovacia»"99, în ziua de 27 iulie 1940, si ministrul Afacerilor Externe al Italiei, Galeazzo Ciano, avea sa le declare lui Gigurtu si Manoilescu: "Sunt români al caror nume e scris în cartea neagra a istoriei Italiei. Vorbesc despre Titulescu, care a îndraznit sa ne considere salbatici. stiu ca nu trebuie confundat cu România; cu toate acestea, o reprezenta oficial atunci cînd lua aceasta atitudine"100. Timp de un deceniu, Miscarea lui Codreanu nu reusise sa devina o organizatie de masa si multe din temele sale, printre care si cea antisemita, nu era înțeleasa de populatia rurala, de exemplu, decît în formele sale simple, fara dimensiuni planetare. Despre masoni sau francmasoni nu se prea stia nici la orase. A ramas celebru pasajul din Viata ca o prada a lui Marin Preda, în care marele prozator descrie rebeliunea din ianuarie 1941: „Ajunsei într-o piata cu statuie. Piata era plina de coloane de indivizi în caciuli taranesti, dar si în sepci de elevi, si indivizi râu îmbracati, cu paltoane ca ale mele, dar si cu paltoane bune, bine croite pe corp, cu umeri ascutiti... Ce cautau elevii aceia acolo? Strigau sau cîntau... Distinsei urlete: Jos nasonii...josnasonii... Cine dracu erau nasonii astia?"101

Dar a venit un moment în care lumea neavizată s-a trezit în fața unui mare soc internațional: la 30 ianuarie 1933, Adolf Hitler devenea cancelar al Germaniei și partidul lui nazist câștiga Puterea prin alegeri libere. La 27 februarie, Hitler înscena o incendiere a Reichstagului și declanșa teroarea împotriva comunistilor. La o cercetare atentă și pe baza ultimelor analize, făcute mai ales de istorici britanici, incendierea Reichstagului se dovedește mai importantă în istorie decât venirea lui Hitler la putere. Fortele politice germane - în primul rând, comunistii - au considerat că venirea lui Hitler la Putere a fost un accident, că au pierdut pentru o clipă controlul jocului electoral, și se pregăteau să-i înlăture pe național-socialiști prin mijloace clasice: luptă politică, blocarea activității guvernamentale prin motiuni de cenzură, campanii de presă, îngreunarea de către Opoziție a activității parlamentare a Puterii. "Multi contemporani din toate partile spectrului politic, atât din Germania, cât și din afara granițelor ei, aveau certitudinea că puterea lui Hitler era un fenomen de scurtă durată, că el era un înzestrat agitator al gloatelor, dar nu și un conducător înnașcut și că va fi eliminat și trecut pe linie moartă odată ce criza iminentă avea să fie depășită, ceea ce dovedește, bineînțeles, eroarea fatală a acestor calcule"¹⁰². Numai că Hitler, cunoscând fragilitatea victoriei sale electorale și având în minte un alt scenariu - pînă în 1933, doar 0,3% din liderii NSDAP citiseră Mein Kampf! - a dat o lovitură sistemului politic german, înscenînd incendierea Parlamentului și asigurîndu-și beneficiul de imagine prin incriminarea comunistilor pentru acest act de violență antistatală. Sub acoperirea emoției și a sentimentului de revoltă al populației pentru distrugerea Reichstagului, Hitler și-a redus la tăcere adversarii politici. Iată însă că tocmai în acel moment se produce un fapt la fel de grav, poate una din cele mai mari erori făcute de evrei în istorie. Alertate de caderea Germaniei în mâinile unui antisemit notoriu, cercurile francmasonice oculte (comuniste) și marile organizații evreiești mondiale ies public la contraatac, nu doar solidarizîndu-se cu comunistii germani, ci îndemnînd chiar la război generalizat împotriva regimului nazist. În toată presa mondială controlată de aceste cercuri se transmite ordinul de sabotare a produselor germane, folosindu-se arma influenței oculte evreiești asupra economiei mondiale.

Acest fapt a fost o eroare de proporții, deoarece a dezvăluit lumii caracterul organizat și solidar al influenței evreiești în lume, implicarea sa în francmasoneria ocultă și în economia mondială. Dacă pînă atunci existau zvonuri, pareri și banuieli, precum și dezvăluirile delirante și greu de crezut ale antisemitelor, ieșirea publică a acestei forte va face întreaga ideologie antisemită a lui Hitler extrem de credibilă. Practic, Hitler arată cu degetul, pentru prima oară crezut, către un "guvern mondial" care conduce un stat în state, în al doilea rând, teza lui că evreii sunt unul și același lucru cu comunistii a început să fie crezută, în fața unei dovezi aduse chiar de evrei.

La 22 martie 1933, Nichifor Crainic publică în ziarul *Calendarul* articolul "Boicotul evreesc", în care afirmă: "Prin această publicitate se demască în fața lumii întregi organizația internațională evreiască, cu caracter de suprapstat și cu tendința de dictatură asupra celorlalte popoare. [...] Dar demascarea unei organizații cu caracter misterios francmasonic înseamnă, implicit, slăbirea acestei organizații. Evreii au făcut o greșală de tact ce le poate fi fatală. Crezînd că vor intimidă lumea prin demascarea suprapstatului evreesc, ei vor ajunge la un efect contrar"¹⁰³, într-adevăr, la plebiscitul din 19 august 1934, Hitler este ales șef al statului și al guvernului de 89,9% din alegătorii germani. Această zdrobitoare victorie a făcut ca elementul opus lui Hitler și, în primul rând, evreii să apară ca o minoritate vulnerabilă și, mai ales, vinovată. Germanii constatau că de puțini erau cei care conduseseră din umbra destinul lor mizerabil, iar Hitler nu a ezitat să-i împruteze și mai mult, trecînd apoi, cu sprijinul întregii populații germane, la distrugerea prin război a "puterii mondiale oculte". Stim astăzi că forțele din umbra erau foarte reduse numeric și că evreimea mondială, care trăia în marea ei majoritate într-o cruntă sărăcie, avea doar slabe legături cu această suprastructură financiar-economică. Confuzia a fost însă suficientă pentru a fi sacrificați în număr de peste șase milioane.

Avem acum posibilitatea să înțelegem de unde a apărut interesul unei părți a populației pentru platforma politică antisemită a Miscării legionare. Cu toate că afirmă de ani de zile "pericolul evreiesc", strigatul legionarilor lui Codreanu a parut tot timpul ca un fel de toană, o exagerare, un artificiu politicianist. Iată însă că, în primăvara anului 1933, ordinul de boicotare a marfurilor germane s-a aplicat imediat și în România, fără a se ține cont de guvern, de economia românească sau de suveranitatea țării. Peste noapte, comercianții și industriștii evrei din România au început să oprească de capul lor de la vînzare sau aprovizionare produsele germane și să dea "afară din întreprinderile lor funcționarii și lucrătorii germani"¹⁰⁴. O bună parte din comerțul țării a fost blocat peste noapte. Era o atitudine de stat în stat pe care legionarii au sesizat-o imediat și, bineînțeles, au exploatat-o propagandistic, încă o dată, soluțiile economice ale lui Mihail Manoilescu, privind necesitatea înlocuirii capitalului evreiesc cu capital românesc au început să circule, dar, de data asta, luate mult mai mult în serios. Cu această ocazie, chiar și pentru ultimul cetățean român dintr-un sat îndepărtat, unde funcționa un magazin sau o dugheană, realitatea controlului evreilor asupra comerțului românesc a devenit o

certitudine. Primul pas spre "românizare" a fost facut atunci. Oamenii de afaceri români au înaintat proteste, au demonstrat la Cluj, la Cernauti, la Constanta si la Bucuresti, guvernul a fost somat sa ia masuri. Guvernul s-a dovedit incapabil de reactie, fapt folosit înca o data de legionari pentru a demonstra ca acesta se afla sub controlul iudeo-masonic. Vaida-Voevod, cunoscut francmason, dar un patriot român, a fost nevoit sa plece. Dar cum chemarea neasteptata la Putere a lui I.G. Duca, alt francmason, prin interventia camarilei -contributia principala fiind a Elenei Lupescu si a lui Alex Wiedner -, a ajuns si ea repede un act de notorietate publica, actiunile de ostracizare a legionarilor pornite de I.G. Duca nu au venit decât sa confirme, în mijlocul unei societatii nevrozate de criza economica, exact temele lor pline de exagerari. Prin actiunea energica a lui Nicolae Titulescu si a naivului I.G. Duca din 1933, legionarii au fost martirizati.

în toata aceasta framîntare în jurul unei teme fundamentale de politica externa s-au produs exagerari de ambele tabere. Constantin Argetoianu, om politic cinic si lucid, avea sa consemneze în 1931 o opinie de cea mai stricta actualitate: "De cîte ori n-am auzit, cu prilejul schimbarilor noastre de guvern ca Franta, sau Anglia, sau Patagonia, sau cutare sau cutare tara vrea sau nu vrea în România un guvern Maniu, un guvern Duca, un guvern Averescu, si asa mai departe, ca si cînd tara noastra ar fi fost buricul lumii si toata lumea nu s-ar fi ocupat decât de daravelile noastre personale. Unul din «marile argumente» ce se adusesera împotriva guvernului nostru a fost «ca Franta nu ne vrea», în realitate, în Franta, în Anglia si în tot Apusul nimeni nu stia cine eram, nici noi, nici Maniu, nici Averescu, nici Strâchinescu, nici toti «Valacii»; am calatorit destul, am trait destul în strainatate, am stat de vorba cu destula lume si în Paris, si în Londra, si în Roma, si în Berlin, ca sa fiu fixat asupra judecatii strainilor cu privire la tara noastra: tuturor le era indiferent cine guverna si sub ce steag, daca era Monarhie, Republica sau Dictatura - singurul, dar absolut singurul lucru ce-i interesa, era sa fie un guvern de ordine si de autoritate care sa asigure linistea si sa garanteze capitalurile investite în afacerile si în împrumuturile noastre"¹⁰⁵. Pe cît de exagerat era prezentat pericolul influentelor iudeo-masonice în România, pe atît de exagerat era înfatisat si pericolul ascensiunii Garzii de Fier. Pe de alta parte, noua imagine a politicii externe românești interbelice, furnizata abia astazi de eliberarea arhivelor din chingile cenzurii, ne dezvaluie un nou paradox: teza draga a stralucitei politici externe, echilibrate si active pe toate fronturile, întretinînd relatii de buna vecinatate si de prietenie cu toate statele lumii, se prabuseste ca un castel de carton. Politica externa a României interbelice era profund dezechilibrata, nerealistă si cu serioase accente contrare intereselor nationale, tara mizînd pe o singura carte, cea pierzatoare. Fara îndoiala ca România nu putea renunta la legaturile sale cu Franta, ca nu se putea asocia Germaniei hitleriste, trecînd dintr-o tabara în alta - solutie la care s-a ajuns, pînă la urma - fiindca era la fel de dezechilibrata si nerealistă, dar, daca politica externa este un instrument al statului menit sa asigure pacea si siguranta tării, performantele sale trebuie judecate prin aceasta perspectiva si, bineînțeles, prin prisma rezultatelor. Aici, lucrurile sunt clare: catastrofa politica, economica si teritorială, în acest loc trebuie subliniata atitudinea regelui Carol II, care a încercat sa creeze o stare de echilibru în relatiile externe ale tării, jucînd el însusi între cele doua tabere ale camarilei sale si initiind astfel celebra "politica de bascula". Asasinarea lui I.G. Duca a dat totul peste cap.

Imediat după moartea lui Vintila Brătianu si după alegerea sa ca presedinte al PNL, I.G. Duca a cautat sa intre rapid în legatura cu regele Carol II pentru a angaja partidul într-o refacere a relatiei cu Palatul, în perspectiva revenirii la putere. "Programul lui Duca pare bine definit: o apropiere de rege, prin declaratii de absoluta supunere si perfecta lealitate, si o apropiere de «finanta internatională», prin declaratii de vesela si leala colaborare cu capitalul strain"¹⁰⁶. Carol II era însa foarte reticent, din motive strict personale. Cauza nu era atît declaratia politica a lui Duca din momentul loviturii de stat de la 7-13 iunie 1930 - regele cunostea bine pretul declaratiilor politice în România -, cît un fapt personal mult mai grav. După fuga printului mostenitor în Italia cu Elena Lupescu, I.G. Duca facuse eroarea sa îmbratiseze cauza, reginei Elena în procesul de divort cu Carol Caraiman si trecuse în cererea de divort motivul real al fugii sotului ei: "... ca a primit comision de la firma straina Fokker, furnizoare de avioane statului român"¹⁰⁷. Cînd s-a pus problema anularii divortului, la insistentele lui Maniu, după ce îl facuse rege prin lovitura de stat din 7-13 iunie 1930, Carol a cerut sa vada dosarul si astfel a gasit vechea cerere de divort întocmita de Duca. Din acel moment, regele Carol II l-a urît pe Duca de moarte cu întrega sa fire sanguina, liderul liberal fiind singurul care avusese curajul sa dezvaluie în scris adevarata cauza a fugii în strainatate si sa naruie astfel întregul esafodaj de minciuni si inventii care faceau din afaceristul Carol o victima în fata populatiei. Esuarea contactelor cu regele nu l-a facut pe Duca sa abandoneze demersurile pentru a aduce Partidul National Liberal la guvernare, chiar fara el. Pe fondul primelor semne de slabiciune ale guvernarii lorga-Argetoianu, Duca va înțelege sa actioneze în punctul sensibil al Puterii: Elena Lupescu. "Duca a trimis înainte de criza pe dr. Scupiewsky la d-na Lupescu spre a-i cere sa aduca pe liberali la putere! D-na Lupescu a chemat pe Puiu Dumitrescu si Scupiewsky a repetat propunerea. Mai tîrziu, Puiu Dumitrescu a chemat pe Scupiewsky la palat. Pe cînd era

Duca în audienta, Puiu Dumitrescu îl întreaba dacă a autorizat pe Scupiewsky. Duca tagaduieste. Atunci, Puiu Dumitrescu cheama pe Scupiewsky. în fata confruntării, (Duca) a ramas rusinat"108. Desi umilit în acest fel, I.G. Duca își va continua persuasiunile pe alte canale, unul dintre ele fiind agentul de legatura al lui Titulescu în tara, ziaristul Scrutator, pe numele real Kalman Blumenfeld, redactor-sef al cotidianului Adevarul. Avizat, Titulescu îi gaseste o cale de acces spre camarila printr-un alt membru al acesteia, Tabacovici, el însusi omul de legatura între Titulescu si Elena Lupescu. Conform unei alte versiuni, întâlnirea Duca-Elena Lupescu s-a produs la o masa data la palatul Mogosoia, prin mijlocirea altui membru al camarilei, Richard Franasovici, dar amanuntul acesta nu mai are importanta. Vaida-Voevod, prim-ministru la acea data, o spune direct: "...criza e determinata de camarila doritoare de noi afaceri promise de liberali". Convinsi ca Duca este dispus sa îndeplineasca orice conditii pentru a ajunge la Putere, Titulescu si camarila își exercita întreaga forta si îl determina pe Carol II să-l numeasca prim-ministru pe omul cel mai detestat, în ziua de 16 noiembrie 1933, L.G. Duca îl va vizita pe C. Argetoianu si îi va destainui "ca prima lui datorie era sa aduca linistea în tara prin desfiintarea Garzii de Fier si ca o va face cu prilejul alegerilor. Nu va lasa Garda sa candideze. Probabil ca o va dizolva în ultima zi a depunerii candidaturilor, ca sa împiedice pe gardisti sa candideze pe liste camuflate. Acest probabil era un eufemism; asa cum l-a pronuntat se vedea bine ca hotărîrea sa era luata. Mi-am permis să-i observ ca comite o noua greseala. Ce sau cine s-ar prapadi daca cîtiva gardisti - fie 10 sau 20 - ar intra în Camera? Sunt tofi submediocri si în Parlament se vor curati prin propria lor prostie, pe cîtă vreme, prin dizolvare, îi va îndîrji si va spori popularitatea lor în tara. Un curent serios, mai ales în straturile populare nu se poate înabusi prin violenta. Baietii sunt dîrji, si la lovituri vor raspunde prin lovituri - va curge sîngele. Duca s-a uitat lung la mine: «stiu, Argetoianu, că-mi risc viata, dar nu pot sa fac altfel. Mi s-a pus aceasta conditie sine qua non - si e singura care mi s-a pus. Am primit-o. Acum e prea tîrziu, trebuie sa merg pîha la capat, orice s-ar întîmpla...»"109. Textul confirma, asadar, acuzele legionarilor ca desfiintarea Garzii de Fier era opera iudeo-masoneriei internationale bine definit: o apropiere de rege, prin declaratii de absoluta supunere si perfecta lealitate, si o apropiere de «finanta internationala», prin declaratii de vesela si leala colaborare cu capitalul strain"106. Carol II era însa foarte reticent, din motive strict personale. Cauza nu era atît declaratia politica a lui Duca din momentul loviturii de stat de la 7-13 iunie 1930 - regele cunostea bine pretul declaratiilor politice în România -, cît un fapt personal mult mai grav. Dupa fuga printului mostenitor în Italia cu Elena Lupescu, I.G. Duca facuse eroarea sa îmbratiseze cauza reginei Elena în procesul de divort cu Carol Caraiman si trecuse în cererea de divort motivul real al fugii sotului ei: "... ca a primit comision de la firma straina Fokker, furnizoare de avioane statului român"107. Cînd s-a pus problema anularii divortului, la insistentele lui Maniu, dupa ce îl facuse rege prin lovitura de stat din 7-13 iunie 1930, Carol a cerut sa vada dosarul si astfel a gasit vechea cerere de divort întocmita de Duca. Din acel moment, regele Carol II l-a urît pe Duca de moarte cu întreaga sa fire sanguina, liderul liberal fiind singurul care avusese curajul sa dezvaluie în scris adevarata cauza a fugii în strainatate si sa naruie astfel întregul esafodaj de minciuni si inventii care faceau din afaceristul Carol o victima în fata populatiei. Esuarea contactelor cu regele nu l-a facut pe Duca sa abandoneze demersurile pentru a aduce Partidul National Liberal la guvernare, chiar fara el. Pe fondul primelor semne de slabiciune ale guvernării lorga-Argetoianu, Duca va înțelege sa actioneze în punctul sensibil al Puterii: Elena Lupescu. "Duca a trimis înainte de criza pe dr. Scupiewsky la d-na Lupescu spre a-i cere sa aduca pe liberali la putere! D-na Lupescu a chemat pe Puiu Dumitrescu si Scupiewsky a repetat propunerea. Mai tîrziu, Puiu Dumitrescu a chemat pe Scupiewsky la palat. Pe cîhd era Duca în audienta, Puiu Dumitrescu îl întreaba dacă a autorizat pe Scupiewsky. Duca tagaduieste. Atunci, Puiu Dumitrescu cheama pe Scupiewsky. în fata confruntării, (Duca) a ramas rusinat"108. Desi umilit în acest fel, I.G. Duca își va continua persuasiunile pe alte canale, unul dintre ele fiind agentul de legatura al lui Titulescu în tara, ziaristul Scrutator, pe numele real Kalman Blumenfeld, redactor-sef al cotidianului Adevarul. Avizat, Titulescu îi gaseste o cale de acces spre camarila printr-un alt membru al acesteia, Tabacovici, el însusi omul de legatura între Titulescu si Elena Lupescu. Conform unei alte versiuni, întâlnirea Duca-Elena Lupescu s-a produs la o masa data la palatul Mogosoia, prin mijlocirea altui membru al camarilei, Richard Franasovici, dar amanuntul acesta nu mai are importanta. Vaida-Voevod, prim-ministru la acea data, o spune direct: "...criza e determinata de camarila doritoare de noi afaceri promise de liberali". Convinsi ca Duca este dispus sa îndeplineasca orice conditii pentru a ajunge la Putere, Titulescu si camarila își exercita întreaga forta si îl determina pe Carol II să-l numeasca prim-ministru pe omul cel mai detestat, în ziua de 16 noiembrie 1933, I.G. Duca îl va vizita pe C. Argetoianu si îi va destainui "ca prima lui datorie era sa aduca linistea în tara prin desfiintarea Garzii de Fier si ca o va face cu prilejul alegerilor. Nu va lasa Garda sa candideze. Probabil ca o va dizolva în ultima zi a depunerii candidaturilor, ca sa împiedice pe gardisti sa candideze pe liste camuflate. Acest probabil era un eufemism; asa cum l-a pronuntat se vedea bine ca hotărîrea sa era luata. Mi-am permis să-i observ ca comite o noua greseala. Ce sau cine s-ar prapadi daca cîtiva gardisti - fie 10 sau 20 - ar intra în Camera? Sunt toti submediocri si în Parlament se vor curati prin propria lor prostie, pe cîtă vreme, prin dizolvare, îi va îndîrji si

va spori popularitatea lor în țara. Un curent serios, mai ales în straturile populare nu se poate înabusi prin violenta. Baietii sunt dârji, și la lovituri vor raspunde prin lovituri - va curge sângele. Duca s-a uitat lung la mine: «stiu, Argetoianu, ca-mi risc viata, dar nu pot sa fac altfel. Mi s-a pus aceasta conditie sine qua non - si e singura care mi s-a pus. Am primit-o. Acum e prea târziu, trebuie sa merg pînă la capat, orice s-ar întîmpla...»"109. Textul confirma, asadar, acuzele legionarilor ca desfiintarea Garzii de Fier era opera iudeo-masoneriei internationale si a camarilei regale, chiar daca putina lume îi credea atunci. Lucrurile însă s-au complicat foarte repede, pe fondul unui start greoi al guvernării Duca și al scurgerii informatiilor de la Palat, prin intermediul lui Puiu Dumitrescu și Nae Ionescu, membri ai camarilei crestine și simpatizanti legionari, ca regele îl va lasa pe Duca la guvernare doar trei luni, pentru desfiintarea Garzii și organizarea alegerilor. Dincolo de aversiunea personala fata de liderul liberal, se citea calculul lui Carol, care înțelese sa dea satisfactie cererilor venite din Franta prin intermediul lui Titulescu, sa le rezolve "problema", pentru ca apoi sa treaca la propriul sau plan politic. Duca însă a ezitat în problema desfiintării Garzii de Fier pînă în ultimul moment. A convocat o sedinta a guvernului și a supus la vot actul, rezultatul fiind contrar intentiilor. Titulescu a facut o criza și a informat imediat Palatul. Duca, disperat de situatia în care a fost pus, cere atunci semnatura regelui pe decretul de dizolvare, dar Carol, precaut și las, refuza, astfel ca desfiintarea partidului Garda de Fier a fost facuta printr-un jurnal al Consiliului de Ministri (echivalentul unei Hotărîri de guvern de astazi). Imediat dupa publicarea acestei decizii, Nicolae Titulescu cere o garda militara și detectivi care să-l însoteasca pîna la granita, urmînd a calatori cu trenul în Cehoslovacia, în momentul în care a intrat în compartimentul sau special, Titulescu a gasit pe bancheta un plic. Era condamnarea lui la moarte, hotărîta de Miscarea legionara. Acelasi plic a fost gasit și de I.G. Duca pe biroul sau de prim-ministru. Viteza de reactie a legionarilor și felul precis în care au reusit sa patrunda nestiuti în acele locuri superpâ-zite i-a adus pe ambii oameni politici într-o stare de spaima paranoica, își dadeau deja seama ca Miscarea legionara avea oameni în imediata lor apropiere. Adevarul este ca Puiu Dumitrescu îl informase pe Corneliu Z. Codreanu din timp asupra intentiilor lui Duca. Codreanu, la fel de las ca și Carol, a avizat eliminarea lui Duca, apoi s-a ascuns la o adresa indicata de Puiu Dumitrescu, adresa care apartinea unei rude a Elenei Lupescu. Conform marturisirii facute de generalul Zizi Cantacuzino pe patul de moarte lui Ion Antonescu, ordinul de asasinare i-a apartinut, fara implicarea lui Codreanu, care s-a opus¹¹⁰. Titulescu s-a refugiat grabit în Occident. Duca singur a ramas expus consecintelor.

Interzicerea partidului Garda de Fier a fost un act nedemocratic și abuziv. Acest partid se înscrisese legal la alegeri și înțelegea sa participe la procesul electoral dupa regulile sale democratice. Nu intentiona sa faca revolutii, sa dea lovituri de stat și nici nu avea posibilitatea sa influenteze într-un fel rezultatul alegerilor. Acceptase jocul politic, asa cum era el definit în România de atunci. Mai mult decît atît, în prezinta alegerilor, guvernul Duca a operat arestari masive, peste 2 000 de legionari fiind retinuti, batuti, închisi fara mandat și cîtiva dintre ei asasinati. Sediile au fost devastate și o buna parte din bunuri confiscate. Documente ale Legiunii au fost retinute, pentru a se putea demonstra finantarea de catre Germania nazista. Nu s-a gasit nimic, aplicarea torturii avînd acelasi scop, dar cu acelasi rezultat negativ. Conform estimarilor, Garda de Fier ar fi obtinut un numar de voturi care ar fi plasat-o ca al treilea partid politic al țării, dupa PNL și PNȚ. "Decizia de dizolvare din 9 decembrie, contrasemnata doar de Consiliul de Ministri, ca și mijloacele fortelor de ordine au violat toate principiile statului de drept. Arestari fara dispozitii judecatoresti, retinere de persoane care nu apartineau Legiunii, reactii excesive ale politistilor și ale jandarmilor au creat o stare de spirit, pe fundalul careia nu Legiunea, ci actiunea statului a provocat critica opiniei publice"¹¹¹. Dupa asasinarea lui Duca, Armînd Calinescu, în calitate de fost subsecretar la Ministerul de Interne, își pastrase legaturile cu seful Sigurantei, nimeni altul decît Eugen Cristescu. Prin intermediul acestuia, a aflat un lucru zguduitor: "E de semnalat, însă, ca întara - probabil ca un ecou al brutalitatilor din timpul alegerilor - foarte multe persoane, tarani și intelectuali, își exprima într-o forma sau alta satisfactia pentru asasinarea lui Duca. Se fac, din aceasta cauza, foarte multe arestari și procese"¹¹².

Aici ajunsese România!

Atentatul, în ziua de vineri, 29 decembrie 1933, regele Carol II l-a chemat pe prim-ministrul I.G. Duca la Sinaia. Acest ordin a parut multora suspect, deoarece regele încheiase toate activitatile de protocol la Bucuresti înainte de Craciun (25 decembrie) și se pregatea sa serbeze Anul Nou la Peles. Motivul chemării era cererea liberalilor de înlocuire de la Banca Nationala a lui Constantin Angelescu, un avocat, cu Alexandru Ottulescu, reputat specialist în finante. Straneitatea acestei chemari vine din faptul ca schimbarea guvernatorului Bancii Nationale fusese ceruta de liberali înca de la Bucuresti, iar regele refuzase, subiectul fiind închis chiar de rege pîna dupa sarbatori. Oricum, era vorba de o cerere a liberalilor, nu de o solicitare anterioara a regelui, care sa justifice o chemare, deplasarea lui Duca la Sinaia neputînd fi, asadar, o initiativa proprie pentru rezolvarea problemei. Cu totul ciudat, dar semnificativ pentru cazul nostru, audienta lui Duca la Peles a fost anuntata în

ziare printr-un comunicat al Palatului, cu doua zile înainte de data ei. Acest anunt are toate atributele unui alibi construit astfel încât asasinatul sa poata fi facut de orice ucigas caruia i se pun la dispozitie data si locul faptei. Ajuns la Peles, Duca este refuzat din nou, regele propunând în locul lui Angelescu pe un oarecare Dorel Dumitrescu. Primul ministru se retrage la vila prietenului sau Costinescu si ia masa împreuna cu acesta, în asteptarea trenului, înca de dimineata, în sala de asteptare a garii Sinaia se instalasera legionarii Nicolae Constantinescu, Doru Belimace si Ion Caranica. Conform unei versiuni, la venire, asasinii au calatorit în acelasi tren cu primul ministru. Descrierea asasinarii lui I.G. Duca a insistat pe faptul ca cei trei legionari fusesera observati imediat de agentii Sigurantei si ai Politiei si, cu toate ca trenurile veneau si plecau fara ca ei sa se urce în vreunul, nu au fost nici macar legitimati. Dar, conform informatiilor obtinute din ancheta, cei trei asasini s-au deplasat prin orasul Sinaia si au mâncat la restaurantul Palace, conditionati si ei, ca si primul-ministru, de programul regelui si de întârzierea trenului de la Brasov. Apare astfel banuiala ca legionarii erau informati pe loc de cineva asupra deplasarilor lui Duca prin Sinaia, astfel ca au putut veni la gara si s-au putut instala în dispozitivele de actiune exact la momentul oportun. "Caranica avea fixat locul din partea de nord a statiei, Nichi Constantinescu la mijloc, imediat în dreapta usii principale, adâpostindu-se într-o nisa din perete, iar Belimace s-a postat în partea de sud a statiei, unde se afla de fapt garat vagonul ministerial, cam în dreptul garii regale"¹¹³. Actiunea a fost favorizata de faptul ca, în momentul sosirii lui Duca, pe peronul garii nu au fost aprinse nici macar luminile. Un alt amanunt important nu a fost dezvaluit decât de dr. Milcoveanu - ale carui informatii aparent stridente si fantasmagorice, din primii ani de dupa revolutia din decembrie 1989, încep sa se verifice cu documente si marturii proaspete. O data cu numirea guvernului Duca, regele i-a cerut acestuia trecerea localitatii Sinaia sub autoritatea Castelului Peles, ca resedinta regala autonoma, astfel încât autoritatea administrativa a statului în localitate sa fie exercitata prin Casa Regala. Este de banuit ca regele Carol II dorea sa limiteze accesul la informatii, inclusiv la miscarile si actiunile camarilei, din partea structurilor informative ale Politiei si, mai ales, al partidelor politice. Asa se face ca în Gara Sinaia autoritatea administrativa, inclusiv paza, era exercitata de garda palatului si ca au lipsit agentii de protectie. Automobilul primului ministru a oprit la distanta de vagonul oficial, astfel ca Duca a parcurs distanta pe jos, fara cei 8 politisti din garda, pe care îi avea la Bucuresti, în clipa în care trenul intra în gara, Ion Caranica a aruncat o grenada - se pare, o petarda fumigena - si Nicolae Constantinescu s-a apropiat nestingherit de Duca, tragându-i trei gloante în cap. Alte doua gloante nu nimeresc tinta. Asasinul a lasat arma jos si a asteptat, cu mâinile încrucisate, sa fie arestat. Dar peronul se golise în câteva secunde, detectivi, politisti, agenti, oameni politici si sportivi plecati la schi spre Busteni, fugind pentru a se ascunde în spatele garii. "Numai dupa câteva clipe, publicul s-a recules. Atunci a fost arestat Constantinescu, iar linistea fiind restabilita, toata lumea si-a putut manifesta indignarea si curajul"¹¹⁴. Conform jurământului depus înainte de asasinat si a împartasaniei primite de la un preot înca de la Bucuresti, complicii Belimace si Caranica s-au predat singuri autoritatilor. "Carama s-a plimbat doua ore în Gara de Nord, la Bucuresti, doar o gasi un comisar, care sâ-l identifice. Pierzând rabdarea, s-a dus acasa la primul-procuror si s-a predat"¹¹⁵. Crima aceasta a fost explicata pînâ acum numai prin prisma fanatismului legionarilor si a ordinelor venite de la Berlin.

Contextul psiho-actional al asasinatului. Devine tot mai clar ca prim-ministrul I. G. Duca a cazut victima conflictului pentru suprematie din interiorul camarilei regale. Cauza pare minora, daca reducem conflictul la un grup de oameni, dar nu trebuie sa uitam ca în acel moment camarila, asa cum am aratat, era principalul centru de Putere al țării si cu perspectiva sa devina unicul. De aceea, si dimensiunea tragediei se masoara în coordonate maxime. Din întunericul puscariilor comuniste ni se înfatiseaza astazi în lumina o serie de amanunte care conduc spre autorii imorali ai asasinatului. Amintirile fostilor detinuti politici devin extrem de importante astazi, pentru ca au surprins destainuiri, amanunte si secrete pe care altfel, despartiti prin functii si apartenente politice, fostii actori ai evenimentelor nu le-ar aflat unul de la celalalt. Colonelul magistrat Hotineanu, comisar regal si cel care îi anchetase pe cei trei asasini [Nicadorii - VV/(colae Constantinescu), CXranica Ion) si Z?or(u Belimace)], îi va destainui lui Petre Pandrea în închisoarea de la Ocnele Mari ca cel care a pregatit asasinatul a fost Nae Ionescu. Asasinii fusesera instigati la asasinat de seful partidului Garda de Fier, gen. Zizi Cantacuzino-Granicerul, la resedinta acestuia din Bucuresti, promisera acordul lui Corneliu Z. Codreanu tot acolo, dar fusesera instruiti de Nae Ionescu la restaurantul Manolescu din Sinaia, cu o seara înainte de atentat¹¹⁶. Hotineanu l-a arestat imediat pe Nae Ionescu si l-a supus unui interogatoriu, dar chiar în momentul cînd îi lua declaratii a fost sunat si din ordin superior a fost obligat sâ-si elibereze suspectul. Din informatia ca Nae Ionescu s-a întîlnit cu o seara înainte la Sinaia, confirmata în ancheta de Doru Belimace, si din ceea ce i se întîmplase lui în timpul anchetarii profesorului, Hotineanu a tras concluzia ca regele Carol era implicat în asasinat. Chemarea neasteptata la Sinaia a primului ministru si ura cunoscuta împotriva lui Duca sunt argumente suplimentare la aceasta ipoteza. Legionarii nu au încetat vreodata sâ-si asume asasinatul, dar au subliniat mereu vinovatia regelui. "Asa cum am dovedit în alte texte, atentatul din 29 decembrie 1933 de pe

peronul Garii Sinaia împotriva prim-ministrului I. Gh. Duca a fost executat de legionari, dar a fost conceput și favorizat de ex-regele Carol II care, între alte preparative, a ordonat generalului Gavrilă Marinescu să ascundă și să nu transmită la Siguranța Generală nota informativă Alex. Tale, denunțând plecarea din Gara de Nord spre Sinaia a echipei punitive N. Constantinescu, lăncu Caranica și Doru Belimace"117. În jurnalul său, Armând Calinescu ne confirmă indirect informația: "Vad pe Cristescu [Eugen, n.a.], care îmi spune că Siguranța cunoștea intențiile Garzii de Fier de a asasina pe Duca, și acesta fusese prevenit, însăși persoana atentatorului era cunoscută. Organele subalterne au fost însă lipsite de vigilență în ziua atentatului și, de altfel, însăși Duca înfrânase prescripțiile"118. Conform unei marturisiri făcute la închisoarea Jilava de Vasile Parizianu, celebrul chestor și mîna dreaptă a lui Gavrilă Marinescu, nota informativă AJex. Tale a existat: "În Gara de Nord, unul dintre Nicadori, Doru Belimace, deconspirase scopul călătoriei unui vîr de-al lui, tot macedonean, Alexandru Tale (Tales), fără să știe că el era informator al Poliției! Tale a făcut imediat o nota informativă care a ajuns la Gavrilă Marinescu, prefectul Poliției Capitalei și unul din instrumentele folosite de Carol al II-lea în atingerea scopului său. Acesta l-a întrebat pe rege cum să procedeze, pentru că trenul parasise teritoriul Bucureștiului și el nu mai avea competența să-l oprească; ordinul de oprire îl putea da numai Siguranța de Stat și Inspectoratul Jandarmeriei. Indicația lui Carol al II-lea: «ține nota la birou și n-o transmite mai departe»"119. Ne putem întreba ce interes ar fi avut fostul chestor Parizianu să mintă în anii '50, închis pe viață într-o celulă dintr-o puscarie comunistă? Nici unul.

Fără îndoială că serviciile de informații românești, și nu numai ele, penetraseră de timpuriu Miscarea legionară. Un personaj misterios al acestei drame este un anume Virgil Ionescu, omul de legătură din București între Puiu Dumitrescu și Corneliu Z. Codreanu și care s-a aflat în Sinaia în ziua crimei. Virgil Ionescu este denunțat de istoricii Miscării drept "cîine credincios" al regelui Carol II și veriga a lanțului de influență care ducea la Elena Lupescu120. El are profilul perfect al celui care îi putea dirija în Sinaia pe asasini după programul de deplasări al lui Duca. Logica însă ne obligă să nu limităm mobilul crimei la ura lui Carol față de I.G. Duca, cu toată că, la profilul psihologic al regelui "degenerat priapic", nici această pista nu trebuie exclusă. Mult mai plauzibil este un calcul inteligent al regelui Carol II sau, mai degrabă, al Elenei Lupescu, prin care camarila creștină să iasă din joc, Garda de Fier să fie distrusă, francmasoneria ocultă, care îl pusese prim-ministru pe Duca, să nu-și retragă sprijinul financiar și influența, iar dușmanul personal al regelui să dispară. Când privim cu aparatul logic aceste patru cîștiguri de cauză ale cuplului Carol-Lupescu vom constata că numai asasinarea lui Duca de către legionari putea să le îndeplinească pe toate și cu folos total. Puiu Dumitrescu și Nae Ionescu au fost îndepărtați de la Palat, Miscarea legionară a fost stigmatizată pe vecie cu un asasinat oribil (fiind în anii următori ușor de santajat), francmasoneria ocultă a fost multumită că poate lega această crimă de patrunderea capitalului german în România, iar Duca, denunțatorul afacerilor de corupție ale lui Carol, a murit ca un cîine, dus pe un carucior de bagaje și cu 80 de lei în buzunar. Un "cîștig" suplimentar - dacă poate fi numit astfel - era acela al așa-numitelor "tineri liberali", care intrasera prin intermediul lui Richard Franasovici în legătură cu camarila, pentru perspectiva venirii la putere. Grupul acesta, condus de Tatarescu, se distingea în interiorul Partidului Național Liberal prin abaterea de la linia anticarlistă tradițională, dar și prin transformarea ascensiunii la putere într-o oportunitate de afaceri. Viața în opoziție era grea. Pe tema înțelegerilor anterioare, inclusiv a intrării în contact și tratative cu georgiștii - liberalii carliști conduși de Gheorghe Brătianu - a fost lansată teza conspirației pentru îndepărtarea lui Duca din interiorul Partidului Național Liberal121. Se izolează drept consecințe două rezultate vizibile: 1. Tehnica slăbirii structurii partidelor prin constituirea de grupuri antagonice, practică de Carol II în toate partidele; 2. Numirea lui Constantin Tătărescu în funcția de prim-ministru, numire care a stîrnit nedumerire, fiind nu numai neașteptată și ciudată, dar încălcînd brutal ierarhia Partidului Național Liberal.

În fața acestui cumul de interese, putem afirma că I.G. Duca era deja un mort necesar. Chiar dacă nu a avut anvergură politică exagerată pe care i-o atribuie unii istorici, chiar și cu vina de a fi făcut compromisuri grele pentru a readuce PNL la putere, I.G. Duca rămîne în istorie ca instrument al unui santaj internațional și victimă a unor mecanisme oculte pe care nu le-a putut controla. A murit sărac.

Într-o scrisoare justificativă pe care i-a trimis-o lui Armând Călinescu la 27 ianuarie 1939, Nae Ionescu amintea un fapt necunoscut public, dar știut prin mijloace informative de către adresant: "La sfîrșitul lui mai 1933 însă, s-a întîmplat ceva nou: Corneliu Codreanu - pe care nu-l cunoșteam personal - îmi cerea o întrevvedere, îmi înfatșa toată acțiunea lui, în țeluri și realizări, și într-o formă ocolită, dar suficient de clară, mă făcea să înțeleg că pune Miscarea lui la dispoziția regelui"122. Informația asupra întîlnirii celor doi se confirmă și din alte surse și este singura explicație pentru declarațiile promonarhice ale lui Codreanu, care au

urmat acestui eveniment. Asadar, cu sustinerea demersurilor prin declaratii publice si precizari menite sa atraga atentia ca Legiunea este dinastica si nu se opune Monarhiei, Corneliu Codreanu încerca o apropiere de rege si "nu voia decît sa fie primit, ca sa faca act de omagiu"¹²³. Ajuns în închisoare împreuna cu serban Milcoveanu, Nae Ionescu îi va reproduce altfel scena, pe care o vom schematiza pentru cursivitatea lecturii:

"(Carol): Tata Noe - asa îi spune el - ce stii de legionari?

(Nae Ionescu): Nu stiu nimic, decît ce scrie prin ziare.

(Carol): Avem nevoie de legionari. Cînd vom institui dictatura regala ne trebuie mase de oameni care sa aplaude, care sa aduca entuziasm. Du-te la legionari, baga-te printre ei si adu-i disciplinati sâ-mi sprijine dictatura.

El a plecat cu aceasta misiune la Casa Verde, unde si-a lasat cartea de vizita în care îl invita pe Corneliu Zelea Codreanu la el acasa a doua zi la orele 17. A doua zi, fix la orele 17, C.Z. Codreanu a aparut îmbracat în haine taranesti. Au stat de vorba pîna la 5 dimineata, cînd au venit tramvaiele. Nae Ionescu s-a dus direct la Palat si i-a spus regelui:

(Nae Ionescu): Sire, astia nu sunt hahalere, sa-i punem sa aplaude; astia sunt natiunea, cu astia trebuie sa ne înțelegem, nu-i putem manipula!

(Carol): Bine, bine, bagă-te printre ei si vedem noi ce facem pe urma

Chiar daca Nae Ionescu a speculat în ambele marturii ideea ca liderul legionar "a venit la el" - fara sâ-i spuna lui Armînd Călinescu ca îl invitase - rămîne destul de convingator faptul ca s-a produs un contact între Codreanu si Carol II, fie si printr-un intermediar. Asadar, Carol a intrat în acest joc prin omul de legatura Nae Ionescu. Motorul acestui demers neasteptat al Capitanului - pe care l-a ascuns legionarilor sai - era convingerea sau poate informatia primita de la Berlin ca regele Carol este înclinat spre o izbavitoare apropiere de Germania, pe temeiul nevoilor economice bilaterale, între timp însa, încrederea lui Nae Ionescu în bunele intentii progermane ale regelui, dar mai ales în capacitatea acestuia de a pune în aplicare apropierea de Germania, împotriva camarilei evreiesti, a scazut vizibil. De la întepaturile din articolele sale din ziarul Cuvîntul, a trecut la o ostilitate manifesta, înregistrata de apropiatii sai. Mircea Eliade o confirma: "Decembrie 1933 a fost, pentru întreg grupul nostru, o luna de tensiuni. Nae Ionescu nu-si mai ascundea acum fatisa ostilitate fata de politica regala, într-o serie de articole, se împotrivise guvernului Duca si atragea atentia asupra riscurilor pe care le comporta dizolvarea «Garzii de Fier», act pe care el îl socotea nu numai ilegal, dar si inutil. Pentru ca, spunea, ori e vorba de o miscare artificiala, fara radacini în viata publica romîneasca, si atunci interzicerea era inutila, pentru ca tot va disparea de la sine; ori, dimpotriva, miscarea e autentica, puternica si în crestere, si atunci nu va putea fi anihilata printr-o decizie ministeriala, în cursul toamnei, Nae Ionescu îl cunoscuse pe Codreanu si se dusesse sâ-l vada la Casa Verde"¹²⁵. Aducerea lui Duca la putere si obtinerea împrumutului extern din Franta reprezentau o lovitura puternica data apropierei de Germania. santajul francmasonic ocult, exercitat imperios prin crizele panice ale lui Titulescu, i-a pus pe ambii actori, Nae Ionescu si Zelea Codreanu, într-o situatie imposibila. Tot ce s-a mai putut face a fost ca Puiu Dumitrescu sa-l previna pe Codreanu asupra deciziei lui Duca de a interzice Garda de Fier si de a-l proteja împotriva terorii care urma sa se declanseze în timpul alegerilor. Imediat dupa interzicerea Legiunii, au fost asasinati 16 legionari, peste 2 000 arestati (Codreanu invoca o cifra de 18 000 de legionari arestati) si, în cele cîteva cazuri cunoscute, altii torturati. Unul dintre legionarii supusi torturilor la închisoarea din Fagaras a fost Nicolae Constantinescu. Eliberat imediat dupa alegeri, Constantinescu a venit direct la Bucuresti si a cerut razbunare. Lui i s-au asociat imediat doi aromâni, Belimace si Caranica. Toti trei aveau un motiv personal sâ-l ucidă pe Duca, un motiv personal care se plaseaza în afara oricarui complot sau scenariu. Ura lor a fost, pur si simplu, folosita.

Trebuie aratat ca, înainte de asasinat, imaginea publica a lui I.G. Duca, dar si personalitatea acestuia în mediile politice, a fost puternic influentata negativ printr-un corp de informatii denigratoare, despre care stim doar în parte ca erau adevarate. Astfel, s-a afirmat ca vizita facuta de Duca în Franta, în vara anului 1933, a avut drept scop contactul cu acelasi Finally, finantatorul împrumutului si mesagerul cererilor francmasonice, ocazie cu care si-a luat angajamentul ca va desfiinta Garda de Fier. Horace Finally, conducatorul bancii de Paris et de Pays-Bas era cunoscut ca unul din liderii Aliantei Israelite Universale, o denumire oficiala a francmasoneriei iudaice. Cu aceeasi ocazie, Duca ar fi semnat un angajament francmasonic (probabil un jurămînt) pentru asigurarea tranzitului evreilor din Germania prin România si facilitarea stationarii sau emigrarii acestora pe la Constanta spre Palestina¹²⁶. A fost vehiculata si o cifra cu aparente de precizie, anume 150 000 de evrei care urmau sa treaca prin România¹²⁷. Tema apare cu insistenta la istoricii legionari,

dar cu alta cifra: "Finally i-a mai cerut sa acorde cetatenie unui numar de trei sute de mii de evrei, care fugisera din Germania dupa venirea la putere a lui Hitler si care erau în special comunisti"¹². Indiferent de cifra, acest proiect s-a pus în aplicare câtiva ani mai târziu, gest pentru care a platit cu viata un alt prim-mi-nistru român, Armând Calinescu. Informatia confirma datele furnizate înca din 1929 de constraspionajul militar si obtinute din interiorul lojilor masonice românesti¹²⁹, în ultimii ani au început sa apara si cârti care dezvaluie legaturile strânse dintre suprastructura evreiasca americana si guverne de Dreapta din Europa Centrala, între care si cele românesti de sub Carol II si Ion Antonescu: "Schwartz era la fel de dedicat si neobosit ca si Avigur, si strabatea Europa în lung si în lat, în eforturile sale de a ajuta evreii refugiati. Dupa ce nazistii au invadat Belgia, Olanda si Franta în mai 1940, el desanteaza la Budapesta împreuna cu Morris Troper, pe vremea aceea presedinte al Joint's European Council, pentru a ajuta la organizarea mecanismelor de salvare pentru evreii din Ungaria si România în caz ca razboiul separa acea parte a Europei de Est"¹³⁰. Pînă în 1945, organizatia militara secreta a Aliantei Israelite, Mosad, va trece prin România zeci, daca nu sute de mii de evrei. Un erou al acestei actiuni este Răul sorban.

în plus, Duca mai avea o problema de imagine. Era considerat de legionari un venetic, adica un strain de neamul românesc, grec si fanariot, liderul liberal făcînd imprudenta sa se declare public coborîtor din marile familii bizantine Ducas. în realitate, ascendenta nu se putea demonstra genealogic. El a picat astfel exact pe una din preocuparile extremistilor nationalisti, xenofobi si inculti din rîndurile Miscarii legionare, care lansasera în presa teza ca "sîngele curat al românilor" este supt de "lifte straine": Nicolae Iorga (grec, nume de familie Arghiropol); Victor Iamandi (Iamandis, grec din Fanar); Ion Mihalache (bulgar din satul argesean Cîrcinov, colonizat de bulgari în secolul al XVI-lea si românizat apoi cu numele Topoloveni); bancherul Constantin Angelescu (Anghelov, bulgar) etc. Bineînteles, acesti xenofobi uitau sâ-i puna pe lista pe Capitanul lor (polonezo-german, dupa unii, rutean, dupa altii), pe Nae Ionescu si pe P.P. Panaitescu, presedintele Senatului legionar, amîndoi tigani, pe Nichifor Crainic (Dobrev, bulgar) sau pe presedintele partidului Garda de Fier, Zizi Cantacuzino-Grânicerul, grec sadea, cu acte autentice de fanariot. Dar nu acei impostori ai nationalismului românesc reprezentau vreun pericol pentru I.G. Duca, ci niste români cu identitate foarte bine definita si perfect conservata: aromânii. Numiti si macedoneni, macedo-români sau cuto-vlahi (desi nu este acelasi corp minoritar balcanic), aromânii sufereau de secole teroarea turcilor, dar mai ales pe cea a grecilor moderni. Satele aromânilor din Balcani, îndeosebi din Grecia, au fost supuse în repetate rînduri pogromurilor, iar familiile - obligate sa se deznationalizeze sau sa se refugieze în România. Ultimul val a fost colonizat în Dobrogea, din care face parte si familia sportivului român Gheorghe Hagi si a fratilor Becali. în 1933, ca urmare a negocierilor diplomatice ale lui Nicolae Titulescu din jurul Micii înțelegeri si a legaturilor lui Duca cu asociatia etnicilor greci din România, statul nostru a interzis continuarea aducerii în tara a aromânilor ostracizati de autoritatile grecesti. Mai mult, s-a descoperit ca o serie întreaga de activitati economice grecesti din România alimenteaza statul elen, fapt care era subliniat de legionari ca o finantare din România a terorii împotriva aromânilor din Grecia. Cîteva familii au fost masacrate în Pind, altele rasfirate si barbati arestati, iar mai mult de 190 de aromâni au fost internati în lagare, în ochii tinerilor aromâni încadrati în Miscarea legionara, Duca si Titulescu - dar mai ales Duca, pentru ca era "grec" - aveau chipul nu numai al unor tradatori, dar si al unor ucigasi. Cunoscuti pentru verticalitatea lor morala, pentru spiritul de sacrificiu si pentru cultul cinstei si al onoarei, aromânii Belimace si Caranica nu au avut nici un dubiu ca, omorîndu-l pe Duca, fac un act de dreptate. Ei traiau sentimentul ca îndeplinesc o porunca sfîntă, coborîta din traditia de lupta pentru supravietuire a acestei comunitati: sînge pentru sînge. Motivatia lor se gaseste în întregime într-un editorial publicat la 1 noiembrie 1933 în revista Armatoli: "Invocînd considerente de politica externa, oficialitatea româneasca a stabilit legaturi de prietenie si chiar de alianta cu asupritorii nostri, nesocotind drepturile noastre consacrate prin tratate. Acest lucru a stîrnit legitimele noastre proteste, în cele din urma însa ne-am resemnat cu singura mîngîiere ca si de data aceasta sacrificiul nostru serveste la consolidarea statului român întregit. O noua orientare si-a facut loc printre noi. Sub impulsul instinctului de conservare, ideea repatrierii a fost considerata ca singura salvatoare si în concordanta cu interesele statului si neamului românesc. si am pornit pe drumul repatrierii. Se întîmpla însa un lucru curios. Aceeasi oficialitate care, pentru asa-zise ratiuni de stat, n-a putut lua masuri de ocrotire pentru românii de peste hotare, ridica din prima zi o serie de obstacole, pentru a împiedica repatrierea lor. Vreme de 10 ani de zile am suportat consternati si cu amaraciune acest tratament vitreg. În acest interval de timp am vazut cortegii ratacitoare de refugiati aromâni asteptînd zadarnic, luni de-a rîndul, pe cheiurile Salonicului învoirea de a intra în tara sau degerînd în miez de iarna în portul Constanta, pînă cînd în cele din urma, actuala guvernare, înlăturînd orice sentiment de jena, le-a interzis categoric dreptul de a se refugia în [ara. Niciînd oficialitatea româneasca nu s-a pus într-o postura mai hidoasa. Acei care au tolerat invazia în tara a sutelor de mii de evrei galitieni si au permis reîntoarcerea la vetrele lor a tuturor delincventilor si dezertorilor bulgari îsi iau îndrazneala sa priveze de dreptul refugiului pe

cei mai oropsiti dintre roma/?/"131. Pe fondul antisemitismului latent din societate, argumentele aromânilor se înfatisau ca foarte întemeiate, iar guvernantii, ca niste tradatori. Vehicularea informatiei ca I.G. Duca s-a înteles cu francmasoneria oculta pentru emigrarea evreilor din Germania în si prin România, în contrast cu interzicerea repatrierii aromânilor a constituit cea mai puternica proiectie de imagine pentru justificarea morala a pedepsirii lui Duca în gara Sinaia: nu numai asasinii se considerau îndreptatiti la acest act, dar si multi cetateni, avizati de paradoxul selectiei etnice operate de guvernanti, au ajuns sa vada în moartea lui Duca un fapt de legitima aparare. Asa se explica si atitudinea de satisfactie a populatiei la aflarea mortii lui, consemnata în jurnalul sau de Armând Calinescu, la 10 ianuarie 1933.

Ramîne în discutie daca regele Carol II a fost vinovat de moartea lui I.G. Duca. Indiferent daca a ordonat asasinatul sau doar a stiut de el, cînd crima se produce la nivelul prim-ministrului, seful statului are întotdeauna o responsabilitate, în tara lui s-au produs toate agresiunile si nedreptatile la adresa Miscarii legionare si sub regimul lui au avut loc toate neglijentele din jurul prim-ministrului, neglijente care i-au favorizat pe asasini. Oricum, nu trebuie sa uitam ca vointa regelui Carol II era controlata de camarila si ca în spatele actiunilor sale trebuie sa identificam vointa altei forte. Istoricul german Joachim von Kiirenberg introduce în atmosfera atentatului un element nou. El arata ca în anul 1933 au avut loc mai multe tentative de asasinare a Elenei Lupescu. într-o zi, primeste lavila sa din Aleea Vulpache o bomba cu ceas, care însa îsi opriise mecanismul la timp pentru a fi inofensiva. Apoi, Elena Lupescu ar fi fost atacata în fata casei de un legionar si numai interventia politistului din garda a scapat-o. Cel de-al treilea atentat este si mai ciudat: "Ofiterii tocmai dadeau onorul regelui, care iesise în balconul Palatului pentru a-i saluta, cînd în spatele lui au zârit-o si pe doamna Lupescu, ceea ce a stîrnit mînia militarilor. Un capitan a tras doua focuri de arma în directia prietenei regelui, dar ambele si-au ratat tinta, în noaptea care a urmat acestui atentat, doi legionari vor încerca sa escaladeze zidul vilei rosii si sa intre în dormitorul doamnei Lupescu. Ei vor fi prinsi si arestati, apoi asasinati în închisoare"132. Ambele scene sunt cusute cu ata alba. Vom începe sa le demontam cu cel de-al doilea caz, mai usor, Legiunea nerevendicînd moartea în temnita a celor doi atentatori, desi nu au scapat nici o ocazie sî-si înfatiseze public martirii, în ceea ce priveste "atentatul" din fata Palatului, el este foarte important pentru descifrarea secretului acelei avalanse de pericole la care era supusa Elena Lupescu. Toate au izul unor înscenari, pregatite din timp de Elena Lupescu si puse în aplicare cu scopul unic de a-l încredinta pe bolnavul de frica, rege Carol II, ca viata lui si, mai ales, a ei sunt în pericol. Garda Palatului regal, cea care dadea onorul, împopotonata cu uniforme caraghioase - cum remarca Gafencu, asemanatoare cu ale sefilor de gara din Cehia - purta arme de parada, farâ munitie. Asa se întîmpla la toate garzile de onoare din lume. Alte formatiuni de garda sunt acelea care poarta arme cu munitie, subunitati destinate apararii institutiei. Acel capitan care a deschis focul, presupunînd ca a premeditat atentatul, nu-l putea viza decît pe rege, neavînd de unde sa stie ca, în mod neasteptat si neobisnuit, va aparea Elena Lupescu. Chiar si în acest caz, prezenta femeii în spatele regelui, arata ca un ofiter nu putea executa focul s-o omoare pe ea, avîndu-l pe rege pe directia focului, înca doua amanunte. Distanta de la care dadea garda onorul - din curte, în dreptul actualului gard - si pînâ la balconul regelui nu permite o precizie a focului de revolver. Trebuie sa fi fost un ofiter idiot, ceea ce nu corespunde cu realitatea selectiei pe care o facea Carol personal pentru militarii sai. Al doilea amanunt este ca Elena Lupescu nu venea la Palat în anul 1933, ci era vizitata de Carol la vila ei din Aleea Vulpache. în sfîrsit, s-ar putea adauga faptul ca nici un contemporan avizat - Armând Călinescu, Grigore Gafencu, Constantin Argetoianu sau Pamfil seicaru - nu mentioneaza în memoriile lor acest incident. "Atentatele" sunt însa perfect plauzibile daca le raportam la controlul psihologic pe care îl exercita Elena Lupescu asupra lui Carol II, care puteau declansa decizia si implicarea sa în asasinarea lui Duca. Poate ca nu întîmplător, imediat dupa eliminarea lui Duca si gonirea lui Puiu Dumitrescu de la Palat, a aparut din senin un înlocuitor, în persoana ofiterului din garda regala, Ernest Urdăreanu.

în sfîrsit, I.G. Duca era francmason. Pornind de la activitatea sa europeana, cu ocazia conferintei de la Lausanne dedicata rezolvarii pe cale pasnica a litigiilor internationale, si a asocierii sale timpurii cu Nicolae Titulescu în proiectul francmasonic al Societatii Natiunilor, imaginea sa publica a fost mereu împinsa - mai ales de A.C. Cuza si de grupurile studentilor cuzisti - catre portretul unui "agent" al intereselor francmasonice antiromânesti, revenindu-i astfel si partea de "vinovatie" pentru presiunile si nedreptatile facute României interbelice de Marile Puteri, precum si pentru adîncirea conflictului din jurul "chestiunii evreiesti", în realitate, Francmasoneria româna trecea în perioada 1932-1933 printr-o criza profunda, generata de dizidente - dintre care cea mai importanta va fi a gruparii Mihail Sadoveanu - iar cercetarea istoriei acestei organizatii în România arata, mai degraba, o diminuare a influentei sale si o pierdere a rolului de factor ponderator luminat în echilibrul puterilor, fiind înlocuita de camarila, ca centru ocult de putere în stat si asociat direct unor cercuri francmasonice internationale. Lui Duca i-a fost fatala intrarea în acest dispozitiv de putere, exact în luna în

care Hitler interzicea francmasoneria în Germania, începea o lupta între colosi, în care proiectului noii ordini mondiale pacifiste i se opunea noua ordine revizionista, în momentul impactului, România s-a prezentat ca un stat semicolonial, slab structurat și subdezvoltat economic, vulnerabil la orice schimbare de direcție produsă pe scena puterilor internaționale, platind pentru slăbiciunile sale cu vieți omenești și teritorii, în plan politic, tentativa Mărcării legionare de a schimba această situație în mod radical a fost un eșec. În plan istoric, tentativa să era complet acoperită moral. Asasinarea lui Duca a compromis și planul moral.

Retrospectiva tuturor datelor cunoscute asupra asasinării lui I.G. Duca conduce la concluzia că instigatorii atentatului au fost Nae Ionescu și Puiu Dumitrescu - din ordinul regelui - și că Mărcarea legionară a fost doar executantul.

O altă viziune asupra Mărcării legionare, într-una din conferințele ținute în fața legionarilor, Nae Ionescu atragea atenția asupra relativității Istoriei, printr-un exemplu sugestiv: dacă pui un bob de grâu în pământ, va răsări un fir de grâu. Aceasta este normal. Dacă va răsări o găină, asta ar fi anormal, deși găina răsărită din bobul de grâu ar putea fi perfect normală. Orice analiză asupra unui fenomen atât de complex ca Mărcarea legionară trebuie, obligatoriu, să facă apel și la opinia legionarilor, la felul cum vad, dar mai ales cum au văzut ei, evenimentele. De la început vom sublinia că activitățile antistatale din anul 1923 și, în primul rând, tentativa de asasinat cunoscută cu numele de "Complotul din Dealul Spirei", dacă poate fi trecută de unii în rândul, nebuliilor" tineretii lui Corneliu Z. Codreanu, nu avea cum să treacă așa ușor pe lângă autoritățile statului, fără ca acestea să declanșeze cel puțin o operație legitimă de punere informativă sub observare, în al doilea rând, când Mărcarea legionară a început să joace un rol pe scena politică românească, ea a fost infiltrată de serviciile secrete, pentru a putea fi monitorizată. Abia după 1933 - evenimentul de cotitură în istoria Mărcării - s-a pus în aplicare de către camarila un plan de controlare și dirijare oculta a ei. Ajungem astfel la un criteriu fundamental pentru orice judecată de valoare asupra istoriei Mărcării legionare: nevoia de a o judeca în evoluția sa, cu etape bine individualizate și cu necesare distincții. De exemplu, așa cum legionarii însisi se împart în codreniști și simiști (ai lui Codreanu și ai lui Horia Sima) și cercetătorul are obligația să semnaleze, cel puțin, că Mărcarea din timpul lui Codreanu - când n-a murit nici un evreu, de exemplu - nu este același lucru cu Mărcarea lui Horia Sima. Istoria ne învătă că firme cu același text nu au și același conținut. Faza primului deceniu de activitate politică a Mărcării legionare nu poate fi egalizată cu faza sa finală, când a ajuns la putere, a provocat rebeliunea și apoi s-a fărâmițat, continuând să supraviețuiască ideologic, prin unii membri și simpatizanți, în Partidul Comunist. Tot așa, nu putem afirma generic că Mărcarea legionară a fost finanțată de Germania - de fapt, de filiera NSDAP, prin Himmler - decât după 1938, și atunci cu certe dubii. Ceea ce poate fi demonstrat, și este în deplinul asentiment al legionarilor, se compune din credința că acest fenomen nu a fost generat de fascism sau de nazism, ci a fost în întregime un produs românesc sau, mai bine spus, un produs al gravelor erori de construcție ale sistemului democratic în România. De altfel, este ușor de observat că, în timp ce fascismul, pentru Italia, și nazismul, pentru Germania, au fost apariții de conjunctură, la un anumit moment socio-istoric al popoarelor respective - sărăcia în Italia; înfrângerea din război, în Germania - Mărcarea legionară apare și evolua în continuarea unor fenomene politice naturale, de reacție, iesite - cum arată Nae Ionescu mai sus - din anormalitatea sistemului politic introdus la noi prin lovituri de stat succesive în a doua jumătate a secolului al XIX-lea. Parafrăzând un celebru dicton, dacă democrația produce corupție politică, slăbiciunile democrației produc corupție politică în mod absolut, iar reacția la corupția în exces explică excesele absolutului său. Până la tentativa lui Carol II de a rezolva criza națională prin soluția antisemită a guvernului Goga-Cuza (altfel, inofensiv ca putere politică) și până la declanșarea celui de-al doilea război mondial, Mărcarea legionară s-a războit cu politicienii români, cu "tradatorii de neam" și cu Politia. Nu s-a atins de nici un evreu. Evreii apareau doar pe fundal, ca inițiatori ai trădării făcute de politicienii români. Galagia antisemită din presa legionară avea un cu totul alt scop: apelul la antisemitismul latent al populației pentru arătarea unui vinovat și pentru creșterea bazei de masă, de care Mărcarea, în toate dimensiunile ei de Dreaptă, a dus mereu lipsa. Tragedia ei ideologică este tragedia conservatorismului românesc, care a rămas consecvent loial ideii de conducere a neamului prin elite. Pentru a se putea sprijini pe o bază multiplă, Mărcarea legionară trebuia să migreze spre Stînga, pentru că majoritatea populației, așa cum am descris-o în capitolul despre perioada interbelică, era puternic orientată social către Stînga. Țăranului trebuia să-i rezolve problemele lui imediate. Rezolvându-le, produceai o cîrpeală, adică un stat slab. De aici, repetarea la nesfîrșit a reformelor agrare. Dreapta era singura în stare să construiască un stat puternic, ca peste tot în țările capitaliste dezvoltate, dar asta presupunea timp, suferință, program constant și fără echivoc al unei voințe politice. Dreapta noastră, deși a avut în Eminescu pe geniul sau creator, a fost fragmentată, lansată de Conservatori, preluată de liberali, abandonată de liberali, reluată în anii finali de Carp-Mar-ghiloman-Argetoianu și pierdută apoi definitiv după primul război mondial, în realitate, Mărcarea legionară a apărut pe

un loc gol, nu în continuarea unui curent politic, slujindu-se doar de amintirea puternică a acestuia. Ea a continuat numai în nota traditionalista ceea ce trebuia să aibă și realism. Realism, la debutul României Mari, însemna conducerea programului de consolidare a statului împotriva tendințelor stângiste ale populației. Ionel Brătianu înțelesese acest lucru și îl manevra cu abilitate pe Averescu pentru a aplica măsurile de Dreapă acolo unde el nu putea să o facă. Poporul l-a adorat pe Averescu pentru rolul său din război și apoi l-a urât pentru regimul de forță și pentru reprimările dure ale oricărei mișcări populare. Dacă nu ar fi fost argumentul pericolului bolșevic, Averescu ar fi reprezentat în plan popular cea mai mare deziluzie, iar în istorie un crud dictator. Or, Mișcarea legionară, inițiată și condusă de niște tineri preocupați de starea spirituală a țăranilor, și-a găsit elitele foarte târziu, programul ei economic a întârziat să apară, iar șansele de a veni la putere pentru a introduce principiile clasice ale Dreptei au fost împinse spre ultima buza a prăpastiei, guvernarea în numele ei durând de aceea doar cinci luni, între septembrie 1940 și ianuarie 1941.

Modelele Mișcării legionare au fost, în plan filozofic, Eminescu și Vasile Conta, iar, în plan acțiunii, pandurii olteni și Avram Iancu. În ciuda opiniei larg răspândite că Nae Ionescu a fost ideologul Mișcării legionare, ea palește în fața constatării că filozoful român "era o fire contemplativă", în timp ce "Codreanu era, dimpotrivă, un intuitiv practic"¹³³. Sub aspect fundamental, cauzal, rațiunea pentru care a apărut Mișcarea legionară era aceea de a face, nu de a vorbi, în consecință, nici nu prea avea nevoie de o doctrină elaborată și se ghida după niște documente de tip Cartică sefului de cuib. În rest, Eminescu era suficient. Fuga de politicianism era și fuga de doctrine și de teorii sociale. Vasile Iasinschi - alt român! - farmacist și comandant legionar, vedea astfel sursele doctrinare ale Legiunii: "Mișcarea legionară este, după o jumătate de secol, proiectia conservatorismului eminescian în domeniul vieții publice. Poate că n-a fost timpul necesar pentru ca să se producă acea structurare, ca fiecare să-și poată da seama de acest caracter al ei. Asta nu înseamnă că ea este un nou Partid Conservator, opus unuia liberal sau altora, ci că noi ne susținem numai purtătorii spiritului conservator, a unor valori morale permanente"¹³⁴. Observația de bun-simț este făcută în 1957, retrospectiv, dar este valabilă și așa. Marele savant sociolog Traian Brăileanu, membru al Senatului Legiunii - asadar, un om al elitei intelectuale - vedea lucrurile cu și mai multă claritate: "Mișcarea legionară nu este și nu poate fi revoluționară, ci ea este antirevoluționară și conservatoare. Așa a definit și Eminescu mișcarea naționalistă, concepută de el în ordinea conservării tradiției și așa este ea prin firea ei, deoarece este expresia instinctului de conservare a națiunii organizate politiceste. Ea se opune tendințelor revoluționare ale demagogilor de tot felul, cari, pentru a ajunge la putere, află antagonismele de clasă și exploatează toate nemulțumirile multimei guvernate împotriva clasei politice guvernante"¹³⁵. Sunt cuprinse în această definiție lipsite de orice stridență ambele categorii de inamici ai românilor: comunismul (inclusiv cu componenta sa iudeo-masonică) și partidele politice angrenate fără scapare în democrația de paradă. Definiția, concentrată de Brăileanu în câteva rânduri, face, totodată, cât întreaga operă a lui Draghicescu despre psihologia poporului român. La polul opus lui Brăileanu s-a aflat, în mod paradoxal, Mircea Eliade, care considera că Legiunea este o mișcare revoluționară, dar care nu apelează la ideologia marxistă: "Mi se pare foarte natural să nu existe conștiința de clasă în România - când știu că limba română nu are dialecte, și că poporul român s-a format în centrul unei vaste arii începând din munții Tatra și sfârșind în Balcani, fără așa numitele «mișcări ciclonice». Mi se pare iarăși natural că revoluțiile sociale să se fi făcut în România firesc, «patriotic», oarecum în familie. Nu înțeleg de ce revendicările sociale, juste, să se sustină numai prin Karl Marx. Noi avem pe un Nicolae Bălcescu, pe un Bogdan Petriceicu Hasdeu, pe un Eminescu - care cereau reforme sociale pe temeiuri «rasiste» și «patriotice»; se faceau, adică, exponentul țăranimii autohtone împotriva fanariotilor și a străinilor (nemți, ruși, evrei, bulgari)"¹³⁶. Eroarea, în plan politic, a lui Eliade venea din identificarea legionarismului exclusiv prin dimensiunile sale tradiționale, adică în lipsa dimensiunii realiste, așa cum o lansase Eminescu și o definise apoi teoretic Marghiloman. Crezul tânărului Eliade era însă atât de puternic ancorat în nevoia de schimbare a cursului nefast pe care naviga România, încât îl și considera realizabil: "Cred în destinul neamului românesc - de aceea cred în biruința Mișcării Legionare. Un neam care a dovedit uriașe puteri de creație, în toate nivelurile realității, nu poate naufragia la periferia istoriei, într-o democrație balcanizată și într-o catastrofă civilă"¹³⁷. Cu un Mircea Eliade, care vedea doar componenta spirituală a noii mișcări de Dreapă, și cu realitatea României atât din 1937, cât și din 2002 - "la periferia istoriei, într-o democrație balcanizată și într-o catastrofă civilă" -, timpul a ajuns să-i dea dreptate lui Traian Brăileanu.

Dacă România mai are vreo șansă să devină un stat economic dezvoltat și cu civilizație avansată, atunci Mișcarea legionară a lui Corneliu Codreanu, operă a unor tineri aduși la disperare, nu trebuie judecată în cartea de Istorie numai prin crimele sale reușite, ci și prin ceea ce a ratat în planul schimbării politice.

Conform istoriografiei legionare, atât Miscarea, cât și partidul ei, Garda de Fier, s-au încadrat, după 1930, în sistemul legal al vieții politice. În 1926, Codreanu candidase fără rezultat la alegeri în județul Puma. Apoi, atât el, cât și secundul său, Ion I. Mota, și-au terminat studiile de drept în străinătate. Mota își ia doctoratul la Grenoble cu teza *La securité juridique dans la Société de Nations*, în care arată slăbiciunile acestei organizații, incapacitatea ei de a apăra statele mici, precum și pericolul ca Societatea Națiunilor să fie privită ca o officina evreiască. Este important de subliniat că susținerea cu strălucire a acestei teze l-a pus în garda pe Nicolae Titulescu, ale cărui teorii despre securitatea colectivă - bune pentru viitor - erau așezate sub un mare semn de întrebare. Ion Mota era un intelectual rafinat și de perspectivă, diferit de Corneliu Z. Codreanu. Oricum, prin prisma caracterului său dificil, acest fapt personal a stîrnit ura lui Titulescu împotriva Miscării legionare, în 1934, pe cînd participa la Congresul Fascist de la Montreux, Titulescu a pus poliția elvețiană să-l aresteze pe Ion Mota și să-i perchezitioneze locuința, denunțîndu-l ca terorist venit în Elveția pentru atentate și asasinat. După constatarea nereseriozității denunțului calomnios, autoritățile elvețiene s-au văzut nevoite să îi prezinte scuze delegatului român, iar Mota i-a trimis lui Titulescu o scrisoare de amenințare: "România de mîine, a noastră, a tinerilor, care se va înstăpîni cu siguranță și, în curînd, va ști să spele toate aceste ofense de pe obrazul țării"¹³⁸.

În 1927 au fost înființate Legiunea Arhanghelului Mihail și primul cuib legionar în București. Pîna la lovitură de stat dată de Maniu și Carol în 1930, Miscarea legionară strînge adepți din rîndurile studentimii naționaliste, din rîndurile clerului de jos și își axează mesajul pe pericolul comunist. Dar cum în viziunea legionară comunistii erau evrei, campaniile sale de propagandă au început să vizeze acele locuri sensibile unde țarii români intrau într-un conflict direct și imediat de interes cu evreii. Evrei printre țarii români existau numai în Basarabia, Bucovina și Maramureș. Primul incident s-a ivit la Borsă, unde protestele preoților ortodocși și unitarieni împotriva evreilor bogați au fost folosite pentru o înrolare masivă a țărilor în Legiune. S-a declanșat un conflict deschis, care a dus la arderea unei case. Ambele tabere se acuză reciproc. Vîntul puternic a răspîndit incendiul, dînd evenimentului un ecou național. Au fost arestați 50 de români și 20 de evrei. Sub presiunea realității că incidentul inițial fusese provocat de evrei și sub presiunea presei cu patronat și direcțiune evreiești, toți au fost achitați. Este însă de subliniat că incidentul de la Borsă a vizat evrei bogați, care "exploatau și sfîdau sărăcia țărilor români", fapt care contrazice presupusul motiv anticomunist al atitudinii legionarilor, cel puțin în acest caz. În ultima decadă a lunii iulie 1930, Miscarea legionară organizează un mars impresionant în Basarabia, cu acordul și îndrumarea ministrului de Interne, Alexandru Vaida-Voevod. Proiectul marsului fiind prezentat public de către legionari, acțiunea a fost blocată prin protestele și agitația propagandistică a presei de stînga, iar Vaida a fost schimbat din funcție. Este evident că planificarea unor acțiuni propagandistice legionare în Maramureș, Bucovina și Basarabia lovea periculos în una din problemele cheie ale "chestiunii evreiești" din România. Codreanu, probabil constient, ataca exact locurile unde statul român - prin diferite guvernări democratice - acceptase supraviețuirea evreilor, în așteptarea momentului emigrării masive spre Palestina. Capitanul nu făcea astfel decît să deschidă un conflict care fusese închis prin coniventa guvernelor liberale și conservatoare din trecut cu marile organizații evreiești internaționale, în schimbul sprijinului pentru Unirea Principatelor, Independența și România Mare. Cheia conflictului dintre legionari și corpul politic al țării era faptul că, după ce România se constituise în cămin pentru refugiații evrei - aceștia păstrîndu-și în marea majoritate cetățenia străină - după primul război mondial, evreilor refugiați li s-a acordat cetățenia română, astfel că România a dobîndit peste noapte o minoritate oficială. De unde pîna atunci, implicarea masivă a evreilor în economia țării putea fi tolerată, ca pasageră, în România Mare ea devenea o problemă de sistem. Decizia lui Codreanu de "a coborî în masă" prin atacarea directă a zonelor unde evreii intrau în contact cu țarii români a fost lipsită de inteligență, căutînd să folosească drept argument politic numai antisemitismul. România nu era în situația să poată transa această problemă la primul protest al "tineretului țării". În plus, între timp se mai petrecuseră două fapte reprobabile. Un anume Beza, aromân revoltat de proiectul legii "Dobrogii noi" al ministrului Angelescu, pătrunsese în biroul acestuia și trăsese cîteva focuri, fără să-l atingă. Presa de stînga s-a grabit să-l prezinte pe Beza drept legionar, individul fiind, în realitate, membru al unei grupări minuscule numite "Vlad Țepeș", pe care Codreanu o considera "ceva nereserios". Ofensat de acest neadevar, Codreanu îl va apăra în proces pe Beza. În decembrie 1930, legionarul Dumitrescu-Zapada, arestat aiurea și batjocorit de presa după incidentul de la Borsă, patrunde în cabinetul ziaristului și liderului socialist Emanuel Socor și încearcă să-l împuste, fără succes. În urma acestui incident, Legiunea a fost interzisă prin ordinul noului ministru de Interne, Ion Mihalache. "S-au făcut percheziții la toate organizațiile, s-au ridicat toate scriptele, s-au sigilat sediile. Acasă, la Iași, precum și la Husi, mi s-au rascolit pîna și pernele și saltelele. Pentru a cincea oară mi se ravasea casa, luîndu-mi-se tot ce era în legătură cu Miscarea, pîna la cele mai mici însemnări pe care le aveam. Saci întregi, plini de acte, scrisori, hîrtii, au fost ridicate din casele noastre și duse la București. Dar ce puteau să gasească

la noi ilegal sau compromitator? Noi lucram la lumina zilei si tot ce aveam de spus, spuneam în gura mare. Credinta noastra ne-o marturiseam tare în fata lumii întregi"139. Tocmai aceasta era si marea problema a autoritatilor: Miscarea legionara nu actiona subversiv, nu-si ascundea intentiile si îsi publica din timp toate programele si proiectele politice. La procesul din 27 februarie 1931, completul de judecata a fost nevoit sâ-i achite pe legionari. Iata ce continea sentinta: "Nu se constata însa ca cei ce recrutau si cei recrutati au întreprins vreo actiune împotriva actualei forme de guvernământ statornicite prin Constitutie si nici nu au întreprins vreo actiune din care sa rezulte vreun pericol pentru Siguranta Statului"140.

Disparitia cenzurii, deschiderea arhivelor si tentatia fireasca de a acorda atentie si circumstante unui subiect istoric interzis pîna acum nu trebuie sa duca la glorificarea Miscarii legionare. Ea se vede, de la nivel panoramic, ca un fenomen istoric controversat, încarcat de calitati, slabiciuni si enigme, dar ca o pagina de istorie înscrisa totusi în tipologia vietii politice românesti interbelice. Insistenta publicisticii legionare pe puritatea doctrinei si a liderilor sai se va umbri mereu cu aspectele întunecate ale unor fapte ale sale. Este adevarat ca i s-au pus multe crime imaginare în spate, dar va fi greu sa demonstram ca o organizatie paramilitara si agresiva se înfiintase si actiona pentru scopuri de binefacere. Daca acum negam caracterul ei strain - acuzat nedrept de dusmanii sai - suntem nevoiti, tocmai de logica actului de obiectivitate, sa acceptam si ca Miscarea legionara participa, în felul ei particular, la lupta murdara de pe scena politica româneasca, câ-si negocia statutul si ca liderii sai, în frunte cu Corneliu Z. Codreanu, urmareau si interese politice personale. Ceea ce analizam noi este ascensiunea Miscarii legionare prin erorile adversarului, ridicarea unui fenomen politic românesc provocat de slabiciunile sistemului democratic din România si care a atins un anumit succes datorita unei succesiuni de intentii ratate de catre stat, pe plan administrativ, juridic, economic si social. Pe noi ne intereseaza în continuare raportul între stat si societate, în care a intervenit la un moment dat Miscarea legionara. De ce a avut succes mistica sa religioasa? Oare, nu cumva, nivelul slab de instructie publica si de acumulare culturala - sarcini definitorii ale statului - dadeau nastere unor fenomene delirante, comic-primitive de genul Petrache Lupu? Programul anticoruptie al Miscarii legionare era o improvizatie propagandistica sau combatea o realitate vizibila, simtita de fiecare cetatean? Ce se întâmpla cu Justitia româna, în toate deceniile în care liderii legionari au trecut prin procese intens mediatizate? Ce impact trebuie sa fi avut asupra populatiei raportul dintre rechizitoriile exagerate si prost întocmite împotriva Miscarii legionare si sentintele care o scoteau din cauze mai curata decît era? Cum trebuie sa fi privit "cetateanul turmentat" distanta de la amenintarile legionarilor la adresa clasei politice, pînâ la reactiile contradictorii ale acesteia, îngaduitoare sau brutale, lipsite de orice directie principala?

Închis de mai multe ori si achitat de tot atîtea ori, Corneliu Z. Codreanu atrage atentia asupra lui si produce un efect tipic de reflux al simpatiilor populare, românii ajungînd sa creada ca aceasta organizatie are ceva de spus, dar, mai ales, ca are dreptate. O scurta privire a mecanismului actiune-reactiune: în primavara lui 1931 Codreanu este judecat. Rezultat: la 31 august 1931, Codreanu este ales deputat în Parlamentul României, în martie 1932, guvernul Iorga-Argetoianu dizolva din nou Legiunea. Rezultat: la alegerile din iulie, Legiunea patrunde în Parlament cu 5 locuri! în 1933 se declanseaza campania de abuzuri si crime împotriva Miscarii legionare. Rezultat: în 1937 ajunge al treilea partid al tarii, dupa PNL si PNȚ. Era evident ca, pe masura ce Miscarea legionara îsi conducea activitatea în interiorul sistemului politic legal al tării, guvernele o interziceau stupid, iar actiunile autoritatii raspundeau din ce în ce mai mult la solicitarile presei de Stînga (evreiesti) si pe masura ce liderii Miscarii si, în primul rînd Codreanu, nu reactionau decît prin înfatisarea abuzurilor, un relativ succes popular al legionarilor a devenit realitate, în acesti trei ani de zile, de debut ai domniei lui Carol II sub conducerea camarilei, de criza economica acuta si de umilinta în fata finantei mondiale, Miscarea legionara intra categoric pe scena politica si începe sa joace un rol ce nu mai putea fi ignorat, în jurul sau roiau tot felul de grupuscule nationaliste, unele chiar fasciste si naziste, tot felul de partidulete aparute peste noapte si declarate de Dreapta, ba încercînd sa reînvie Partidul Conservator, ba copiind modele externe, toate neavînd nici o sansa în zona influentarii procesului decizional al statului. N-ar fi avut nici gruparea lui Codreanu, daca nu i se oferea martirajul de catre o Putere minoritara etnic (camarila), de niste guverne marioneta si de o presa de Stînga sinucigasa.

Anul decisiv 1933. Anul 1933 a debutat cu un incident semnificativ pentru imaginea pe care o proiectase deja Legiunea în societatea româneasca. La 24 ianuarie, de ziua Unirii, studentii legionari depun o coroana de flori si asaza o cruce la Monumentul Eroului Necunoscut din Parcul Carol. Numai ca vizavi de acest monument sacru (cam pe unde, în perioada comunista, a functionat un cinematograf) se aflau un bordel, o casa de pariuri si un cazino patronate de prefectul Politiei Capitalei, Gavrilâ Marinescu, tripoul fiind în realitate o sursa de venituri a regelui Carol. Dezvaluirea, pentru întreaga tara, a sacrilegiului facut de rege si sluga sa a

produs furie la Palat. Ceremonia a fost reprimată brutal și, bineînțeles, ecoul ei în populație a fost major. Ea atingea, de această dată, elementele de credință ale mesajului legionar, mai ales că întreaga solemnitate fusese condusă și oficiată de preoți ai Patriarhiei. Un nou val de agresiuni se revărsa asupra Mășării în cursul anului 1933, legionarii fiind acuzați pe rând și la gramada că sunt "în slujba ungurilor", "în slujba Moscovei", că primesc bani de la evrei, apoi că primesc bani de la Hitler (care abia venise la putere și nu știa unde e România), că "au o fabrică de bancnote false la Râșinari" etc., toate acuzele fiind de o prostie patentată, adică oficializată prin girul aceluiași publicității care pretindeau că informează corect și util populația. Vînăți în acest fel, dar beneficiind și de impactul pe care l-a avut strecurarea publică a informației că Ambasada Japoniei din București îi oferea azil politic lui Codreanu, ca soluție pentru persecuțiile la care este supus, legionarii primesc în ochii populației imaginea bine conturată a unor victime. A fost o altă gravă eroare strategică împotriva acestui curent politic încă nefixat solid cu rădăcini electorale. Jucând mai departe pe scena politică și dezvăluind involuntar precaritatea programului politic și slabele performanțe ale parlamentarilor legionari, Mășarea ar fi fost obligată să aleagă una din două căi: să se deplaseze spre o posibilă unitate a Dreptei românești, în cadrul sistemului democratic - rezerva politică de tip clasic în fața ascensiunii național-socialismului european -, sau să treacă la acțiuni ilegale și teroriste, care ar fi epuizat-o rapid, mult înaintea războiului. Pe când așa, aura ei de victimă a avut foarte puține contraargumente. Acest tablou al evoluției de neoprit a Mășării legionare în simpatia electorală a fost parte a calculului făcut în 1933 de camarila pentru producerea unui eveniment dramatic, menit să-i oprească prin soc ascensiunea - asasinarea prim-ministrului.

În interiorul Mășării legionare se produceau în această perioadă câteva fenomene importante, în primul rând, Codreanu căuta o soluție pentru contracararea atacurilor venite pe adresa lui și a Legiunii, ca urmare a acțiunilor neinspirate de abordare frontală a "chestiunii evreiești", în miezul ei exploziv din Maramureș și Basarabia. Au fost analizate trei soluții:

1. Emigrarea lui Codreanu în Japonia, pentru a putea fi protejat, și întoarcerea lui în momentul consacării victoriei național-socialismului în Europa. Soluția a căzut, Codreanu refuzând să părăsească țara.
2. Intrarea în ilegalitate și activitatea subversivă, soluție propusă lui Codreanu de către Iuliu Maniu, care încerca în acea perioadă să apropie, ca frate acțiunii al PNT, atât Mășarea legionară, cât și Partidul Comunist din România, aflat deja în ilegalitate. Toate cele trei partide vor face cartel electoral sau "pacte" de neagresiune, în 1933 însă Codreanu nu înțelegea să intre în ilegalitate, așa că a respins propunerea lui Maniu.
3. "Acceptarea arestarilor și a condamnărilor, câștigarea victoriei prin tăcere, suferința și răbdare și așteptarea împrăjărilor de politică mondială, când Mășarea legionară va fi solicitată în lagăre și închisori, fiind singura capabilă de a apăra, în timp util și înainte de ireparabil, granițele și independența țării".

Aceasta din urmă a fost soluția aleasă.

Ca cercetători în câmpul istoriei, am putea fi tentați să credem că descrierea soluției găsite de Codreanu și de adjunctul său, inginerul Gheorghe Clime, a avut drept cauză teama de o pierdere rapidă a forței politice, ca urmare a represiunii, sau teama de o pierdere din mână a controlului asupra Mășării, prin apariția inevitabilă a extremismului violent și terorist în rândul membrilor, sau teama personală a lui Codreanu că ar putea fi lichidat înainte să ajungă la putere. Totodată, descrierea soluției alese ar putea fi un reflex contemporan nostalgic al depozitarului acestei informații, istoricul legionar dr. Șerban Milcovănu. Toate aceste ipoteze se prăbuesc însă, atunci când analizăm două concepte ale Mășării legionare, adoptate în anul 1933. Este vorba de conceptul "perioadei de prigoană", lansat de conducerea legionară în fața agresiunii tot mai violente a autorităților, și de conceptul "echipele morții", care a avut un cu totul alt conținut decât cel dat de propaganda comunistă în lucrările de istoriografie antilegionară.

Perioada de prigoană - în care se afla Mășarea legionară și astăzi, în 2002! - a definit întreaga manifestare antilegionară, complexul injuriilor și calomniilor la adresa ei, precum și rata înspăimântătoare a arestarilor, torturilor, detinerilor în închisori fără mandat, a asasinatelor și a exterminărilor la adresa Mășării legionare, petrecute între 1933 și 1940, între 1941 și 1944 și între 1948 și 1965. Este interesant că, la vârful Securității române din perioada Nicolae Ceaușescu, Mășarea legionară fusese reabilitată complet, subiect pe care îl vom analiza în altă parte.

Echipele mortii nu au fost înfiintate ca grupuri de asasini, organizate pentru a elimina adversarii politici. Aceasta este produsul propagandei comuniste. Ele au fost înfiintate pe principiul sacrificiului de sine, echipele fiind formate din legionari care își asumau riscul mortii, de unde le-a venit și titlul neinspirat de echipe "ale mortii". Asadar, era vorba de moartea celor angajati prin jurământ în aceste echipe, nu de formatiuni pregatite pentru a da mortii pe altii. Distinctia prin nuanța este fundamentală, înfiintarea Echipelor mortii avea, de altfel, un scop imediat: erau grupuri de agenti electorali ai Legiunii, care stiau ca vor fi maltratati, arestati, omorâți în teritoriu pe timpul campaniilor electorale. De altfel, lucrurile chiar așa s-au întâmplat și comportamentul lor a respectat întocmai jurământul depus. La campania din 1933, Echipa mortii a fost trimisa pe traseul Bucuresti - Pitesti - Râmnicu Vâlcea - Tîrgu-Jiu - Turnu Severin - Oravita - Resita, avînd drept suport "logistic" o camioneta numita Caprioara și 3 000 de lei pentru benzina. Dormeau și se hraneau prin sate, din mila oamenilor. Reactia autoritatilor - între care se remarcă prin brutalitate Armînd Calinescu - a fost de-a dreptul paranoica: "La Tg. Jiu, la Turnul-Severin, la Bazovici sunt urmariti și atacati de politie și jandarmi. Ei [legionarii, n.a.] se asază în genunchi în fata revolverelor, cu piepturile deschise, acoperind roțile masinei [jandarmii primiseră ordin să împuste cauciucurile camioanei pentru a le opri deplasarea, n.a.]. La Oravita sunt asteptati cu mitraliere la marginera orasului și arestati. Dupa o zi, procurorul Popovici le da drumul, negasindu-le nici o vina. Pentru ca ei nu fac nimic, nu vorbesc nimic, nu tin întruniri. Merg și cîntă. Atît" 143. La Resita, Codreanu este împiedicat să-si tina discursul electoral, apoi Echipa mortii a plecat mai departe, spre Arad. în satul Chier s-a petrecut un fapt semnificativ pentru descifrarea adevarului, jandarmii instigîndu-i pe tarani cu diversiunea ca legionarii sunt "bande de comunisti venite din Ungaria". Ca urmare a agresiunii facute de taranii instigati astfel, legionarii sunt arestati și trimisi în judecata "pentru rebeliune", desi ei fusesera pur și simplu victimele acestei violente, fara să riposteze. Tribunalul îi eliberează, sînd la descoperirea adevarului, și legionarii sunt primiti în aclamatii de populatia romîneasca a Aradului. De aici, Codreanu, patru dintre membrii Echipelor mortii și taranul calauza Frîtila pleacă pe jos, 140 de kilometri, pînă la mormîntul lui Avram lăncu de la Țebea. între timp, ceilalti membri ai Echipelor mortii ajung în satul-erou Mihalt - unde se produsese în 1848 masacrul unguresc care a declansat lupta lui Avram lăncu - și jandarmeria a blocat exact podul care îi despartise pe agresori de victime în anul revolutionar 1848. Acest gest a trezit furia taranilor și "s-a încins o lupta care a durat doua ore". A fost împuscat un taran și omorît, iar trei legionari au fost grav raniti. Ceilalti membri ai Echipelor mortii au fost dusi la Alba Iulia și întemnitati - culmea! - inclusiv în celula unde fusese Horea. Am putea crede ca guvernul era compus din imbecili, dacă a fost în stare să dea ordine atît de stupide și să scoată din anonimat, direct în martiraj, un grup de tineri care cîntau și faceau marsuri, în lungul sir al campaniilor electorale violente din România moderna și contemporana, însoțite adesea de crime politice, cînd agentii liberali, conservatori sau taranisti mureau pe rîhd, functie de cine organiza alegerile, actiunea Echipelor mortii era un episod oarecare, de-a dreptul infantil. Mult mai importanta rămîne însă atitudinea legionarilor, pentru care ceea ce s-a întâmplat de data asta împotriva lor reprezenta o rupere a oricărei conventii cu statul condus de camarila lui Carol II. și acesta este un alt punct de plecare al asasinării lui I.G. Duca.

în sfîrsit, la 10 iulie 1933, peste 200 de tineri legionari, veniti pe jos din localitatile lor de origine, se adună în satul Visani, de lînga Râmnicu-Sărat, pentru a construi un baraj în calea apelor revarsate ale Buzăului. Chemarea lor fusese făcuta de farmacistul Aristotel Gheorghiu, care dorea să oprească inundatiile devastatoare din regiune. Miscarea legionară a trimis mai întîi la fata locului ingineri hidrotehnisti și specialisti în hidrologie, care apoi au întocmit planurile tehnice ale constructiei. La 10 iulie urma să se deschidă tabara de munca și să se inaugureze organizarea santierului. Au fost atacati cu brutalitate de jandarmi din ordinul lui Armînd Călinescu, subsecretarul de stat la Interne neinformîndu-se din timp ca în rîndurile legionarilor se aflau foarte multi elevi de liceu și adolescenti voluntari, copii de 12, 14 și 16 ani. Reprimarea a luat astfel forma unei violente barbare. Codreanu avea să declare: "Loveam în acesti copii cu ura cu care ar fi lovit în cei mai mari dusmani ai neamului românesc". Revoltat de ceea ce s-a întâmplat la Visani, Corneliu Z. Codreanu îi va scrie o scrisoare prim-ministrului Vaida-Voevod, în care va dezvalui ca marele barbat politic era mentor al Miscării și ca el le recomandase să nu întreprindă nimic violent, în "chestiunea evreiască", tot Vaida-Voevod le-a cerut să se întoarcă la îndemnul lui Eminescu, și anume să combată prezenta dominantă evreiască din economia romîneasă prin munca. De aici și proiectul barajului de la Visani. în scrisoare exista și o frază cumplită: "Va voi spune numai ca, de 10 ani, au obosit guvernele Romîniei Mari, lovindu-ne". Scrisoarea mai dezvalua un amanunt important: constructia barajului de la Visani fusese aprobată direct de prim-ministrul Vaida-Voevod, avea avizul Ministerului Lucrarilor Publice și pe cel al comisiei tehnice a Ministerului Industriei și Comertului, în aceste conditii, este evident ca represiunea de la Visani a fost condusă de Armînd Călinescu din ordinul camarilei, peste capul prim-ministrului și al guvernului. Vaida a protestat, și acesta este un alt motiv, la care s-a adăugat în parte și interventia straină, al caderii guvernului sau, precum și al aducerii lui Duca la Putere. Grigore Gafencu nu a ratat ocazia să remarce: "S-a vorbit de nevoia de a restabili ordinea

publica. Or, daca guvernul Vaida a avut vreun merit, e tocmai acela ca a stiut sa potoleasca agitatiile subversive si sa pastreze ordinea. Energic, cînd era nevoie, dar, de cele mai multe ori, linistit si înțelegător, dl. Vaida a stiut sa faca fata si tulburarilor de extrema stînga si celor de extrema dreapta. S-a zis ca ar fi sprijinit, cu îndemnuri si bani, Garda de Fier. E inexact. Vaida a si controlat de aproape Garda de Fier. Nu a intervenit cu brutalitate, fiindca avea convingerea ca o miscare tinereasca si nationalista, oricare ar fi zelul ei de a se manifesta, nu poate fi îndreptata si potolita cu brutalitate. A stiut însa sa o tie în frîu. si, e mai mult ca sigur ca din friu el n-ar fi scapat-o niciodata. S-au alarmat de primejdia nationalista unele cercuri straine si unele cercuri jidovesti. Francezii s-au temut ca gardistii, frati buni cu hitleristii si fascistii, sa nu înstrăineze Frantei simpatiile române. Teama neîndreptătită, fiindca o miscare nationalista, oricît de înrudită ar fi, prin modelele ei, cu miscari similare din Germania si din Italia, nu urmareste, si nu poate urmări, pîna la sfîrsit, decît interesele nationale ale tarii în care dăinuiește"1. Aceasta însemnare a fost scrisa de Gafencu la aflarea mortii lui I.G. Duca. Mai putem constata si amanuntul ca actiunea Echipelor mortii s-a petrecut în Banat si Transilvania, ocolind zonele initiale propuse în obiectivele programatice, Basarabia si Maramuresul. Se descifreaza aici neîndoios influenta lui Alexandru Vaida-Voevod, declarat "nas" al Legiunii, dar si credibilitatea informatiei ca acesta avea o puternica influenta asupra lui Corneliu Z. Codreanu, confirmîndu-ne pe deplin opinia lui Gafencu. în al doilea rînd, este de observat ca principiile de sacrificiu suprem consfintite în Echipele mortii au creat cu mare usurinta fanatici, acestia fiind apoi facil de manevrat, ca în cazul Stelescu, în afara misiunilor nobile si legale cu care fusesera înfiintate aceste echipe. Asasinarea prim-ministrului I.G. Duca a reprezentat o cotitura pentru destinul principalilor actori ai vietii politice românesti si a trasat, pentru noi actori, noi destine. Nicolae Titulescu a fost acela care a insistat pentru îndepartarea lui Puiu Dumitrescu si a lui Nae Ionescu de la Palat, conditionînd prezenta sa în guverne de îndeplinirea acestei cerinte, într-o convorbire telefonica de la St. Moritz a ministrului de externe român cu Puiu Dumitrescu au fost înregistrate si urmatoarele fraze: "Pune placa ca (sic!) sa raportezi textual, nu voi schimba: Duca a fost omorît si nu se stie înca de cine, eu de voi fi omorît, va sti nu numai tara, dar si Europa de cine"145. Asupra detaliilor asasinatului, Nicolae Titulescu fusese informat de seful Sigurantei, Eugen Cristescu, la o întîlnire confidentiala din ianuarie 1934, la care participase si generalul de brigada Ion Antonescu146. Prezenta lui Antonescu într-un astfel de moment si într-o astfel de companie era determinata de relatiile sale informative, din pozitia de atasat militar la Londra si Paris, cu Titulescu, dar si din calitatea de ofiter de contrainformatii, absolvent al scolii de spionaj si contraspionaj de la Versailles. Titulescu îl considera "omul" lui, si pentru felul în care gestionase informatiile din Franta în legatura cu instalarea lui Carol Caraiman în strainatate si pentru adeziunea lui personala la orientarea anglo-franceza a politicii românesti. Antonescu chiar a avut probleme, fiind rechemat de la Londra în 1926 si cercetat cu banuiala de a fi simpatizant carlist. Este interesant însa ca, într-o întrevvedere cu Sabina Cantacuzino din decembrie 1940, Ion Antonescu îl va indica drept vinovat de ceea ce se întîmplase pe peronul Garii Sinaia pe Duca:

"(Sabina Cantacuzino): Legionarii au înlocuit pe regele Carol al II-lea si d-ta esti seful lor. seful unui partid de asasini. Ei au deschis în România era asasinatelor, necunoscuta la noi.

(Ion Antonescu): Nu ei, Duca.

(Sabina Cantacuzino): Cum, Duca! Numai fire de asasin nu avea Duca, si de ar fi fost asa, nu erai prieten cu el pînă a murit si nu ai fi ramas bine cu d-na Duca dupa moartea lui."14

Trecînd peste amanuntul ca Sabina Cantacuzino nu statea bine cu Istoria, era asasinatelor în România fiind deschisa prin uciderea prim-ministrului Barbu Catargiu, în 1862, banuiala cazînd mult timp asupra liberalilor, ar fi extrem de incitant sa cunoastem ce i-a informat Eugen Cristescu la întîlnirea secreta din ianuarie 1934 pe Titulescu si Antonescu, de a ajuns viitorul maresal sa-l considere vinovat de crime pe I.G. Duca! Pare verosimil ca Ion Antonescu sa fi interpretat asasinarea lui Duca drept un act de legitima aparare din partea Legiunii, dupa ce el însusi îl cunoscuse pe Codreanu. în martie 1937, îi va spune lui Argetoianu: "Toata lumea a fost indignata de omorîrea lui Duca, dar cum poti sa ceri Garzii de Fier sa nu loveasca, cînd tu, autoritate publica, faci acelasi lucru?"148

Iata, asadar, o serie de evenimente premergatoare asa-sinatlui din Gara Sinaia - care nu poate fi justificat oricum în fata umanitatii si a dreptului - dar care evenimente înfatiseaza un corp de consecinte ale gravelor erori de politica interna din perioada interbelica. Cînd facem bilantul si tragem linie, vom vedea ca multe evenimente tragice din deceniul care va urma își au originea în performantele scazute ale democratiei românesti, în nenorocita lovitura de stat din 1930, în opera distructiva a camarilei si în realitatea ca "protectia" pe care a asigurat-o României marea influenta francmasonica din 1859 pînă la 30 ianuarie 1933 - cînd a venit Hitler la putere - s-a pierdut atunci cînd însasi marea influenta francmasonica a fost lovita direct de nazism. România a fost abandonata asa cum era în 1933, un stat slab si corupt, misiunea ei europeana reducîndu-se

doar la salvarea evreilor. Numai Germania si Rusia vedeau altceva în România - un spatiu strategic, important pentru asigurarea sursei energetice (petoliere) în eventualitatea izbucnirii oricarui nou razboi în Europa.

Problema nu este ca evreii ar fi vinovati de tragedia României interbelice, ci întârzierea de a recunoaste faptul ca supravietuirea si afluxul populatiei evreiesti ostracizate din Europa, în si prin România, s-a produs cu mari sacrificii din partea românilor. Atît timp cît aceasta realitate nu va fi recunoscuta, vor exista extremisti antisemiti în România, inclusiv în absenta evreilor. Pe de alta parte, descrierea obiectiva si echilibrata a acestor evenimente nu poate sa nu conduca la concluzia ca momentul de criza antisemita din perioada 1938-1941 nu a aparut din senin, ci avea cauze adînci nu numai în antisemitismul latent al populatiei românești, generat de formele istorice ale "chestiunii evreiesti", dar si în erori grave ale iudeo-masoneriei occidentale. Dupa asasinarea lui Duca, a urmat un nou val de teroare asupra Miscarii legionare. Procesul Nicadorilor a fost însa un adevarat triumf pentru Corneliu Z. Codreanu, achitat împreuna cu ceilalti acuzati de complot, iar pe cei trei asasini, condamnati pe viata, i-a proiectat în dimensiunea legendara. Cert este ca, de la 30 000 de membri în 1933 - dintre care multi simpatizanti tarani, pe hîrtie -, Miscarea legionara ajunge în 1937 la peste 800 000 de membri si simpatizanti. Adevarati, cu istorie, partid si scopuri clare!

Miscarea legionara si evreii

Din paginile de mai sus se izoleaza un aspect extrem de delicat, foarte rar abordat în analize, dar constant dominat de confuzie: în ce masura legatura între milioanele de evrei rîspînditi de secole în lume si asa-numita iudeo-masonerie a fost o realitate functionala. Chiar daca pare o vremelnica îndepartare de la subiectul disparitiei violente a lui I.G. Duca, credem ca abordarea acestei teme aici se înscrie firesc în problematica perioadei interbelice, iar anumite clarificari factologice ajuta înțelegerea felului în care s-a ajuns la violenta, în ultima instanta, principala acuzatie adusa lui Duca a fost executarea unui ordin venit de la francmasonerie. Asadar, a fost "obsesia" legionara a pericolului iudeo-masoneriei întemeiata pe o fictiune? Este plauzibila teza santajului francmasonic ocult exercitat asupra lui Duca pentru a distruge Miscarea legionara? Pentru a-si da un raspuns, fiecare om interesat de acest subiect dificil trebuie sa porneasca de la o realitate masurabila, adica de la rezultate. Or, în planul rezultatelor, presupusa organizare mondiala într-un guvern care dirijeaza procesele istorice din lume în favoarea evreilor se dovedeste si astazi, dupa 11 septembrie 2001, un lung sir de catastrofe. Desi constituirea formelor internationale de organizare centralizata ale evreilor se face simtita abia din a doua jumatate a secolului al XIX-lea, activitatea asa-numitei iudeo-masonerii nu prea lasa loc de succese: 1. A ratat obtinerea drepturilor civile pentru evrei în momentul cel mai prielnic, anul 1848. 2. Prin stridentele cu care s-a manifestat în preajma Marilor Puteri pentru a exercita presiuni asupra tinerelor state nationale, nu a reusit sa produca decît antisemitism. 3. Sionismul, cea mai generoasa si profunda misiune a oricarei structuri evreiesti dedicate emanciparii natiunii iudee, a avut foarte putini adepti si mai mult a creat fractiuni în unitatea iudaica. 4. Nu a reusit sa convinga Marile Puteri - si, în primul rînd, Marea Britanic - sa deschida Palestina evreilor, pentru a dezamorsa tensiunea germana. 5. Nu a reusit sa salveze de la masacu 6 000 000 de evrei europeni în timpul celui de-al doilea razboi mondial. 6. A creat statul Israel, care nici astazi, dupa o jumatate de secol de la înfiintarea sa, nu-si poate exercita drepturile suverane nationale, conflictul din Orientul Apropiat fiind în continuare deschis în jurul aceluiasi subiect: dreptul de existenta a statului evreu în dimensiunile sale teritoriale sacre.

Aceste precizari mi se par importante pentru a înțelege nuanțele de abordare ale prezentului studiu, atunci cînd demonstreaza ca mai nocive pentru situatia evreilor din România au fost interventiile din afara, decît o presupus-periculoasa activitate antiromâneasca a evreilor din tara noastra. Pe scheletul acestei demonstratii se asază atît aspectele extremist-antisemite ale Miscarii legionare - raportarea la iudeo-masonerie, ca inamic al României -, cît si legaturile discrete - financiare, umane si chiar politice - pe care Miscarea legionara le-a avut cu evreii autohtoni. Trecînd peste cele cîteva cazuri izolate de membri legionari evrei, analiza raporturilor Miscarii legionare cu evreii, în alte coordonate decît cele generalizatoare si stereotipe, poate da raspunsuri la situatii paradoxale, cum este cea a înțîlnirii de la sediul Miscarii legionare (Casa Verde) dintre Corneliu Z. Codreanu si rabinul David Safran sau cea a socantelor opinii ale lui Felix Aderca (Edelstein) despre Capitan. Iata descrierea înțîlnirii de la 11 februarie 1937 dintre rabinul David Safran si Corneliu Z. Codreanu, la Casa Verde din Bucuresti: "Intrasem în Casa Verde la ora 1 si 20. Vorbeam de acum de peste doua ceasuri. Eram decis sa mai rîmîn, pentru a pleca limpezit. Nu era o discutie de cabinet, ci s-au amestecat aici durerile lumii. stiam ca l-am pus într-o situatie delicata. De afara, razbateau voci, care ne împiedicau sa ne concentram. Adevarurile lui si ale mele ardeau, chinuiau gînd si suflet, cersindu-si raspunsuri, argumente, pentru a ne desparti ca prieteni. Venisem la el cu sinceritate, îl vad cum se ridica, îmi întinde mîha si-mi spune: «Am avut

mare placere de înfîlnirea noastră. Nu stiu daca am rezolvat probleme, dar am în vatat farîme din taina infinita a credintei. Eu nu am venit sa provoc ura sau rabufnire. Mi-e sufletul curat. Nu stiu daca toti legionarii gîndesc ca mine. Daca un evreu a fost lovit sau ranit ori jignit pe plan moral, iarta-i pe raufacatori. Ei nu-s decît oameni, poate chiar buni crestini. Nu pe omul superior încercam noi s-l slefuim, ci pe omul-om». Am plecat. Am cîntărit mult ultimul sau raspuns. Am vazut în trairea lui un început de logica. Apoi a venit tavalugul: Codreanu a fost ucis din ordinul lui Carol al II-lea, în 1938"149. Ce concluzii putem trage din aceasta marturie surprinzătoare a unui rabin despre seful Miscarii legionare? Fara a insista în analiza numeroaselor sensuri umane, putem afirma ca, în 1937, adica dupa 18 ani de "practica antisemita", un rabin era primit la sediul Miscarii legionare si discuta în termenii unei desăvîrsite politeti cu "asasinul", "antisemitul", "fascistul si nazistul", cu "omul încarcat de ura fata de evrei". Iar cuvintele acestuia au fost de iertare pentru legionarii care au jignit moral sau ranit un evreu, numindu-i raufacatori!

Marea întrebare rămîne mai departe aceeași: desi se acuza cu atîta patima caracterul sau antisemit, terorist si criminal, cîti evrei a omorît Miscarea legionara pînă la venirea sa la putere din 1940, sub Horia Sima? Nici unul! Cum putem explica, uitînd pentru o clipa propaganda antilegionara de sorginte marxista, parerea unui intelectual evreu de frunte, ca scriitorul Felix Aderca, despre Codreanu: "Aderca, pe care l-am înfîlnit aseara la cercul sefard, unde am vorbit amîndoi despre Baltazar, într-un fel de sezatoare «festiva» - îmi spunea ca deplora moartea lui Codreanu, care a fost un mare om, o aparitie geniala, o forta etica fara seaman si a carui «moarte de sftnt» este o pierdere ireparabila"0. Dupa razboi, liderii Partidului Evreiesc au fost acuzati de comunisti pentru participarea la alegerile din 1937 în cartel electoral cu Miscarea legionara: "în anul 1937, Misu Benvenisti, care facea parte din conducerea partidului evreiesc, cu ocazia alegerilor care au avut loc sub guvernarea Tătarescu, a acceptat initiativa lui Iuliu Maniu si astfel partidul evreiesc a încheiat un pact electoral din care a facut parte Partidul National Țăranesc, Partidul Liberal al lui Gheorghe Brătianu, Partidul Maghiar, legionarii si partidul lui Goga-Cuza"5 J. Poate ca aceste cazuri nu sunt exponentiale, dar începe sa devina din ce în ce mai clar ca principalul adversar si obiect al tematicilor antisemite ale Miscarii legionare din perioada codrenista erau acele forte denumite, generic, iudeo-masonerie, care, într-o viziune nationalista, actionau pe plan extern împotriva intereselor României. Probabil ca au fost multe exagerari în stilul de atacare publica a acestui adversar, probabil ca si sentimentele sau interesele filogermane ale unui om de mare influenta publica, asa cum a fost Nae Ionescu, au contat, dar faptul ca astazi descoperim cu certitudine presiunile financiare si economice exercitate asupra României în 1933, ca I.G. Duca a acceptat distrugerea Miscarii legionare ca garantie a unui santaj si ca în politica externa româneasca se petreceau fapte grave, de profund dezechilibru, ne face sa credem ca, dincolo de oricînd-posibilele cauze personale, Corneliu Z. Codreanu cauta si protejarea patriotica a unor interese strict nationale, în aceasta ecuatie complicata si cu multe necunoscute, comportamentul comunitatii evreiesti din România a înclinat întotdeauna spre integrare, inclusiv prin formarea unui partid politic evreiesc, spre înțelegerea problemelor României, spre asigurarea unei supravietuiri linistite pe acest pamînt, spre finantarea discreta a unor activitati economice, sociale sau culturale cu scop progresist, si, în final, prin contributia cu un sfert din efortul de razboi al României la eliberarea Basarabiei si Bucovinei. Nenorocirea este ca, în mai multe momente cheie ale destinului sau românesc - 1878, 1919, 1940 -, aceasta comunitate a fost nevoita sa ceara ajutorul extern sau l-a cerut fara sa calculeze prea bine consecintele sale în timp. Prin contagiunea greu de împiedicat a influentelor externe, comunitatea evreiasca din România - solidara în majoritatea ei covîrsitoare cu capitalismul - a fost pusa inclusiv în situatia de a fi asociata comunismului. Relatia iudeo-masonerie - comunism s-a aflat la baza doctrinara a antisemitismului Miscarii legionare. Sa încercam sa aflam daca avea dreptate.

Obsesia organizarii oculte a puterii

Doua planuri ale lumii exterioare României au preocupat istoricii. Primul se refera la evolutia situatiei internationale, a marilor actori si a intereselor economice care le determinau atitudinile politice, plan în care tara noastră avea un rol cu totul marginal; interesele ei nationale erau ignorate sau subordonate unor scenarii superioare, functie de aderenta puterii din România la acestea. Al doilea plan este acela al influentei, considerate de unii determinante, pe care au exercitat-o Marile Puteri în mod direct sau prin vecini ai nostri asupra statului românesc de la Gurile Dunarii, context în care noi am intervenit în razboiul balcanic, apoi am reusit sa jucam un rol important în strategia primului razboi mondial. La sfîrsitul acestuia, România intra în plin paradox: pe de o parte atingerea idealului unitatii nationale, pe de alta parte conditionarea existentei României Mari de subordonarea politica si economica, prin cedarea controlului asupra bogatiilor naturale (în primul rînd, petrolul), a caii principale de comunicatie (celebra Comisie dunareana) si prin încetatenirea a peste 250 000 de evrei, despre care initial, cu multe decenii în urma, se convenise doar tranzitul spre Palestina.

Daca asupra influentei pe care au avut-o interesele Marilor Puteri în destinul României, acest studiu a aratat ca oricât de dure au fost si nedrepte, datoria noastra era sa dezvoltam un stat puternic - cu democratie si economie solide, în stare sa sustina o armata care sa puna la respect vecinii si sa descurajeze scenariile desenate pe spatele nostru -, în privinta mersului lumii între razboiul fraco-pru-sian si primul razboi mondial, cu prelungirea sa în cel de-al doilea, ultimii ani dezvaluie informatii importante, care fac evenimentele din România mult mai inteligibile. Pe unul din traseele urmarite de acest studiu, cel al istoriei francmasoneriei, s-au petrecut fapte semnificative, cu efect direct asupra evolutiei Europei în secolul XX. Analiza este îngreunata de preocuparile profane ale unor exaltati, precum si de interesul altora de a vedea în tot ceea ce se întâmpla un scenariu bine pus la punct si condus cu tenacitate si atotputernicie de un guvern mondial, eventual dominat de evrei. Pe de alta parte, fascinati de aura misterioasa care pluteste asupra francmasoneriei, unii încearca sa se apropie de ea pentru a gusta din beneficiile unui Centru de Putere, altul decât cel oficial. Paginile urmatoare au menirea de a arata ca subiectul francmasonerie trebuie tratat cu realism si luciditate, în baza unei documentari obiective si prin apelul la autoritatea recunoscuta în materie. Ea este un fenomen istoric autentic, este adevarat ca a elaborat scenarii grandioase si le-a pus în aplicare, dar nu a fost si nu este singura în lume. Pentru aceasta perioada pe care o analizam, francmasoneria oculta s-a implicat major în cursul istoriei europene si a influentat-o indiscutabil, însa a produs si reactii, variante colaterale, multe si dramatice esecuri. Din cele trei produse ale sale: Democratie liberala, Comunism si Nationalism extremist, ultimele doua au fost catastrofale pentru omenire. Pentru a înțelege cum s-a ajuns aici si, implicit, de ce au avut parte românii de trei dictaturi între 1930 si 1990, sa analizam câteva evenimente mai putin cunoscute.

De la început, vom reaminti ca francmasoneria pe care o analizam aici este cea speculativa, îndepartata, asa cum am aratat în volumul I, de francmasoneria originara, operativa. Chiar si în conditiile modernizarii francmasoneriei, începând cu sfîrsitul secolului al XVIII-lea, nu trebuie sa uitam nici o clipa ca a existat si exista francmasonerie de înalta tinuta morala si dedicata misiunii sale spirituale nobile si francmasonerie oculta, implicata în politica. Toata analiza care urmeaza se refera exclusiv la francmasoneria oculta, implicata în politica europeana din perioada aratata mai sus.

În multitudinea de carti despre francmasonerie, care au fost tiparite dupa 1989 în România opinam ca doar doua sunt un produs autorizat si profesionist al subiectului: Istoria Franc-Masoneriei (1926-1960) de Radu Comănescu si Emilian M. Dobrescu si Ordinul Masonic Român, de Horia Nestorescu-Bâlcesti.

Esecul revolutiilor din 1848 a fost primit ca o lovitura în plin de francmasonerie, în calitatea sa de organizatoare. Marile imperii reactionau acum prin reprimari violente, iar serviciile lor de informatii au pornit activitati metodice de cunoastere si infiltrare în scop distructiv, astfel ca putem consulta liste de reactionari sau sefi ai politiei printre masoni, fara a fi siguri ca aceasta calitate era cea sincera. Fenomenul cel mai grav se producea însa în structurile francmasonice si în interiorul lojilor, acolo unde esecul revolutiei democratice liberale a împartit membrii în doua tabere:

Adeptii scenariului nationalitatilor fundamentate pe democratia liberala, care sa fie unite într-o Liga sau Societate a Natiunilor, pe proiectul mai vechi al Statelor Unite Europene, copie a experimentului reusit peste ocean.

Adeptii scenariului comunist, inspirat de Karl Marx si dedicat tot unei unificari mondiale, dar pe cale revolutionara, cu apel la terorism si crima, avînd ca baza sociala muncitorimea si paturile cele mai defavorizate, si implicînd distrugerea claselor "opresoare", a religiei si a statului capitalist.

Abia dupa primul razboi mondial, francmasoneria genereaza înca o ramura devianta a sa, nationalismul fascist si nazist, care a pornit din zona socialismului marxist, a negat valoarea democratiei liberale, ca si acela, dar si-a gasit un drum propriu, de inspiratie pângîna si de esenta profund distructiva. El a format o "Dreapta", alta decât conservatorismul clasic, îmbinînd elemente doctrinare din nationalism si socialism, acceptînd capitalismul si unele elemente de religie, dar preluînd internationalismul agresiv. Desi pare un amalgam doctrinar aberant, nationalismul extremist a avut succes timp de doua decenii datorita unei conjuncturi favorabile si determinante. Conceptiile rasiste haotice ale lui Hitler din perioada sa vieneza au luat conturul unui sistem abia dupa ce austriacul a frecventat organizatia oculta Thule, dedicata demonstrarii superioritatii arienilor, dar al carei Mare Instructor de Thule era evreul Erik Hanussen¹⁵².

Tentativa de a salva scenariul francmasonic initiat prin domnia lui Napoleon III se terminase si ea într-o catastrofa, la Sedan, producînd un dezastru si mai mare pentru societatea oculta: aparitia unui nou imperiu, cel german. Pe acest fond, ca urmare a ultimului puseu revolutionar francmasonic, cunoscut cu numele de Comuna din Paris, care a dezgustat cetatenii si societatea, "comunistii se vor separa formal de Masonerie, creîndu-si organizatii proprii, paramasonice. Ei preiau celebra deviza Libertate - Egalitate - Fraternitate, preiau principiul universalismului internationalismului proletar), precum si diverse simboluri masonice (va deveni

celebra steaua în cinci colturi care radiaza), în toate documentele comuniste se menționează anul 1870 ca anul în care Franc-Masoneria s-a transformat în societate reacționară¹⁵³. Apariția acestui fenomen din interiorul francmasoneriei a fost justificat de comunisti tocmai prin esecurile repetate ale scenariului democratico-liberal, pe ideea că burghezia, odată instalată la putere, va exploata în continuare muncitorii și țărani la fel ca și imperiile, dându-le doar iluzia cetățeniei. Francmasoneria comunistă pleda teoretic pentru o egalitate între toți cetățenii, dar căuta să producă o iluzorie dictatură a proletariatului, pe cadavrele cetățenilor aparținând celorlalte clase. În final, comunismul urma să se extindă în toată lumea, creând o societate fără stat în care fiecare primește ce are nevoie. După cum se observa, și comunismul începea doctrinar la fel de aberant și incoerent, revendicându-se de la opera unui individ dezradăcinat și dezechilibrat moral, social și etnic, Karl Marx. Cum rațiunea nu poate admite rezultate coerente din incoerenta, va trebui să acceptăm teza că cele două ramuri francmasonice oculte - destinate, asadar, gestionării puterii politice - s-au despartit pentru că vedeau două cai diferite de obținere a puterii absolute și de dominație a lumii. Știm astăzi că, între comunism și nazism, a învins până la urmă scenariul democrației liberale, dar mai știm că orice altă opțiune se pedepsește cu bombardament strategic. Mai important însă este că cele două aripi au intrat în conflict, generând tot felul de efecte secundare, de la sindicalism și socialism parlamentar (social-de-mocrație), la național-socialism și excluderi rasiale. Pe fondul acestui conflict, a apărut, suplimentar, problema evreiască. Analistii serioși ai fenomenului arată cu toții că francmasoneria nu a fost un produs evreiesc și că această organizație a evoluat fără problema evreiască mult timp. Ei sunt înclinați să confirme aderența evreilor la anumite ramuri ale francmasoneriei speculative, în interiorul cărora aceștia au găsit nu numai idealuri laice proprii, ci și o întreagă simbolistică și un întreg ritual aparent iudaic, dar fiind în realitate de extracție îndepărtată egipteană. Așa cum am arătat în primele două volume, evreii au avut întotdeauna organizații proprii, căutând să se adapteze prin acestea societăților în care trăiau, realităților internaționale, dar și urmărind scopul legitim de a-și regăsi identitatea națională în interiorul unui stat propriu. Punându-se, în Europa și în Statele Unite, bazele principiului naționalităților, a doua jumătate a secolului al XIX-lea va cunoaște și apariția naționalismului evreiesc. Este absurd să nu admitem dreptul poporului evreu de a-și constitui o națiune modernă, ceea ce presupune cunoscute elemente definitorii ale națiunii, între care și teritoriul. Rezistența imperiilor, precum și rezervele și limitele impuse de naționalismul democratic liberal la cererea expresă a evreilor de întoarcere în teritoriul antic, au provocat un nou puseu antisemit, la mai puțin de un secol după dezorganizarea Inchiziției. Evenimentele care au potențat naționalismul evreiesc au fost afacerea Dreyfus și pogromurile din Rusia¹⁵⁴. Să nu uităm că programul panslavist al Imperiului țarilor avea tinta finală în Țara Sfântă, pe care în nici un caz nu voia să-o cucerească pentru a o reda evreilor! În fața acestei ofensive antisemite, cel mai puternic ordin francmasonic evreiesc - din care făceau parte numai evrei - celebrul B'nai B'rith american ("Fiii Alianței") declanșează programul sionist. Sionismul nu trebuie confundat cu alte proiecte evreiești moderne, pentru că a reprezentat exclusiv lupta poporului evreu de a-și constitui statul propriu în Palestina. Deși nu toți evreii au fost sioniști, căutând supraviețuirea în alte state, acceptând asimilarea sau integrarea în alte națiuni, sionismul a încetat asadar abia în momentul apariției statului Israel, în 1948. Sionismul s-a organizat ca sistem odată cu Congresul Internațional Evreiesc desfășurat la Basel în 1897. Cuplat la metodologia francmasonică și convins că, pe față, puterile europene nu se vor macina în războaie coloniale împotriva arabilor și de dragul evreilor, sionismul a hotărât la Basel să acționeze ocult asupra centrelor de putere pentru a le determina să accepte înființarea statului evreu în Palestina. Mijloacele erau diverse, fie politice, fie economice sau financiare, dar folosirea lor presupunea penetrarea structurilor care gestionau atunci puterea. Acestea, din păcate, nu erau guvernele, ci lojile care le dirijau din umbră. Astfel se explică penetrarea masivă a lojilor de către evrei și, pe fondul slujirii inclusiv a intereselor naționale ale acestora, apariția iudeo-masoneriei. Antisemitismul nu a întârziat să constate fenomenul, dar ceea ce pare că a alimentat reacția violentă a sa a fost constatarea că evreii se gaseau și în francmasoneria democrat-liberală, și în francmasoneria comunistă. Pe aceasta din urmă, descoperind-o mult mai permisivă, dominând-o categoric. Se construia astfel în creierul unor mari filozofi germani o imagine piramidă extrem de periculoasă: în dreapta - puterea ocultă democratică, în stânga - puterea ocultă comunistă, iar deasupra lor, conducându-le pe amândouă, puterea evreiască. De aici, la ideea că evreii vor să domine lumea, să formeze ei guvernul mondial și să dirijeze procesele internaționale, nu a mai fost decât un pas. Suplimentar acestei teze incendiare, a fost formulat și enunțul că evreii, fiind foarte uniți și urmărind în final același scop, comunică între ei organic, deși se află aparent în cele două tabere francmasonice opuse. Altfel spus, evreul, cu toate că pare la prima vedere comunist sau liberal, este, în realitate, numai evreu și își urmărește numai propriul interes. Tot propaganda antisemită arată că, fiind foarte bine plantat în marea finanță internațională - prin calități proprii, spunem noi - evreul exponențial avea acces și la banii care miscau marile reforme, revoluțiile și războaiele. "Spion" în lojile din spatele democrației, conducător în lojile comuniste, "stăpân" al banilor, evreul devine vinovat pentru nedreptățile lumii. Tot de aici se explică și de ce antisemitismul a apărut din ambele curente politice.

O pagina importanta a antisemitismului a fost difuzarea cartii unui oarecare profesor rus S. Nilus, cu titlul *Protocoalele înțelepților Sionului*, care pretindea ca dezvăluie deciziile secrete luate de Congresul de la Basel. Textul, deși s-a dovedit un fals grosolan, circula și astăzi ca material antisemit. Demonstrarea indiscutabilă a falsității sale face ca orice republicare să fie un act deliberat de antisemitism, ceea ce este interzis de Constituțiile statelor democratice. Dar atunci, în 1902, antisemitismul prindea un sol bun peste tot unde încerca să acționeze comunismul: "O puternică sursă a antisemitismului în epoca o constituie, de asemenea, teama imperiilor europene (Austro-Ungaria și Rusia) față de socialismul radical și de comunism. De la Karl Marx încoace mulți lideri și activiști comunisti și radical-socialiști erau evrei franc-masoni. Pe atunci, lupta împotriva comunismului echivala cu atitudinea antisemită sau - invers vorbind - o atitudine filosemită denota convingeri politice de stînga. Iată, de exemplu, cum descrie A.S. Rappaport situația din Rusia țaristă: «Nu exista nici o organizație politică în acest vast imperiu care să nu fi fost influențată de evrei sau condusă de ei. Partidul social-democratic, partidele socialist-revoluționare, partidul socialist polonez, toate aveau evrei drept conducători»"155. Trebuie însă arătat că, atît timp cît evreul este identificat prin religia sa, parasierea stării rabinice și adoptarea stării revoluționare implică pierderea identității pure, pe care o invocau atît evreii sioniști, cît și antisemiții. Istoria a demonstrat că marii calai comunisti nu au fost obligatoriu evrei, că printre marii lideri nazisti erau și evrei și că naționalitatea a însemnat foarte puțin în imperiul crimei roșii, cu stea sau cu svastică. Nimeni nu a avut atunci timp și interes să arate milioanele de evrei care trăiau în săracie, luptau în armatele țarilor unde locuiau sau se chinuiau să-și asigure supraviețuirea decentă în mijlocul unor regimuri xenofobe. Esența crimelor lui Hitler se afla tocmai aici, pentru că tocmai aceste milioane de evrei fără putere au fost exterminate. El a făcut asta sub acoperirea imaginii de bolșevic, de iudeo-mason și de Satana a evreului.

Deruta numerosilor oameni de bună-credință și a istoricilor a venit din faptul că, atît timp cît aplicau metodologia criminală a lui Karl Marx, evreii marxisti cereau cu insistență să fie considerați comunisti, să se facă abstracție de originea lor etnică, iar atunci cînd au căzut în mîna Dreptei extremiste, au abandonat rapid culoarea lor politică și au început să strige că sunt evrei. Cum la sfîrșitul celui de-al doilea război mondial, suprapunerea imaginii comunistului pe cea a evreului era desăvîrșită, criminalii comunisti evrei s-au sustras pedepsei, suportînd doar aspectele naționaliste renașcute sub sistemul comunist: epurarea și expulzarea. Aceasta este una din marile diversiuni ale secolului XX și, totodată, una din cauzele pentru care astăzi se considera că atît nazismul, cît și alte mișcări antisemite au avut și o bază rațională pentru atitudinea lor. Teza se sprijină pe cîteva idei greu de combătut atunci, pentru că pareau foarte logice.

În primul rînd, atît fascismul, cît și nazismul au fost o reacție la pericolul bolșevic, definit nu atît prin victoria cuplului Lenin-Troțki în Rusia, cît prin faptul că Asociația Internațională a Muncitorilor, înființată în 1864 (Internaționala I) și autodizolvată în 1876, se reînființase în 1919 la Moscova, de unde era condus scenariul de cucerire a lumii prin comunism. Caracterul antisemit luat de mișcările naționaliste europene venea din faptul că, în spatele acestui proces, fusese identificată iudeo-masoneria. Scenariul era simplu: Rusia țaristă a declanșat pogromurile sîngeroase împotriva evreilor, provocînd emigrarea a peste 2 000 000 de evrei "orientali" spre Vest, Vestul la rîndul său s-a opus "invaziei" și a căutat să-i blocheze în țările "tampon" - Ungaria, Polonia și România - apoi evreii s-au organizat și prin activități oculte, favorizate de guvernele occidentale interesate în blocarea emigrării, au finanțat, organizat și desfășurat revoluțiile bolșevice din Rusia.

În al doilea rînd, ideea de piramidă ocultă, avînd în vîrf mișcarea naționalistă evreiască, atinge sensibilitatea uneia din mentalitățile mostenite de civilizația europeană din sursele sale culturale eline, care impunea o identificare precisă a inamicilor. Pentru asta, ca urmași ai structurilor juridice ateniene, europenii cautau mai întîi identificarea unei doctrine, a unui program, asocierea în jurul acesteia/acestuia și apoi combaterea pe terenul luptei politice deschise. Aceasta era și este baza parlamentarismului democratic. Proliferarea organizațiilor oculte într-o multitudine de mici centre de putere, concurînd pentru o unificare subterană a puterii, obsesia mediocrității de a construi un alt tip de elită decît cel aristocratic și confuzia în stabilirea exactă a taberelor au atras atenția, cel puțin prin diferență, asupra coerenței, unității și eficienței cu care opera naționalismul evreiesc. Deși se acționa în numele democrației, iar modelul ateniian era mereu invocat, difuzia periculoasă a taberelor îndepărtase decisiv civilizația modernă europeană de una din Legile lui Solon, care îi obliga pe cetățeni să-și precizeze clar apartenența în momentul declanșării unui conflict. Solon (640 - 558 î.Ch.) "a făcut o lege specială pentru ei, anume că, cetățeanul care, în timpul unei tulburări civile, nu se declară pentru un partid și nu-i da ajutor la rigoare chiar cu armele, să fie despuiat de onoruri și scos din rîndul cetățenilor"156. Exemplul ne permite să constatăm că, în mijlocul conflictului între curentul democratic liberal și vechile structuri imperiale europene, sistemul democratic ce se voia introdus avea foarte puține

legaturi cu democratiile autentice, ateneze. Fascismul si nazismul au observat imediat aceasta anomalie si au exploatat-o, propagând larg ideea ca ceea ce numeau democratiile democratice era o improviziatie la baza careia se afla alte interese decât principiile generoase ale libertatilor fundamentale ale omului, pacea si binele general al omenirii. Asa a aparut teza ca democratiile sunt un produs evreiesc si, în consecinta, mai toate curentele nationalist-extremiste au legat strâns, în doctrina lor, combaterea democratiei de antisemitism.

Enigma ascensiunii lui Adolf Hitler. Întrebarea care se pune tot mai des la începutul mileniului al II-lea, pe dureroasa tema a celui de-al doilea razboi mondial, este cum a reusit un individ mediu ca Adolf Hitler sa ajunga liderul suprem al unei Mari Puteri si, mai ales, sa trezeasca fascinatie si admiratie a milioane de oameni din afara Germaniei? Este de remarcat ca toate fenomenele sintetizate mai sus au circulat înainte sau mult înainte de aparitia politica a lui Adolf Hitler. Ar mai fi de aratat ca nationalismul rasist a excelat înainte în Anglia, cu referire la populatiile din colonii, si ca s-a răspândit ca idee în Europa la sfîrsitul secolului al XIX-lea, mai ales prin opera scriitorului britanic Houston Stewart Chamberlain, ginere al lui Richard Wagner. Teoriile sale asupra superioritatii rasei nordice, anglo-saxone, care puneau bazele filozofice ale unei aliantе germano-britanice pornind de la puritatea ei rasiala, au avut cel mai mare impact asupra tînarului Hitler, englezul H.S. Chamberlain fiind considerat si astazi de biografii dictatorului de mai tîrziu drept prim si decisiv mentor al evolutiei sale politice, în anul 1905, cînd Adolf Hitler avea doar 16 ani, la Berlin se inaugura "Institutul pentru Puritatea Rasei", dar dupa modelul institutelor similare de la Londra si Stockholm¹⁵⁷. Povestea inventarii nationalismului rasial de catre Hitler si de catre nazism tine de propaganda. Hitler si nazismul au transformat-o în sistem politic - asta este esenta - si felul cum au reusit nu tine de lupta politica dusă de Hitler si acolitii sai înainte de a lua Puterea - aceasta fiind preponderent socialista si populist-demagogica -, ci de hotărîrea lui Hitler de a aplica aceasta politica dupa ce a ajuns la Putere, a dat lovitură de stat si a primit sustinerea a 90% din populatia germana. Aceasta cronologie a ascensiunii politice a lui Hitler este obligatorie pentru a înțelege de ce a fost mult timp asociat miscărilor socialiste din Germania si abia tîrziu a lansat ideile sale de Dreapta. Aceasta teza explica într-un fel si modalitatea prin care a reusit Hitler sa "pacaleasca" Stînga germana, dominată de evrei, si sa ajunga la Putere, asa cum am aratat, cu imaginea unui individ nepericulos, adept al unui socialism straniu, cu accente antisemite "declarative". Istoricul Emil Ludwig arata în cartea saffindenburgica în anul 1932 se înregistreaza cea mai mare afluenta de comunisti care trec în "sectiunile de asalt ale lui Hitler". Astfel de hitleristi socialisti, trecuti prin structuri francmasonice controlate de evrei, demagogi ai unor partidulete socialist-nationale cu cîtiva membri, erau destui în Germania. S-a întîmplat sa fie Adolf Hitler din Braunau. Primul sau drum de tînar provincial a fost la Viena.

Este interesant ca în perioada decembrie 1912 - ianuarie 1913, la Viena activau simultan în subteranele politicii de Stînga, dar fara sa se întîlneasca, doi indivizi patibulari, un austriac si un georgian, unul în vîrstă de 24 de ani, celalalt în vîrstă de 34 de ani. Prezenta simultana în Viena cosmopolita a lui Adolf Hitler si Iosif Stalin, tineri activisti ai ideilor socialiste, a fost interpretată ca anecdotică, dar este deja un fapt istoric confirmat¹⁵⁸. Nu avem date ca s-ar fi întîlnit si ar fi colaborat cumva, dar cunoastem influenta covîrsitoare pe care a avut-o aceasta perioada asupra destinului lui Hitler si mai stim ca ea a lasat urme în conceptia politica a lui I.V. Stalin. În decembrie 1912 - ianuarie 1913, Stalin scrie la Viena una din cele mai importante opere ale sale Marxismul si problema natională, a carei temă centrală este, în realitate, problema evreiască. Mai întîi, Stalin arata ca "valul de nationalism razboinic pornit de sus si întregul sir de represii din partea «celor care detin puterea», care se razbunau pe regiunile de la periferie pentru «dragostea lor de libertate», au stîrnit un contraval de nationalism de jos, care lua uneori formele unui sovism brutal, întărirea sionismului printre evrei, sovismul crescînd în Polonia, panislamismul printre tătari, întărirea nationalismului printre armeni, georgieni si ucrainieni, înclinarea generală a micului burghez spre antisemitism - toate acestea sunt fapte cunoscute tuturor"¹⁵⁹. Sionismul era privit de stalinisti ca un "curent reactionar nationalist, care a avut adepti în rîndurile burgheziei si intelectualitatii evreesti si în paturile cele mai înapoiate ale muncitorimii evreesti. Sionistii cautau sa izoleze masa muncitoare evrească de lupta comună a proletariatului"¹⁶⁰. Teza aceasta, a pericolului reprezentat de conflictul între "nationalismul" de sus si cel de jos, îl duce pe Stalin la analiza operei lui Otto Bauer, lider si teoretician al social-democratiei austriece. Bauer considera ca "autonomia natională nu poate constitui o revendicare a muncitorilor evrei", deoarece "societatea capitalistă nu le da (evreilor) posibilitatea de a se mentine ca natiune" si, în consecinta, prin faptul ca evreimii nu i se poate asigura un teritoriu propriu, ca atribut al nationalitatii, evreii nu au decât solutia asimilării. Stalin atrage atentia ca aceasta teza a mai fost sustinută chiar de Karl Marx (Zur Judenfrage) si de Kautsky. Ca o concluzie a analizei sale, LV. Stalin lanseaza, încă din 1913, teza criminală ca singura salvare de la asimilare si singura solutie pentru supravietuirea nationalitatii evreesti este internationalismul proletar, preluarea organica de catre evrei a comunismului de model sovietic. Stalin izoleaza o minoritate evrească în zona burgheziei, pactizantă a

capitalismului si inamica a nationalitatii evreiesti, si arata ca marea masa de milioane de evrei saraci si comercianti marunti, de mici afaceristi scapatati si intelectuali agresati de nationalismele popoarelor în mijlocul carora traiesc nu au decât sansa victoriei comuniste în întreaga lume. Pe acest temei stalinist s-a lansat, ca reactie anticomunista si antisovietică, teza nationalismului extremist de Dreapta conform careia comunismul este o creatie evreiasca sau starea politica naturala a evreilor. Redactînd în acelasi an, 1913, Notele critice asupra chestiunii nationale, Vladimir Ilici Lenin "reafirma primatul luptei de clasa asupra oricarui alt principiu revolutionar, apartenenta la un popor fiind un lucru minor. Marxismul este incompatibil cu nationalismul, marxismul reclama internationalismul, fuziunea tuturor natiunilor într-o unitate suprema, precizeaza el"¹⁶¹. Aceasta teza fundamentala si categorica, enuntata identic de Marx, Lenin si Stalin, pusa în practica de ultimii doi, se opune categoric aberatiei doctrinare a unor comunisti nostalgici de la noi, care au inventat nonsensul "socialism national", pentru a defini epoca lui Ceausescu. Fenomenul de "nationalism controlat" a aparut pentru a permite supravietuirea comunismului în România unui popor conservator, nationalist si rusofob.

Acolo, în Viena anului 1913, fara sa stie, drumurile lui Adolf Hitler si ale lui I. V. Stalin se întîlneau, cel putin în problema cruciala a relatiei evrei-comunism.

Miscîndu-se în lumea numeroaselor partidulete si a tot atîtea curențe de Stînga germane, tînarul Hitler va întîlni numerosi evrei la conducerea social-democratiei, zona politica spre care Hitler se credea natural înclinat. El va fi influentat decisiv de liderul evreu Victor Adler, alaturi de care, majoritatea suprastructurii social-de-mocrate vieneze era de origina evreiasca. Alte doua curențe politice, cel pangermanist condus de Schonerer si cel social-crestin al lui Karl Liiger, își dezvoltau lupta politica vieneză împotriva lui Adler prin apelul la antisemitism. Hitler a avut de ales. Cum Liiger devine primar al Vienei si, în aceasta calitate, îl ajuta pe Adolf Hitler, scotîndu-l din mizerie, tînărul austriac își asigura aderenta politica printr-o teza la moda: iudaism egal marxism¹⁶². Subliniez din nou ca Hitler nu are nici o contributie originala la aceste teze, nu este inventatorul curentului national-socialist, ci doar acela care, ajuns la Putere cu sprijinul complexului militar-industrial german, l-a transformat în sistem politic.

Paralel cu evolutia anonima a mediocrului Adolf Hitler, în Austria si Germania interbelica se perpetueaza un fenomen ciudat, venit cam de pe la sfîrsitul secolului al XIX-lea, si anume acela al antisemitismului promovat de personalitati evreiesti. O seama de personalitati bancare, culturale sau ecleziastice crestine, de origina evreiasca sau chiar de credinta evreiasca, se simt obligate (?) sa se asocieze curentelor nationaliste germane, legitimîndu-se ca germani, acuzînd evreimea de lipsa de patriotism si de tare seculare si angajîndu-se în tot felul de solutii asimilatoare sau migrationiste la adresa evreilor. Pastorii luterani de origina evreiasca au fost cei mai vehementi, dar printre antisemitii evrei s-au aflat si un Walther Rathenau, ministru de externe în 1922, sau un bancher de talia si notorietatea lui Meyer Cari Rothschild. Celebrul bancher avea sa declare: "In ce priveste sentimentele antisemite, evreii ei însisi sunt de blamat si agitatie actuala trebuie atribuita arogantei lor, vanitatii lor si insolentei lor indicibile"¹⁶³. Parca ar fi cuvintele lui Hitler de mai tîrziu.

Un om anume l-a influentat pe Hitler într-o zona greu de sondat, cea a francmasoneriei. Doctrinarul revolutionar german Moller van den Bruck era principalul autor al tezei distrugerii Germaniei de catre francmasonerie, teza pe care Adolf Hitler a asimilat-o înca din clipa pierderii razboiului: "Francmasoneria dinainte de razboi a pregatit încercuirea Germaniei, în timpul ostilitatilor ea a lucrat la ruina ei prin cea mai perfida propaganda. Tot ea este aceea care a construit, la Versailles, centura de fier destinata sa sugrume energiile poporului vecin. Ea este peste tot, în spatele tuturor revolutiilor din istoria moderna si contemporana"¹⁶⁴, însa, înainte sa traiasca deziluzia înfrîngerii germane - si nu întîmplator înainte, Adolf Hitler facuse parte din Societatea Thule (Thulegesellschaft), condusa de evreul Hanussen, societate care era bransa bavareza a Ordinului germanic fondat în 1912, ca succesor al ordinului rosicruciat francmasonic. Societatea Thule era, înca o data deloc surprinzator, o copie germana a societatii britanice Golden Dawn, fondata în 1887 tot pe traditie rosicruciană. Aceste doua societati propovaduiau existenta unei initieri transmise esoteric de un popor originar pur, nordic si dominator, de fapt, de acelasi complex rasial anglo-saxon fictional. Printre membrii Societatii Thule conduse de evreul Hanussen îi vom întîlni pe tinerii Hans Frank (viitorul guvernator nazist al Poloniei), Rudolf Hess, Heinrich Himmler, Alfred Rosenberg, capii regimului nazist de mai tîrziu. Ce-o fi cautat evreul Hanussen sa propovaduiasca superioritatea rasei germane si dreptul acesteia la suprematie mondiala, precum si pregatirea unor cadre de nadejde ale rasismului german este foarte greu de înteles! El ne este prezentat de apropiati ai lui Hitler, cum a fost Otto Strasser, ca un "Cagliostro al celuilalt medium care se numea Adolf Hitler"¹⁶⁵, ca un fel de mag al acestui grup. Cert este ca,

în momentul în care un alt membru al Societății Thule, Helldorf, ajunge prefect al Poliției sub Hitler, primește și ordinul de a șterge urmele activității lor francmasonice: Hanussen este asasinat.

Nu există o confirmare bazată pe documente autentice, dar numeroși biografi evocă originea evreiască a lui Adolf Hitler, prin bunicul său, Alois Schicklgruber, zilier itinerant, care își schimbase numele în Hiedler. Partea surprinzătoare din povestea arborelui genealogic al viitorului Fiihrer este că tatăl său își schimbă în 1876 numele din Hiedler în Hitler, nume mult mai evreiesc decât cel purtat înainte! Cu toate că holocaustul evreiesc a cunoscut și situații schizofrenice, cum este cea a marelui criminal nazist Reinhard Heydrich - prezentat de presa germană a anilor '90 drept evreu care și-a distrus mormintele familiei din cimitirul iudaic și a inventat un întreg sir de morminte ale familiei în cimitirul catolic din Halle -, este foarte greu de demonstrat că antisemitismul lui Hitler a fost consecința unui complex personal generat de presupusa sa origine evreiască. El ne dă de înțeles în *Mein Kampf* ce-l deranjase în tinerețe la evrei: "Faptele acuzatoare la adresa evreimii s-au adunat în ochii mei când am observat activitatea ei în presă, în artă, în literatură și în teatru" și "Când am descoperit că evreul era seful social-democrației, a început să-mi cada o pînză de pe ochi"¹⁶⁶. Asadar, "zugravul" austriac, ca și "poetul" Marx, și-au ridicat revolta din ratăre. Rătăcii astia au fost capabili să adune în jurul ideilor lor zeci de milioane de oameni, și asta este, de fapt, marea problemă inexplicabilă a celor două catastrofe planetare ale secolului XX. În lupta să împotriva conservatorismului creator de elite, marxismul a reușit să miste marea masă a mediocrității.

Hitler nu a inventat nimic. Biografia lui Adolf Hitler este dominată - paradoxal pentru ceea ce s-a întîmplat mai tîrziu - de evrei emblematici pentru un anumit tip de comportament dominat de lipsa logicii. A fost publicată recent în România o carte tulburătoare - Brigitte Hamann, *Viena lui Hitler* - care, pe cît este de bine documentată, pe ațit este de incendiară. Autoarea germană identifică precis agitatorii care au influențat destinul politic al lui Hitler în anii de formare de la Viena și ne dezvăluie că aproape toți au fost evrei de o anumită factură.

Un anumit Guido List își atribuisese prin impostura particula de noblete von și organizase la Viena în preajma anului 1900 o loja de tip francmasonic, finanțată de evrei bogați, al cărei scop era - cu totul inexplicabil - elogiul vechii culturi germanice păgîne, demonstrarea existenței "în timpuri imemorabile" a unui popor arian (armîni) în Nordul înghețat de unde au coborît în Europa din cauza frigului. Ei ar fi format o rasă nobilă, care se afla în secolul XX în război cu rasele inferioare: mongolii, slavii și... evreii. Chiar și după ce orbese în 1902, List continua să influențeze cercurile naționaliste exaltate prin "viziuni" pangermaniste și antisemite, astfel că, în anul 1911, se înființează, cu destul de mulți adepți, organizația ocultă *Hohe Armanen Offenbarung* (HAO) - înalta Revelație Armîna, menită să propovăduiască ideile poporului germanic superior și dominant care trebuie să se purifice de infiltrațiile popoarelor inferioare, în primul rînd de evrei. Este interesant că acest List, care organizase o loja francmasonică și era finanțat de evrei, conducea în acei ani cele mai vehemente atacuri împotriva francmasoneriei, evreilor și Bisericii Catolice. Când moare, în 1919, organizația sa generează alte organizații de tip francmasonic, între care și Societatea Thule, dedicate aberațiilor despre rasă pură armîna venită dintr-un imperiu al gheturilor și care trebuie să extermine rasa iudaică. Faptul și mai straniu al acestor organizații pangermaniste de la care și-a adaptat Hitler toată ura este că vehiculau un sistem de simboluri compozit sau, mai corect spus, un talmes-balmes de semne politice în care se regăseau rosul comunist, albul conservator, negrul prusac și svastica păgîna. Credința unor oameni ai timpului în această amestecătură de simboluri ne conduce mai puțin la concluzia că a fost o improvizație a unui refulat și mai mult la ideea unui act deliberat de diversivune.

După moartea lui List, activitatea publică de propagare a ideilor pangermaniste rasiale este preluată de un anumit Lanz von Liebenfels, pe numele real Joseph Adolf Lanz, evreu ajuns călugăr cistercian. În 1900 părăsește Biserica și întemeiază "Ordinul neotemplier", după ce modifică numele și identitatea părinților săi. Principalele sale atacuri sunt îndreptate împotriva Bisericii Catolice, din care abia iese, accentuînd, pentru aderenții săi și pentru publicul vienez în derută, caracterul păgîn al purității germane. Și acest evreu se manifesta ca antisemit violent, așezînd evreii și preoții catolici în aceeași categorie de inamici ai rasei germanice. Mai importantă pentru biografia lui Lanz este înființarea revistei *OSTARA*, sursa principală de informație a lui Hitler în formarea concepțiilor sale antisemite. Hitler nu a ținut cont de faptul că acel Lanz, atunci când dădea exemple de indivizi ai rasei blonde arian-germanice din mediul vienez, numea mai tot timpul personalități evreiești ale timpului, fapt care a trezit reacția unor medici și antropologi de tinută științifică. Mai importantă, pentru biografia lui Hitler, de data aceasta, a fost o teză a lui Lanz, al cărei caracter era clar politic: "Noi o luăm spre Dreapta, evreii spre Stînga, nu vrem decât o separare netă"¹⁶⁷. Peste

ani, Hitler va da de înțeles ca ostilitatea lui Liebenfels fata de Biserica Catolica provenea din supunerea sa la practici homosexuale în timpul noviciatului sau.

Un alt precursor al nazismului a fost Hans Goldzier, un evreu care conducea o campanie isterica despre rasa viguroasa germanica, dotata cu o energie divina superioara, si care a nascut poporul german creator, în contrast cu celelalte popoare parazite. Evreii erau identificati drept paduchi si lipitori. De asemenea, citîndu-l pe Goldzier, Adolf Hitler va preciza ca de la acesta a luat ideea, foarte importanta pentru comportamentul lui de mai târziu, ca, în-drumul sau politic, "conducerea acestei lumi trebuie sa o înfaptuim cu anglo-saxonii". În portofoliul conceptiei lui Hitler despre lume a intrat de timpuriu si "opera" tribunului evreu Otto Weininger, convertit la protestantism. El considera ca evreii sunt din aceeasi rasa cu mongolii si negrozii din Africa si America si ca trebuie îndepartati din viata publica, din cauza "inferioritatii" lor. Autoarea Brigitte Hamann gaseste la Weininger cel mai clar exemplu de "criza de identitate iudaica", asa numitul morbus iudaicus, în care evreul se converteste religios si devine acuzator violent la adresa originii sale. În plus, el se transforma în propovaduitor în exces al unor legende despre rasa pura, pe care le îmbogateste cu fantezii noi si mai extravagante, pentru a-si legitima despartirea de trecutul sau iudaic. Cînd Weininger s-a sinucis la vârsta de 23 de ani, în plina criza de identitate, notorietatea sa s-a transformat într-un adevarat mit, anume mitul slabiciunii "genetice" a rasei iudaice. Citînd atacurile antisemite ale lui Weininger, Adolf Hitler va declara: "Eu sunt un adevarat prunc nevinovat în comparatie cu aceste marturisiri despre evrei facute de evrei"168.

Antisemitul de cea mai mare violenta în epoca a fost totusi scriitorul vienez Arthur Tubitsch, care s-a retras în 1909 din Comunitatea Iudaica a Vienei declarînd categoric: "Nu sunt evreu, n-am fost si nici nu voi fi vreodata". Mai putin preocupat de exaltarea rasei pure germanice, Tubitsch se ocupa de campanii feroce împotriva evreilor, pe care îi prezinta ca erotomani si nevrotici, atrîgînd atentia asupra unui "plan" iudaic de "infectare" a rasei germanice prin casatorii dirijate între barbati evrei si femei germane. Cum filiatia la evrei este stabilita pe linie materna, "planul" nu putea avea scopul supravietuirii în exil a poporului evreu - cum clamau liderii acestuia, cerînd înțelegere si toleranta -, ci un act deliberat de "înlocuire" a poporului german, slabindu-l si distrugîndu-l din interior. Aceasta idee a unei minti bolnave, venita din partea unui evreu, a început sa cîstige credibilitate, tocmai pentru ca venea de la un evreu notoriu. Hitler s-a înțîlnit cu Tubitsch la Miinchen si, impresionat de vehementa antisemita a acestuia, precum si de felul cum propovadua ideile de "dominatie mondiala a evreilor" si "alianța a evreilor cu socialismul", îl propune pentru functia de ideolog al partidului nazist, în locul lui Rosenberg169. În 1935, Hitler va recomanda apropiatilor lectura operei lui Tubitsch: "Cititi cu atentie fiecare propozitie. I-a demascat pe evrei ca nimeni altcineva".

Acest curent ideologic aberant, care se pierdea în dezordinea ideologica a Vienei dar genera, pentru mai târziu, un nucleu decisiv de antisemiti provenind din mediile ratatilor, ramîne si astazi inexplicabil, fara a se putea stabili daca a fost vorba de o actiune deliberata cu scopul de a naste o alternativa la Biserica Catolica, marele adversar al iudaismului si al francmasoneriei, sau a fost rezultatul unei crize de identitate a cîtorva dezaxati, de tip Karl Marx. Pentru ca, ceea ce au în comun toti acesti indivizi, dincolo de tezele rasiste, este asemanarea destinului lor personal cu cel al lui Karl Marx, evreul trecut la crestinism, devenit adulator exaltat al acestuia, respins si batjocorit, pentru ca, în final, sa caute razbunare, ca orice refulat si ratat, împotriva întregii lumi nerecunoscatoare. Nu stim în ce masura Hitler a fost urmarit de posibila sa origine evreiasca - ea pare, în opinia noastra, putin probabila - dar trebuie sa constatam ca, în caminul de nefamilisti din Brigittenau si la azilul din Meidling, unde evreii reprezentau o minoritate, Hitler s-a asociat acestei minoritati, desi s-ar fi putut atasa majoritatii germanice. Toate cercetarile asupra biografiei sale, dar rmai ales constatarile Brigittei Hamann, îl plaseaza pe tînarul Hitler purtînd barba si pîrul lung în grupul evreilor Neumann, Löffner, Redlich, Robinson. El își vindea acuarelele numai negustorilor evrei Morgenstern, Landsberger, Altenberg. Este posibil ca, frecventînd acest grup, Hitler sa fi dat de înțeles ca este evreu în aceasta perioada si de aici sa vina legenda originii sale iudaice. Cu toate acestea, descoperind ca azilurile respective nu erau evreiesti, iar evreii reprezentau acolo o minoritate redusa ca numar, întrebarea asupra aderentelor "rasiale" ale lui Hitler din tinerețe rămîne fara raspuns. Este posibil însa ca secretul acestui anturaj sa fie legat de ideile politice comune ale indivizilor din acest grup, adica de ceea ce putem numi "perioada de formare a concepie sale politice". Cu toate acestea, ceea ce stim noi ca a fost si reprezentat Hitler dupa 1933 si pînaîn 1945, desi a fost puternic influentat de trecutul sau ideologic, se dovedeste a fi determinat de ceea ce a simtit si vrut natiunea germana, în marea ei majoritate, la sfîrsitul primului razboi mondial. Controversa Furet-Nolte. Lungul sir al revolutiilor si razboaielor initiate de francmasoneria oculta (1776, 1789, 1830, 1840, 1848, 1870, 1918) a creat o uriasa masa de manevra dintr-o populatie dominata de frustrari generate de noutatea socanta a programelor revolutionare republicane, de violenta punerii lor în practica si de reactiile excesiv represive ale imperiilor.

Asadar, pericolul internationalizarii bolsevismului, ca noul centru de putere mondial, a permis iesirea nationalismului din limitele sale principiale, mai ales din caracterul sau rational, precum si succesul la unele natiuni puternice, drept a treia cale ideologica si doctrinara. Cum stim ca a treia cale nu exista între democratie si comunism, va trebui sa acceptam ca nazismul s-a desprins din una dintre ele.

Tema se dezbate astazi - mai mult la nivelul paritatii între vinovatiile naziste si comuniste asupra holocaustului dintre 1942 si 1989 - si si-a atins vârful în corespondenta dintre Francois Furet si Ernst Nolte. Cautînd sî-l combata pe colegul sau german, istoricul francez emite - pe fondul unei logici atragatoare, dar inevitabil socialiste - doua idei surprinzatoare. Prima lanseaza teza ca fascismul si comunismul sunt produse ale liberalismului, deoarece "dezvolta împreuna, într-o maniera radicala, contradictiile liberalismului"¹⁷⁰, evoluînd paralel în Europa pînă au ajuns sa se confrunte. Geometric, este un nonsens, dar filozofic poate fi acceptat. A doua idee, care este totusi legata de prima, arata ca desfasurarea cronologica a ideologiilor criminale - marxism, bolsevism, fascism, nazism - este o capcana, deoarece nu s-au conditionat una pe alta cronologic. Adica, însiruirea în timp a marxismului, dupa care a venit bolsevismul, fascismul si apoi nazismul nu are nici o relevanta, deoarece ar fi evoluat separat din liberalism. Oricum, pe tot excursul sau epistolar Francois Furet foloseste cu abilitate, dar speculativ, termenii marxism, comunism, bolsevism, socialism, ca si cum ar fi ideologii distincte, si nu acelasi lucru în etape diferite. Filozofînd pe tema (nedemna) a "fundalului melancolic al sfîrsitului de secol", în care gînditorii dezbat inutil comparatiile între comunism si nazism, Furet încearca înca o data sa distraga atentia de la o cronologie implacabila si sfîrseste prin a sugera ca introducerea democratiei si a liberalismului în Europa, prin revolutii sîngeroase si razboaie, a creat comunismul si nazismul, lasînd o dîră de sînge în istorie pe care trebuie s-o privim cu indulgenta detasare. Pe de alta parte, teza vinovatiei democratiei pentru aparitia comunismului îl pune pe Furet alaturi de Adolf Hitler, ale carui baze doctrinare erau identice: "în Europa occidentala de astazi, democratia este precursora marxismului, care nu poate fi conceput fara ea. Ea este, pentru aceasta crima mondiala, terenul de cultura unde se poate propaga epidemia"¹⁷¹. Ernst Noi te ramîne însa lucidul acestei corespondente esentiale si, citînd tot un francez, aduce lucrurile la o sinteza rationala: fascismul a fost o încercare de a copia bolsevismul, fara teoria proletariatului, adica fara partea utopica a marxismului¹⁷². Introducerea în sistem a libertatilor fundamentale ale individului, a celor mai generoase principii ale drepturilor omului si ale democratiei, facîndu-se în subteranele politicii prin conspiratii, organizatii oculte, scenarii si planuri secrete împotriva unor imperii vetuste si ireformabile, a permis nu numai dirijarea unor procese politice, sociale si economice progresiste, dar si dezvoltarea pîna la maturizare a conceptiei comuniste negationiste si distrugatoare, întemeiata pe terorismul permanent, adica pe violenta la nivel de masa. Secolul XX a fost faza critica a unui proces întins pe trei veacuri, momentul de istorie în care scenariile au iesit la suprafata si s-au confruntat sîngeros, cu zeci de milioane de victime. Daca au existat doua curense nascute în secret si care s-au ciocnit în secolul XX, acestea nu au fost fascismul/nazismul si leninismul, ci marxismul si democratia liberala. Leninismul (stalinismul) si fascismul (nazismul) s-au confruntat pe fata, militar. Daca vei coborî la nivelul confruntarii ideologice dintre ele, vei descoperii identitati inconfundabile, care ar fi justificat alianta, nu conflictul. Asa s-a nascut Pactul Molotov-Ribbentrop! Asa a gîndit Stalin pînă în ultima clipa a atacului din 22 iunie 1941.

Ne putem întreba, bineînteles, cîti dintre oamenii politici români contemporani acestor procese au înteles ce se îhtîmpla în plan ideologic si doctrinar în lume? Evenimentele conflictuale ale perioadei interbelice din tara noastra arata ca, fie la Putere, fie în rîndurile Opozitiei, gruparile politice sau personalitatile vietii noastre publice au actionat mai degraba din instinct, în acelasi context, prezenta unor personalitati românesti în lojile masonice nu era decît o mima la iluzia ca sunt implicati în deciziile mondiale. Este drama lui Titulescu. Acesti factori de nesubstantialitate au permis ca România Mare sa para o creatie franceza, iar mai tîrziu Hitler sa schimbe soarta teritoriala a tarii noastre într-o noapte. Noaptea cînd a descoperit documentele secrete ale francezilor, prin care ne angajam sa aruncam în aer cîmpurile petroliere si Portile de Fier, de dragul lor.

Acum, la capatul acestei scurte analize asupra fenomenelor doctrinare si geopolitice din Germania interbelica, putem asocia Miscarea legionara a lui Corneliu Z. Codreanu cu vreunul din curensele nascute din lupta între diferite clone ale marxismului? Mai degraba nu. A încercat sa copieze cîte ceva din Stînga populistă si din Dreapta nationalistă, dar ceea ce l-a tinut în actualitate a fost reforma morala, ca expresie a nemulțumirii populatiei fata de sistemul pseudodemocratic al tarii, si mistica ortodoxa, ca vector al penetrarii Miscarii în straturile cele mai de jos ale societatii agrare românesti.

Preocupata de satisfacerea vechilor sale mentalitati semicoloniale, România se împartea la începutul anului 1933 între starea uzata de anexa a politicii Frantei si starea previzibila de anexa a politicii italo-germane.

Doar anticomunismul ei ramînea statornic.

Sub umbrela nevazuta a conflictului între ideologii, în copilăria României Mari se ridica o generație de liceeni dotați cu sensul moral al răspunderii, în mai toate școlile medii ale țării se formaseră cluburi, grupări sau "fratii" culturale, averse să preia moștenirea statului național unitar. Adaptați rapid contemporaneității postbelice, ei vor pona de la o certitudine: România Mare nu poate fi condusă de vechii politicieni și de vechile partide, așa cum a fost condusă România Mică. Spiritul Genevei le inspira credința că, sub paza garanțiilor păcii, ei au o patrie de construit. Petru Comarnescu își amintea: "Ceream primatul inteligenței, muncii, cinstei, priceperii și ordinii; nazuiam ca țara să capete o importanță culturală, ce nu o avea din pricina politicienilor agramati și obtuși, ce ne conduceau țara; voiam ca instituțiile să fie conforme specificității poporului, tradițiilor lui, dar totodată satisfacerii cerințelor vieții moderne. Moralitate nouă, metode loiale, pricepere la cei care conduc cultura și în genere viața țării, voiam selecția naturală a valorilor poporului nostru, luptând împotriva nepotismului, ipocriziei, afacerismului"¹⁷³. Primii lor mentori s-au găsit, mai degrabă, printre sociologi, economiști, arhitecți și ingineri, decât printre oameni de partid și, de aceea, modelul occidental de civilizație a fost acum mult mai tentant și intens decât în 1848. După primele atrocități ale experimentului comunist din Franța, Germania sau Rusia, filozofia care pune omul în centrul universului a început să fie interpretată ca o necesară măturare a intelectualității individului, dar și împinsă în fundalul cultural, pentru a face loc credinței creștine, în cazul nostru, ortodoxe. Apelul la religie a fost cu certitudine o soluție morală împotriva corupției sistemului politic din România, iar îndreptarea către naționalismul luminat o formulă de căutare a unei baze doctrinare pentru acțiunea lor publică. Adolescenții din 1920 vor fi absolvenții de facultăți autohtone sau occidentale din 1933, urmașii de realizare personală și de desăvârșirea comunitară, și viitorii deținuți politici din închisorile comuniste. Pe vremea când îl ascultau pe Nae Ionescu, Mircea Eliade și Mihail Sebastian nu erau legionari sau comuniști. Ei faceau parte dintr-o generație predestinată constituirii elitei cu care România Mare urma să devină un stat capitalist dezvoltat, major în plan regional și actor important al politicii europene. Acest proiect a eșuat, ca urmare a forței prea mari pe care o aveau "inamicii": slăbiciunile sistemului politic parlamentar; efectele în mentalități ale loviturii de stat din iunie 1930; concentrarea puterii executive în mâna camarilei. Vremurile grele care au venit peste noi din exterior nu au făcut decât să întărească blocajul evolutiv al societății românești.

Deocamdată, la 1932 predomină intelectual spiritul Genevei și funcționa politic autoritatea Societății Națiunilor, în timp ce lărgă transformă școala de la Valenii de Munte în centru cultural de importanță națională, iar la școala lui Nicolae Filipescu de la Mănăstirea Dealu se concentra un adevărat nucleu al elitelor, unde predau cei mai străluciți profesori ai țării, sociologul Dimitrie Gusti organiza la Fundația "Carol I" un centru de conferințe, frecventat de tinerii noii generații intelectuale: Mircea Eliade, Emil Cioran, Mihail Sebastian, istoricii Mihail Polihroniade și Alexandru Cristian-Tell, Vasile Voiculescu, Dan Botta, Emil Botta, Eugen Ionescu, Petru Comarnescu, Constantin Noica, Eugen Jebeleanu, Zaharia Stancu, arhitectul Haig Aterian, poetul Sandu Tudor. În jurul acestor bărbați, roia un număr de femei atrase de lumina gloriei, înțucându-le sau descurcându-le viața și întretinând o atmosferă de grup restrâns, select și amical. Asupra lor își exercita influența decisivă Nae Ionescu. Numit conventional Forum, centrul de conferințe și dezbateri de la Fundația "Carol I" a devenit un pol de atracție pentru tineretul bucurestean, care, deși oarecum împartit după vagi orientări politice diferite, gasea forța să se confrunte în plan intelectual și să pastreze urbanismul, în aprilie 1932, tinerii conferențieri au hotărât să transforme Forum-ul într-un "sindicat intelectual", denumire generică a unei asociații de filozofie, arte, literatură, și au oscilat un timp între denumiri ca Daphne, Argonauții, Criterion. În mai 1932, asociația primește denumirea definitivă Criterion și funcționează pe sistemul conferinței asupra unei teme, urmate de dezbateri libere. Foarte rar, în cazul unor subiecte delicate, membrii asociației pregăteau dinainte detaliile desfășurării, de cele mai multe ori fiind suficient enunțul subiectului sau lipirea unui afiș pentru ca sala să fie arhiplină. După conferințe, grupul se întâlnea la cafeneaua Corso sau la beraria Gambrinus, unde continua discuțiile și făcea analiză dezbaterii. Mai toți membrii asociației publicau în ziarele și revistele vremii, asigurând într-un fel dezbaterilor o circulație mai largă. Uneori, la sfârșitul săptămânii, grupul Criterion și femeile atasate faceau ascensiuni în Munții Bucegi. Un ciclu de conferințe a atras în mod deosebit atenția: "în duminică următoare, am căzut de acord asupra primelor personalități culturale și politice pe care le vom prezenta și discuta, din perspective diferite, dar complementare, patru sau cinci dintre noi: Gandhi, Lenin, Mussolini, Charlie Chaplin, Proust, Gide, Freud, Bergson, Picasso, Stravinski. Prevăzusem o altă serie de simpozioane, în jurul câtorva probleme: romanul românesc contemporan, arta românească modernă, America și cultura americană, Asia văzută din Occident și alte câteva"¹⁷⁴. Unele conferințe au fost repetate, din cauza aflului imens de participanți. ..Prefectura Poliției fusese nevoită să trimită o duzină de sergenți și câțiva comisari să asigure circulația în fața Fundației «Carol» și să apere intrările

de îmbulzeala. Succesul acesta nemaiauzit nelinistise Ministerul de Interne, iritase o seama de gazetari si scriitori, iscase tot felul de invidii si gelozii"¹⁷, în interior, grupul era macinat de activitatea prozaica a femeilor, ametite si ele de succesul enorm al intelectualilor acestei generatii de exceptie. Au început sa apara si primele incidente publice. Dintr-o eroare de calcul - dupa toate probabilitatile - Petru Comarnescu, principalul organizator al sedintelor si om de Stînga, plaseaza conferinta despre Lenin la începutul ciclului, în seara de 13 octombrie 1932. Sala se va umple de indivizi dubiosi, între care ieseau în evidenta chelnerii de la marile hoteluri si restaurante din centrul Capitalei, toti comunisti, aceiasi chelneri care îl vor aresta pe maresalul Ion Antonescu în august 1944, sub conducerea lui Emil Bodnarus. Au fost invitati intelectuali de Stînga, printre care au fost identificati de Siguranta si Belu Zillber, condamnat în 1930 pentru spionaj în favoarea URSS, si Lucretiu Pâtrîscanu, cunoscutul membru al Partidului Comunist din România, agentura sovietica aflata în ilegalitate. Simpozionul, prezidat de profesorul C. Rădulescu-Motru, s-a desfasurat însa într-o atmosfera civilizata, cu argumente si contraargumente, fiind apoi repetat peste patru zile, datorita succesului sau deosebit. Agitatie din jurul acestui adunari a pus în alerta Siguranta si SSI-ul, semnalele trimise organizatorilor din aceasta directie făcînd aluzii în termenii unei propagande mascate pentru comunism. Petru Comarnescu a fost contactat de inspectorul Vasile Parizianu cu urmatoarele cuvinte: "Domnule Comarnescu, nu vom uita niciodata ca dumneata ai adunat pe comunistii din Bucuresti în fata Palatului Regal!". Simpozionul din 27 octombrie, dedicat lui Freud, a fost interzis, agentii Politiei împiedicînd lumea sa intre în sala. Organizatorii au protestat la cabinetul lui Armînd Calinescu si acesta a admis tinerea sedintei, începînd cu ora 21.30. De la urmatoarea tema de dezbatere, opera cinematografica a lui Charlie Chaplin (27 octombrie 1932), atmosfera din jurul gruparii Criterion s-a degradat rapid. Chaplin era considerat evreu (în realitate, doar fratele sau era, dintr-o alta casatorie a mamei), în timp ce își prezenta discursul, Mihail Sebastian a fost interpellat din sala de un grup al organizatiei de tineret cuziste: "Un ovrei despre un alt ovrei!", fapt care l-a iritat pe cunoscutul scriitor, dar nu l-a împiedicat să-si continue expunerea, în ziua de 3 noiembrie, în timp ce profesorul Mihail Ralea prezida sedinta despre Andre Gide, un grup de aproximativ o suta de studenti cuzisti ia cu asalt intrarea în sala si produce o încaierare, sub pretextul ca Gide (fonetic jid) este prescurtarea de la "jidani", în realitate, Gide fusese de curînd în URSS si daduse declaratii exuberante în favoarea bolsevismului. Presa nationalista, alimentata de Siguranta, a declansat un atac violent la adresa simpozioanelor de la Criterion si acestea nu au putut continua decît în alte sali, cu un auditoriu mult restrîns. Presa de Stînga a raspuns si ea în forta. Fara îndoiala ca expunerea libera a unor teze comuniste, prin intermediul unei dezbateri - altfel, cu argumente si contraargumente - a fost doar un pretext pentru autoritati în manevra de distrugere a gruparii Criterion, care reprezenta un nucleu intelectual de incontestabila autoritate, dar opus evident sistemului politic corupt al tării. Ni s-a pastrat o marturie decisiva pentru a înțelege, chiar ridicînd întregul eveniment cultural la nivelul politicii mondiale, ca cele doua tabere intelectuale - nationalisti si comunisti - se apropiau si chiar se solidarizau într-un loc sigur: necesitatea schimbarii sistemului politic din România anilor 1932-1933. La simpozionul din 13 octombrie, de exemplu, în momentul în care nationalistul Mihail Polihroniade "a amintit expresia lui Lenin, ca statul burghez e un cadavru care va fi rasturnat dintr-o singura lovitura, a fost aplaudat atît de studentii nationalisti, cît si de grupurile de simpatizanti comunisti pe care îi adusesese la Fundatie prezenta lui Lucretiu Pâtrîscanu"¹⁷⁶. Reprezentînd în plan ideologic cele doua mari curente politice care începeau sa se confrunte atunci în lume, ambele căutînd sa schimbe sistemul pseudodemocratic protejai prin Societatea Natiunilor, tinerii intelectuali ai generatiei Critereion devenisera un pericol pentru structura corupta de putere din România. Pentru a-i dezmina si a-i face inofensivi, liderii acestei generatii au fos! instigati unii împotriva celorlati, punîndu-li-se la dispozitie presa de scandal si mijloace materiale sau informativ-diversioniste. Atacul a pornit prin cîtiva ziaristi de santaj, între care a excelat Zaharia Stancu, si, pe fondul unor gelozii si invidii marunte provenite din zona femeilor grupului, membrilor de frunte ai generatiei li s-a înscenat un scandal de homosexualitate, acuza planînd nedrept asupra întregului grup Criterion. Din acest episod dramatic si murdar provine expresia "cavalerii de Curlanda", preluata dupa revolutia din decembrie 1989 de săptămînalul România Mare si folosit împotriva membrilor "Grupului pentru Dialog Social", palida tentativa de refacere a spiritului de la Criterion.

Apoi, prin alte mijloace, dar mai subtile, liderii generatiei au fost îndepartati din Bucuresti prin burse, calatorii de studii în strainatate, functii bugetare. Asa a ajuns Mircea Eliade în India. Jucînd diversionist confruntarea de pe pozitii politice de Stînga, pentru a acoperi misiunea primita de la Siguranta si santajul pentru bani facut împotriva unor emuli ai gruparii Criterion, Zaharia Stancu, fost ucenic al lui Nae Ionescu, va trece în ochii lumii drept comunist. El va transforma doua procese de calomnie, din care a fost scapat de Siguranta, în "agresiuni" ale burghezo-mosierimii împotriva curajului de a-i spune adevarul în fata. Dupa 23 august 1944, el va specula din plin aceasta imagine si își va asigura un loc sigur în nomenclatura Partidului Comunist. De cealalta parte, liderii nationalisti ai gruparii se vor îndrepta spre formele practice ale

nationalismului. Ziaristul N. Carandino va înregistra momentul trecerii lor în Miscarea legionară: "îmi reamintesc explicațiile practice ale prietenului meu, Misu Polihroniade: «Sunt mai tari ca noi, sînt organizați, au curent în opinia publică și, date fiind împrejurările europene, vor progresa vertiginos. Le lipsește un singur lucru: o elită intelectuală care să-i conducă. Le-o oferim noi!»"177. Anul de răscruce 1933, decisiv pentru viața politică a țării, an al ascensiunii lui Hitler la putere în Germania, al proiectării publice în martiraj a Miscării legionare și an al asasinării prim-ministrului I.G. Duca, este și cel al declansării procesului de polarizare a elitelor intelectuale tinere ale țării. Aici este de subliniat faptul că trecerea marilor valori intelectuale românești - Mircea Eliade, Emil Cioran, Constantin Noica, Vasile Voiculescu, Mihail Polihroniade, Ernest Bernea, Aron Cotrus, savantul în fizică nucleară Gheorghe Mănu, academicianul Horia Hulubei, istoricul Petre P. Panaitescu, membru corespondent al Academiei, profesorul Eugen Chirnoaga, diplomatul Mihail Sturdza, filozoful și poetul Lucian Blaga, poezii Dan Botta și Ion Caraion, marele fiziolog Nicolae Paulescu, descoperitorul insulinei, reputatul filolog Sextil Puscariu, filozoful Petre Țutea, poetul Tudor Arghezi, profesorul preot Dumitru Staniloae ș.a. - în Miscarea legionară sau identificarea unora dintre ei ca simpatizanți de notorietate publică ai acesteia, se produce după asasinarea lui I.G. Duca din decembrie 1933, ca și cum actul de extremă violență ar fi fost un gest moral, o reacție la agresiunile făcute de același regim corupt împotriva unor victime - legionarii! La celalalt pol ideologic, în Stînga, se asază doar doi intelectuali de substanță, Mihail Sebastian și Mihail Sadoveanu (care tocmai produsese o disidență în Marea Loja Masonică a României), restul, între care Zaharia Stancu, Eugen Jebeleanu sau Radu Miron Paraschivescu, fiind niste mediocrități lansate drept personalități abia după instalarea ocupației sovietice. Exasperat în fața esecului înregistrat de Criterion, Petru Comarnescu va lua și el decizia activismului: "în fața unor atare situații, am redevenit comunist, dorind să se termine odată cu această inegalitate și discriminare sovina, să se termine cu jandarmeria și politianismul, cu militarismul acesta odios"178.

Deși după război și-au negat apartenența, iar exegeții lor au adus un dubiu asupra ei, atât Mircea Eliade, cât și Lucian Blaga au fost membri ai Miscării legionare. Mircea Eliade a făcut parte din cuibul "Axa", condus de istoricul Mihail Polihroniade, a candidat pe listele Partidului "Totul pentru Țară" (Garda de Fier) și a fost internat în lagărul pentru legionari de la Miercurea Ciuc, din ordinul lui Armînd Calinescu179. Lucian Blaga a făcut parte din cuibul legionar de la Sibiu, condus de colonelul (r) Savu180.

Raportul de forțe din interiorul elitei intelectuale tinere a țării era atât de dezechilibrat în favoarea nationalismului, încît chiar și numai simpla alăturare a numelor cu cele ale intelectualilor de Stînga produce un motiv serios de reflecție. Ca să putem înțelege acest dezechilibru pronunțat, dar mai ales să ne lămurim asupra resorturilor personale care au adus atîtea mari valori naționale în Miscarea legionară, suntem obligați să înțelegem acest curent politic în ansamblul manifestărilor sale din perioada interbelică, să-i arătăm evoluția (de fapt, involuția) și să dam la o parte prejudecățile formate de propaganda comunistă. Propunem oricărui cetățean contemporan un început: articolul de răspuns al lui Mircea Eliade la acuzațiile de fascism ale marxistului Miron Radu Paraschivescu, articol publicat la 24 martie 1935 și intitulat "Intelectualii e fascisti". Iată două fragmente: "Cînd cineva vine și îți spune că afirmarea autonomiei spiritului înseamnă «fascism» sau «escroci» (și aceasta numai pentru că o asemenea atitudine este antimarxistă) as vrea să știu cum am mai putea «discuta». Asta implică ori o extraordinară rea-credință, ori o ignoranță fără margini. Să fi fost totuși filozofii lumii «fascisti» sau «escroci»? Să fi fost un Croce, un Bergson, un Russel, un Husserl - escroci și lichele? Să fie oare întreaga psihologie contemporană - care verifică autonomia vieții sufletești - o creație fascistă? Să fie fizicianul Heisenberg el însuși un fascist sau un escroc? De! Mai știi? Nu l-au scos marxistii noștri pe Eminescu hitlerist și pe Pârvan un huligan rasist? Într-o discuție cu asemenea «revolutionari» te poți aștepta la orice. [...] Eu nu sunt obligat să țin aici un curs de fizică, altul de psihologie și altul de «filozofie», ca să completez cultura oricărui marxist care îmi iese în drum. Lucrurile acestea se învătă acasă; și se presupune știute într-o discuție asupra «reabilitării spiritualității». Nu poți discuta muzica lui Beethoven cu unul care n-a auzit în viața lui decît Titanic vals! După cum nu poți explica unui analfabet, care te întreaba cum merg tramvaiele - legile curentului electric".

"Marsul dictatorilor" (Les Conquerants), pictura de P. Fritel, expusă la Salonul de Artă de la Paris 1892. Tabloul a impresionat prin asocierea îndrăzneată, dar sugestivă a dictatorilor din mai multe epoci - Cezar, Ramses al II-lea, Alexandru Macedon, Carol cel Mare, Napoleon, Timur Lenk -, în același mars sumbru printre mii de cadavre.

